

VERSLAG

Commissie Algemeen Bestuur BEGROTING

BV21.0182

Datum vergadering : 27 oktober 2021

Aanwezig in de raadszaal:

Raadsleden:

Leefbaar 3B : Don van Doorn, Wouter Hoppenbrouwer, Machiel Crielaard, Marjolein Gielis, Henk Meester, Leon Erwich, Johan Philipppens
VVD : Marloes Draak, Eric Kampinga, Ed van Santen, Mauriel van As, Matthijs Machielse, Edwin Vervaet
CDA : Matthijs Ruitenbergh, Hans van der Stelt, Dave Bergwerff, Charles van Harn
CU : Kees-Willem Markus, Paul Lieverse, Arjen Hofman
WIJ Lansingerland : Leon Hoek, Petrine van Olst, Jan Jumelet
D66 : Ineke den Heijer, Michiel Muis, Brecht Weerheijm
GroenLinks : Marko Ruijtenberg, Menno Duk
PvdA : Petra Verhoef, Hamid Azzouzi

Wethouders : Simon Fortuyn, Kathy Arends, Jan-Willem van den Beukel, Ankie van Tatenhove

Burgemeester : Pieter van de Stadt

Commissiegriffier : Karin Koemans

Voorzitter : Jan Pieter Blonk

Afwezig

Leefbaar 3B : Georgine Zwinkels,
VVD : Alexander Kuipers, Nathalie van Bakel
CDA : Nelleke Bouman, Frans Ammerlaan
CU : Jurjen Dieleman
D66 : Erik Jonker
GroenLinks : Selgei Gabin

1. Opening en mededelingen voorzitter

De voorzitter, om 17.00 uur: Ik open de vergadering van de gezamenlijke raadscommissies van de gemeente Lansingerland over de begroting 2022-2025. Welkom raadsleden, duo-raadsleden, burgemeester, wethouders, griffiemedewerkers, ambtenaren, vertegenwoordigers van de media en last but not least de inwoners, die via de webcast kijken en luisteren naar deze commissievergadering.

Bericht van verhindering is ontvangen van Nelleke Bouman van het CDA, Selgei Gabin van GL, Alexander Kuipers van de VVD, Jurjen Dieleman van de CU, Erik Jonker van D66, Frans Ammerlaan van het CDA, Natalie van Bakel van de VVD, Gerogine Zwinkels van L3B. Wat later zullen aanschuiven Leon Erwich van L3B, Marco Ruijtenberg van GL en Hans van der Stelt van het CDA. Lianne van den Houten, de commissiegriffier van AB is ook later, zij kon op dit tijdstip onmogelijk aanwezig zijn, maar zij wordt vervangen door Karin Koemans, die naast mij zit.

2. Insprekers

De voorzitter: Er hebben zich geen insprekers aangemeld.

3. Vaststelling agenda en inventarisatie rondvragen

De voorzitter: Ik neem aan, dat deze oké is. Ik kijk even rond. Ja, dat is zo.

Inventarisatie rondvraag:

De voorzitter: Rondvragen zijn niet aangemeld.

4. Besprekpunten:

N.v.t.

5. Stukken ter advisering aan de raad:

5.a Begroting 2022-2025

De voorzitter: De eerste termijn van de zijde van de commissie is 10 minuten, de tweede termijn 5 minuten. De volgorde van sprekers is op grootte van de fracties, dat betekent dat de fractie van L3B start en de eerste termijn wordt afgesloten door de inbreng van de fractie van de PvdA. Na de eerste termijn van de commissie schors ik de vergadering voor 45 minuten voor de maaltijd.

De heer Van Doorn, L3B: Ik begrijp in de wandelgangen, dat er weddenschappen lopen over wat mijn eerste zin gaat worden, dat is meestal dat ik meer tijd nodig heb, dus daar vraag ik nu niet om, dat zal ik gewoon doen. In deze eerste termijn zal ik namens de fractie van L3B reflecteren op het proces van na de kaderbrief, beargumenteren waarom wij het liefst met raadsbrede steun de voorgestelde ombuigingen willen terugdraaien en ter compensatie een deel van de intensiveringen uit de begroting willen verwijderen. We zoeken op hetzelfde moment ook naar een proces om de noodzakelijke taakverzwaringen nader te duiden en hier een passende dekking voor te organiseren. Tenslotte zal ik nog ingaan op enkele beleidsvelden en de resultaten die we de afgelopen 4 jaar met elkaar hebben behaald. De fractie van L3B gaf tijdens de behandeling van de kaderbrief al aan, dat het meteen onbetrouwbare rijksoverheid nauwelijks mogelijk was om stabiele kaders mee te geven. Rijksopdrachten komen steeds zonder volledig gedekte cheque over de schutting en die forse rekeningen mogen we lokaal proberen op te lossen middels bezuinigingen of lastenverhogingen. Dat het rijk onder grote druk van gemeenten een paar maanden voor de gemeenteraadsverkiezingen met gedeeltelijk goed nieuws is gekomen, doet aan het verwerpelijke gedrag niets af. Ik noem dit bewust, want ondanks de meevaller waar ik op in zal gaan, blijft de gemeente Lansingerland nog wel last hebben van dit gedrag. Het blijft dus van groot belang, dat de motie, waarin we bepaalden dat we onvoldoende gefinancierde opdrachten ook niet of niet in zijn geheel zullen uitvoeren, blijven uitdragen. We staan er inmiddels niet meer alleen in. Steeds vaker lezen we in het magazine Binnenlands Bestuur dat collega's diezelfde grens hebben getrokken of in verzet komen tegen deze onbetrouwbare overheid. De raad voor openbaar bestuur vindt dat de herverdeling van het gemeentefonds beter en eerlijker moet. De burgemeesters van Utrechtse gemeenten stellen zelfs net als wij dat er eerst meer geld moet komen voordat zij bereid zijn afspraken te maken over nieuwe ambities, zoals o.a. inburgering, maar die lijst is breder. De maat is vol en tot mijn grote vreugde sluiten de rijen zich. Teug naar de kaderbrief. Op grond van de toen bekende en beschikbare informatie was een zorgvuldig samengestelde set ombuigingen noodzakelijk om de jaarschijf 2022 sluitend te krijgen. Voor die pijnlijke besluiten liepen we niet weg, maar we hielden een slag om de arm, omdat ook bleek dat nog teveel informatie en onzekerheid ontbrak om al keiharde conclusies of onomkeerbare besluiten eraan te verbinden. Wij noemden toen al de mogelijke verruiming van het toen nog in 2022 toegekende compensatiebedrag jeugdzorg en de nog ontvangen septembercirculaire. De fractie van L3B was dan ook van mening, dat conform het uitgangspunt van grof naar fijn werken we nog niet klaar waren met het bepalen van de kaders en kondigden tevens aan, dat wij er alles aan zouden doen om noodzakelijke en wat ons betreft tijdelijke maatregelen zo klein mogelijk te houden. Met de nu we weten positieve financiële correcties is die ruimte er ook gekomen. De fractie van L3B was dan ook onaangenaam verrast, dat slechts een klein deel van de ombuigingen was teruggedraaid en er een onbekende en matig onderbouwde taakverzwaring en uitvoering van ambities waren verwerkt in de voorliggende begroting. En hoewel de fractie van L3B er waardering voor heeft, dat het college problemen niet doorschuift, maar oplost, wil de fractie de wethouders verzoeken om vanuit de eigen portefeuilles te reflecteren op hoe dit heeft kunnen gebeuren en welke maatregelen zij gaan treffen om dit soort verrassingen in de toekomst uit te sluiten. Dit gezegd hebbende zien mijn fractie een andere volgorde in het uit te lopen proces. Overeenkomstig onze woordvoering bij de kaderbrief en de financiële mogelijkheden die er nu zijn, vindt de fractie van L3B het niet verantwoord om alle voorgestelde ombuigingen op dit moment door te voeren. Om toch tot een sluitende begroting te komen, stellen wij voor dekking te vinden door een selectie taakverzwaringen uit de begroting te halen. De fractie van L3B zou vervolgens graag zien dat het college met een complete analyse, een goede onderbouwing en/of een uitvoeringsplan komt t.a.v. de in de begroting genoemde doorontwikkelingen en randvoorwaarden om onze organisatie te kunnen draaien. Dit kunnen we dan met de septembercirculaire, waar ruimschoots voldoende dekking in zit, verwerken in een slotwijziging. De fractie van L3B hoort graag van het college en de collega's in de raad hoe zij tegen dit standpunt aankijken en of zij deze lijn met ons willen verkennen en nader willen uitwerken. L3B opende de eerste termijn niet voor niets met een sneer richting de rijksoverheid en de noodzaak kritisch te kijken naar welke opdracht wij nog willen en kunnen uitvoeren. Het meerjarenperspectief is immers nog altijd niet rooskleurig door een dreigend tekort van € 7mln als de korting van het gemeentefonds daadwerkelijk door het nieuwe kabinet zal worden doorgevoerd. Het is en blijft van belang om met elkaar steeds zorgvuldig ieder dubbeltje drie keer om te draaien, voordat we het besteden. Hoewel de bezuinigingen op de beleidsaccenten ons nog dwars zitten, zal de fractie van L3B in deze fase terughoudend zijn met het steunen van voorstellen om structurele verplichtingen aan te gaan. De fractie van L3B maakt zich zorgen over de ontwikkelingen in het veiligheidsdomein. De criminaliteit verhardt in extreme mate en heftige incidenten vinden zonder enige terughoudendheid en in alle openheid plaats.

Moord, steekpartijen, drugslaboratoria, bedreiging, intimidatie, ondermijning, overvallen, inbraken, niets is ons meer vreemd. Helaas ook niet in Lansingerland, zoals we recent ook weer hebben kunnen lezen. Daarbij zet een tekort aan personeel en middelen in organisaties die Nederland veilig moeten houden die organisaties steeds verder onder druk. De ontwikkelingen die ik schets vragen naar onze mening om daadkrachtig ingrijpen en bijsturen. Wij doen dit lokaal al, wat we kunnen, door extra middelen beschikbaar te stellen voor ondermijning en BOA's, maar dat zal uiteindelijk niet genoeg blijken te zijn. Gelukkig zetten we ook in op preventie, want met alleen maar repressie, daar hebben we vaak genoeg debatten over gevoerd in deze raad, red je het ook niet. Desalniettemin vraagt mijn fractie zich af of meer buurttoezicht, meer inzet van inwoners, camera's, meer analyse en meer voorlichting voldoende een passend antwoord is op die extreem goed georganiseerde criminaliteit en de beschreven verharding. Kan het college aangeven of de beste burgemeester van de wereld ook daadwerkelijk oog heeft voor Lansingerland? En of hij over de brug gaat komen met bijvoorbeeld voldoende wijkagenten? Wat heeft het college van deze gemeente nodig indien dit net als de afgelopen jaren niet helemaal van de grond komt? Ik wil deze eerste termijn en in zekere zin deze raadsperiode positief afsluiten. Terugkijkend op de bijna afgelopen 4 jaar denk ik dat wij als gemeenteraad en college trots mogen zijn op de wijze waarop wij elkaar scherp hebben gehouden en de resultaten die we onder bijzonder zware omstandigheden vol sociale beperkingen en veel persoonlijk leed in de samenleving hebben gerealiseerd. We stellen ondanks onzekere en onvoorspelbare financiering door het rijk toch ieder jaar weer opnieuw een sluitende begroting vast, presenteren daarbij gezonde cijfers en we hebben een goed gevulde bankrekening om tegenslagen op te kunnen vangen of verstandig te investeren in de samenleving. De woningnood is overal zichtbaar en voelbaar, maar het lukt ons in Lansingerland een substantiële bijdrage te leveren aan de oplossing, denk aan de realisatie van Wilderszijde en het ontwikkelproces Bleizo-West waar we nu middenin zitten. Maar naast groots en meeslepend, is er ook ruimte voor innovatie en creativiteit. We kwamen met voorstellen als tiny houses, flexwoningen of nog steeds een diepe wens om leegstaande panden, kantoren om te katten tot appartementen. We hebben in crisistijd schulden gereduceerd en lasten weten te verlagen. We hebben gezorgd voor toch meer veiligheid en blauw op straat met het aanstellen van BOA's. Burgerparticipatie is topprioriteit, ook in de begroting, voor zowel het college als deze raad. We hebben op belangrijke onderwerpen inmiddels raadplegingen en enquêtes geluisterd naar wat inwoners wilden. De buitenruimten zijn schoon, ze zijn heel en veilig door een forse upgrade van het onderhoudsniveau en de centra vol vrolijke plantenbakken. We zijn klaar voor de organisatie van grootschalige evenementen. Mijn fractie is na 6 jaar strijden bijzonder blij met de voorgestelde nieuwe begrotingsformat, zodat we meer inzicht krijgen in de effecten van de besteding van onze middelen. En we hebben ook nog wel een diepe wens, met pijn in ons hart hebben we nog niet weten te realiseren om gratis OV voor onze ouderen te organiseren en we willen ook nog veel meer dan de huidige 50% van de beschikbare woningen wordt toegewezen aan onze eigen inwoners. Maar we kijken desondanks wel terug op een succesvolle bestuursperiode en we zijn er klaar voor om ook in 2022 te blijven vlammen. Dank u wel.

De voorzitter: Inmiddels is de heer Ruijtenberg van GL ook aangeschoven. Welkom.

De heer Machielse, VVD: Het is zover, de laatste begroting van deze raadsperiode. Een lastige begroting en een moeizaam proces hier naartoe door de grote variaties aan informatie, onzekerheid van rijks- en provinciebeleid en al met al veel nieuwe feiten tussen de kadernota en vandaag. Dank aan het college voor de uitgebreide brieven en beeldvorming, die hebben bijgedragen om licht in de duisternis te scheppen en het resultaat is er dan. Een begroting, die laat zien, waar dit college voor staat: doorpakken en, met hun eigen woorden, nu verantwoord overdragen. Toch is dat geen gemakkelijke, want wat is verantwoord overdragen? De druk op Lansingerland neemt toe en dat vereist maatregelen. De nu voorliggende begroting biedt dat op vele fronten, want we moeten en willen vooruit. Ik neem u even mee terug, want dit voorjaar zijn we als raad door een ombuigingsronde gegaan en hebben we voor € 2,5mln aan structurele ombuigingen geïdentificeerd. Niet omdat we dat wilden, maar omdat dat noodzakelijk was op dat moment en het juiste om te doen. De VVD is bijzonder verheugd, dat een aantal van deze kritische ombuigingen nu niet hoeven worden doorgevoerd, zoals de OZB voor onze inwoners en ook houden we het Snip open en blijven we onverminderd door investeren in de verduurzaming van onze gemeente, samen met inwoners en bedrijven. Petje af. Hierdoor is de begroting voor volgend jaar structureel in evenwicht. Het weerstandsvermogen blijft enigszins op peil en de schuldenpositie neemt verder af. Tegelijkertijd blijven we een groot aantal investeringen in onze gemeenschap doen en realiseren we veel politieke wensen van onze kiezers. Dat gaat alleen omdat we met dit college al 3 jaar investeren in de samenleving en de financiën op orde houden. Ik ken geen gemeente in Zuid-Holland die ons dit zo na doet en in balans een begroting voorstelt. Maar wat is dan verantwoord overdragen? De VVD heeft grote zorgen over het meerjarenbeeld, dat ondanks vele onzekerheden, die ook positief kunnen uitpakken op dit moment een tekort van € 7mln structureel afstevent. De VVD heeft dan ook veel vragen gesteld over de intensiveringen, die het college toch voorstelt in deze begroting, de zogenoemde categorie 3. Want doorpakken betekent zeker niet weggijken, maar verantwoord overdragen betekent

voor de VVD ook beslissen met de juiste onderbouwing. Dus de vraag aan het college is: wanneer kunnen we die verwachten over die intensiveringen? Is dit alles? Of wordt er nog meer verwacht? De VVD kan nu nog niet beoordelen wat hiervan welke prioriteit moet krijgen en wil helderheid in het vervolgproces. In de consequente lijn van grof naar fijn behoeven die intensiveringen nog verfijning. Geen plan is geen geld. Die lijn heeft en blijft de VVD voeren. De VVD wil verantwoord overdragen naar de volgende raad en een volgend college. Aan de andere kant zullen wij niet weglopen voor onze verantwoordelijkheid als het gaat om zaken die nu noodzakelijk zijn. De intensiveringen verhogen echter wel de druk op de begroting. Ervan uitgaande dat er hoge urgentie en importantie is, willen we dan ook dat er spoedig aan de raad goed onderbouwde voorstellen worden gedaan, zodat indien nodig ook doorgepakt kan worden. Waar het college niets aan kan doen, maar waar we als bestuur van Lansingerland allemaal mee worden geconfronteerd is de onzekerheid in het rijks- en provinciebeleid. Ook de afgelopen weken is er nog nieuwe informatie beschikbaar gekomen. De voor 2022 zeer positief uitvallende septembercirculaire creëert een kans om de verdere ombuigingen ook te laten vervallen, in ieder geval voor 2022. Dat moet het doel zijn, welke techniek we hier ook voor toepassen met uitrui van investeringen en intensivering. De VVD sluit zich graag aan bij de oproep van Don van Doorn om hier gezamenlijk in op te trekken, want het doel moet zijn niet onnodig op onze samenleving te bezuinigen. We zien dat de algemene reserve fors is gedaald de afgelopen jaren. De weerstandsratio zakt daardoor zorgelijk mee, want de risico's zien we niet afnemen. Het streven van deze raad is om juist een stijging van deze ratio te bewerkstelligen, daarom beraadt de VVD zich op een plan om juist de financiële weerstand van deze gemeente te verbeteren. Wellicht zelfs door een deel van de Eneco-reserve aan te spreken voor de lange termijn. Dan zijn er nog zoveel posten in het vervolgproces, waar we wellicht financiële ruimte kunnen vinden. We zouden de beeldvorming over het MIP en het opnieuw beoordelen van nut en noodzaak van de geplande investeringen echt weer onder de aandacht willen brengen. Deze is toegezegd en in meerdere moties opgenomen, dus college, we verwachten terecht dat het op korte termijn georganiseerd kan worden. Immers, wanneer investeringen gewijzigd kunnen worden, kan er structureel geld vrij komen en weer lucht in de begroting komen. Daarnaast vragen we ook aandacht voor de autonome ontwikkelingen bij de WMO voorzieningen, want ook in 2022 wordt er een flinke stijging in de toekenning van voorzieningen verwacht. Van het college werd eerder vernomen, dat de verordening zal worden aangepast om de doelmatigheid en betaalbaarheid van de gemeentelijke zorgtaken te bevorderen. Wat is daarvan nu de status, college? Is dit meer dan slechts een appel om van de voorzieningen via het abonnementstarief af te zien als ook met gebruikelijke hulp kan worde volstaan? De VVD wil positief vooruit. Dat doen we aan de hand van vele uitgangspunten, die ik eerder heb gedeeld bij de kadernota en die bevinden zich langs de assen van wonen, kernen en sport. Ook in de nu voorliggende begroting zien we hier de juiste aanknopingspunten. Een begroting, die bijdraagt aan Lansingerland weer een stukje mooier maken. Want naast de vele financiële aspecten, die ik noemde, is dat waar de begroting toe moet leiden: een gemeente die er is voor inwoners en met elkaar Lansingerland een stukje beter maken. Daarbij kunnen we niet zonder betrokkenheid van inwoners om mee te denken en mee te doen. Participatie is daarbij een integraal onderdeel van ons werk, waarbij we continu leren en ook bijschaven waar nodig, daar moeten we eerlijk in zijn. Maar daarbij gaat het om omgevingsbewust werken. De uitgebreide inzet op participatie in deze begroting kan dan ook op brede steun van de VVD rekenen. Qua dienstverlening is het natuurlijk positief dat het Snip niet gesloten hoeft te worden. Zoals gezegd, beraden we ons nog op de andere ombuigingen. Maar er is een inzet op dienstverlening waar de VVD bijzonder benieuwd naar is: de resultaten van de pilot thuis bezorgen paspoorten en rijbewijzen, eerder door ons ingebracht in deze raad. In het derde kwartaal van dit jaar zou de pilot lopen, maar we lezen er nu niets over terug in de begroting. Dus de vraag aan het college is: hoe staat het hier nu mee? Met deze begroting gaan ook de investeringen in mobiliteit door, erg belangrijk, want onze inwoners reizen wat af. Is het niet wandelend, per fiets of OV is het wel per auto. En met de gepaste groei de komende jaren zijn een goede doorstroming en daarbij behorende investeringen essentieel. Dat dit college hier ook nu nog in blijft investeren, stemt de VVD positief, maar we kijken ook uit naar de bespreking van het masterplan. Wanneer verwachten we die nu? We rekenen erop, dat hierin ook de bekende verkeersonveilige situaties worden meegenomen, zoals de Bergweg-Noord en de Jacob Marislaan. Het stemt de VVD positief dat in de begroting het onderwerp veiligheid uitgebreid aan de orde komt met een inzet op buurttoezicht en BOA's, maar ook het intensiveren van de inzet op cameratoezicht stemt ons positief. Dat is een mooie eerste stap om onveilige situaties aan te pakken. Laten we beginnen met een pilot bij een metrostation of in een winkelcentrum. Hoe kijkt het college naar deze inzet, die wordt beschreven in de begroting? Ook BOA's worden breed ingezet tegen bijvoorbeeld jeugdoverlast, maar aangezien dit ook 's avonds plaats vindt, is het belangrijk om ook BOA's in de avonduren te kunnen inzetten. In hoeverre wordt dit nu ook daadwerkelijk gedaan? We lezen het niet terug in de begroting. Daarnaast wil de VVD de burgemeester ook vragen om in de regio de druk op te voeren voor de inzet van politie en beschikbare wijkagenten. Lansingerland heeft op dit moment de slechtste aanrijtijd van politie in de hele regio. En de op één na slechtste aanrijtijd van ambulancezorg. Deze verslechtert jaar op jaar. Dat is een trend die gekeerd moet worden, daar kunnen we geen genoegen mee nemen. Ter afsluiting. De gemeente Lansingerland zit in een cruciale fase van ontwikkeling. Op dit moment zijn we nog een groeigemeente,

die zich onstuimig aan alle kanten ontwikkelt met veel plannen, maar daar komt een keer een eind aan. Over een paar jaar zijn we klaar met plannen maken, werken we ze af en stoppen we met groeien. Dat betekent dat veel besluiten, die nu worden genomen het einddoel bepalen van hoe onze gemeente er straks uitziet. Waar komen de laatste nieuwbouwwijken? Hoeveel en wat voor woningen zetten we daar neer? Welk onderwijs is er nodig? Hoe helpen we ondernemers en de werkgelegenheid? Maar vooral ook: hoe houden we de enorme druk onder controle en de druk op onze gemeente? Hoe houden we het groen en leefbaar? Hoe laten we onze kinderen veilig naar school fietsen, terwijl ook het vrachtverkeer zijn werk moet doen en we allemaal naar ons werk moeten gaan? Dit vereist dat we positief met elkaar vooruit gaan. Dank u wel.

De heer Ruitenber, CDA: Het college heeft als titel voor de begroting gekozen voor: verantwoord overdragen. Een titel, die het CDA aanspreekt. Het raakt immers ons belangrijke uitgangspunt rentmeesterschap: het verantwoord overdragen aan een volgende generatie. En het spreekt mij ook persoonlijk aan, omdat dit mijn laatste gemeentebegroting is, die ik als raadslid en fractievoorzitter zal behandelen. Bij het voorbereiden van deze begroting heb ik terug gedacht aan het proces rond de kadernota, een intensief proces, waarbij wij via een indrukwekkend overzicht van de begrotingsknoppen en benchmark cijfers met andere gemeenten een grote hoeveelheid ombuigingen is opgesteld, die in de kadernota door de raad zijn bekrachtigd. Ombuigingen, die pijnlijk waren en waar wij samen met anderen de scherpste kantjes al hebben afgevijld. Zo dienden wij een amendement in om de voorgestelde bezuiniging op de gehandicapenparkeerkaart terug te draaien en werd onze motie om het gemeentehuis minimaal één keer per week in de avond open te stellen of een dagdeel in het weekend unaniem aangenomen. We lezen over dit laatste niets terug in de begroting en daarom de vraag aan wethouder Fortuyn: hoe staat het met de plannen voor de avondopenstelling of weekendopenstelling van het gemeentehuis? Kunnen wij ervan uitgaan, dat dit vanaf de eerste week van januari 2022 is gerealiseerd? Ook werd onze motie over de instelling van een kapitaaldeckingsreserve aangenomen en deze motie is nu uitgewerkt in de begroting. Wij zijn tevreden over de wijze waarop dat is gedaan en zijn blij dat we op deze manier een bijdrage hebben gevonden om het structureel saldo in de jaarschijven 2024 en 2025 flink te kunnen verbeteren, want in het kader van verantwoord overdragen zitten daar wel onze zorgen. Ondanks het nu structureel verwerken van de compensatie jeugdzorg, het positieve effect van de septembercirculaire en het in de begroting niet terugdraaien van de ombuigingen bij de kadernota blijven de tekorten in de jaarschijven 2024 en 2025 fors. Dan hangt de herverdeling van het gemeentefonds nog als een zwaard van Damocles boven ons hoofd. We hebben allemaal gezien hoe lastig en pijnlijk het was om bij de kadernota een aantal miljoenen om te buigen, de keuzes die gemaakt moeten worden in de toekomst zullen waarschijnlijk nog veel pijnlijker zijn. Wat wij vragen aan het college is om vergelijkbaar met het kadernotaproces van dit jaar ook voor de volgende kadernota en met een nieuwe raad een vergelijkbaar zorgvuldig proces op te zetten. Onze tevredenheid over het kadernotaproces was groot. Helaas is ons enthousiasme over het proces kadernota/begroting een stuk minder groot. Wij zijn ronduit verrast door een aantal ontwikkelingen, die wij lezen in de begroting. Allereerst valt ons op, dat realistisch begroten in het sociaal domein per saldo € 1,7mln extra kosten met zich meebrengt in 2022. Dat is een bijstelling van ruim 4% ten opzichte van het geraamde resultaat en dat slechts in enkele maanden tijd. Het geeft in onze fractie toch wel de verzuiching dat we in onze optiek nog steeds erg weinig grip hebben op de financiën in het sociaal domein ondanks de eerder aangenomen motie P&C cyclus in het sociaal domein. Ik zou op dit vraagstuk graag eens een reflectie horen van wethouder Van Tatenhove en wethouder Arends. Wat gaan zij mee geven aan hun opvolger c.q. het volgende college om dit verantwoord over te dragen? Want met de manier waarop het nu gaat is het maken van een fatsoenlijke begroting eigenlijk niet mogelijk. Het maken van een fatsoenlijke begroting is ook erg lastig met alle fratsen die het rijk uithaalt. Nu pakt het met de jeugdzorg en de septembercirculaire goed uit, maar dreigt de herverdeling van het gemeentefonds weer zwaar negatief uit te pakken. Feitelijk is er geen peil op te trekken en dat maakt sturen en kaders stellen erg lastig. Wij overwegen een motie in te dienen bij de begroting, waarin we als raad gezamenlijk het liefst en het liefst collectief onze onvrede uitspreken over de onvoorstelbaarheid over de hoogte van het gemeentefonds en de financiële spelregels. Dit als signaal namens onze gemeente naar de provinciale toezichthouder en het ministerie van BZK. We horen graag van andere fracties hoe ze daar tegenaan kijken. Ook verrast waren wij over een aantal taakverzwaringen, groei en uitvoering van ambities. In het financieel overzicht op blz.14 en 14, kopje 3. Er wordt aan de raad onder meer gevraagd om € 800.000 structureel kosten te maken voor ICT en informatiesystemen gerelateerde zaken. Een zeer fors bedrag, dat buitengewoon summier onderbouwd wordt in de begroting. Natuurlijk hebben wij vertrouwen, dat het college het geld goed gaat besteden en we waarderen de bestuurlijke moed van het college om deze problematiek in deze fase op tafel te leggen, maar in het kader van de kaderstellende en controlerende rol van de raad vindt het CDA dat er echt meer informatie nodig is over nut en noodzaak van deze extra kosten en ook een goede en adequate onderbouwing van het hoe en waarom de hoogte van het bedrag. Graag horen wij dan ook van wethouder Fortuyn een reflectie over het proces. Het bevreemdt ons bijvoorbeeld zeer, dat bij het opstellen van de kadernota zaken als de Archiefwet en de consequenties

van het thuis werken nog onvoldoende in beeld waren. Hetzelfde geldt ook voor de transitie naar volwaardige inzet strategische opgaven en betrouwbare ondersteuning. Hier wordt om structurele extra inzet van € 647.000 gevraagd. De onderbouwing op blz. 10 bestaat uit slechts 7 regels, die niet duidelijk maken waarom deze inzet bij de kadernota nog niet bekend was, wat nu maakt dat dit nu ineens structureel nodig is en hoe deze extra inzet op de weegschaal van het maatschappelijk belang is afgezet tegen de ombuigingen, die in deze begroting grotendeels gehandhaafd zijn. Het is een verzamelpost, dus er is niet echt één wethouder van, maar ik verneem graag een reflectie over het verlopen proces, de nut en noodzaak en het hoe en waarom van de omvang van de investering. Zoals het er nu voor staat neigt het CDA, net als L3B en VVD eerder al zeiden, om door middel van een amendement of anderszins deze budgetten te blokkeren en pas vrij te geven nadat er een goed onderbouwd raadsvoorstel is goedgekeurd met antwoord op de eerder door mij genoemde punten. In het kader van verantwoord overdragen vindt het CDA het ook belangrijk om te noemen, dat wij het proces tussen kadernota en begroting bij dit soort grote verschuivingen graag anders zien met meer transparantie, bijvoorbeeld door technische beeldvormingsavonden, die ook prima digitaal kunnen. Graag reflectie van wethouder Van den Beukel hierop. Dan de ombuigingen uit de kadernota. Door de grote meevaller in de septembercirculaire zien we dat in jaarschijf 2022 ook met de extra inzet voor ICT en strategische opgaven een grote plus is ontstaan. Er komt een extra ruimte van € 2,65mln boven de al geraamde € 337.000, samen rond de € 3mln. Het CDA vindt het niet uit te leggen aan onze inwoners, dat er fors wordt gekort op allerlei voor inwoners en lokale bedrijven belangrijke zaken, terwijl de gemeente een plus van ruim € 3mln verwacht in 2022. Tegelijkertijd maken de meerjarencijfers wel dat ingrijpen op langere termijn noodzakelijk blijft, zelfs meer dan we tot nu toe hebben gedaan. Het CDA zoekt daarom naar een manier om de bezuinigingen voor 2022 grotendeels terug te draaien met de septembercirculaire als dekking. Dat zou kunnen op de manier zoals de heer Van Doorn omschreef, waardoor het ook aan een volgende coalitie is om integrale afwegingen te maken over het structureel sluitend krijgen van de begroting in de jaren 2023 en later. Uiteraard kunnen dat deels dezelfde ombuigingen zijn, die nu reeds voorgesteld zijn, maar dan een jaar later, maar wellicht kunnen dat ook andere keuzes zijn. Nog een aantal losse opmerkingen. Het CDA zou graag een goede werkwijze willen opstellen voor investeringen in het MIP, die fors hoger uitpakken dan eerder gedacht. Terwijl wij als raad het budgetrecht hebben, voelt de werkwijze die we nu hanteren niet comfortabel. Als voorbeeld noem ik de gestegen investeringskosten van de calamiteitenweg Klappolder. In de begroting van 2021 stond die namelijk voor € 2mln, in de begroting 2022 is de totale investeringssom opgelopen tot ongeveer € 5mln. Een stijging van 150%, die niet wordt toegelicht in de begroting en in de zomerrapportage slechts met een paar regels wordt geduimd. Het is lastig voor ons om zulke grote bedragen op zo'n manier te accorderen. Dat brengt ons bij het volgende. Er staat nog een beeldvorming op de planning, waarin we de diepte in zouden gaan over het MIP en ook alle in het MIP genoemde investeringen nog eens zouden afstoffen. Kan aangegeven worden wanneer we deze beeldvorming kunnen verwachten? Waar Klappolder een hele grote afwijking betreft, tonen ook sommige andere investeringen zoals voetbalvelden grote verschillen ten opzicht van vorige. Wij zijn tevreden met de intensivering van cameratoezicht bij het onderdeel veiligheid. We vragen de burgemeester om hierbij vooral te focussen op de stations en andere plekken waar veel fietsen en scooters worden gestolen, want de grote hoeveelheid diefstallen van deze zaken baart ons grote zorgen. In de begroting wordt nogmaals benadrukt, dat Lansingerland in 2023 overstapt op diftar. Het CDA is en blijft daar geen voorstander van, omgekeerd inzamelen of nascheiding zijn veel effectievere manieren van afvalinzameling. We hopen dat na de verkiezingen van maart de realiteitszin op dit dossier terug keert. Het is goed om te constateren, dat we in de afgelopen 4 jaar grote stappen hebben gezet in de afronding van de Vinex-opgaven die we in een ver verleden zijn aangegaan. Een opgave die Lansingerland in grote problemen heeft gebracht rond de kredietcrisis. Het college heeft voortvarend gehandeld wat ons betreft en we zien dat Parkzoom zo goed als klaar is, dat de Rodenrijse Zoom gereed is, dat Meerpolder vrijwel gereed is, dat Westpolder geoptimaliseerd is, dat we in Wilderszijde de eerste paal van Plan Buyten hebben geslagen en het bestemmingsplan er snel aan komt en dat onze bedrijventerreinen zich ongelooflijk snel ontwikkelen, grond wordt zeer schaars in Lansingerland. En nog een positief iets: in het (...)overzicht op blz.134 van deze begroting blijkt duidelijk dat het OZB percentage in Lansingerland onder het landelijk gemiddelde ligt, één van de doelen van de coalitie. Ook de afvalstoffenheffing ligt rond het landelijk gemiddelde, alleen de rioolheffing is in onze zompige gronden wel iets hoger dan landelijk gemiddeld, maar dat is niet zo vreemd. Wat ons betreft verdient het college hiervoor grote complimenten. Deze bijdrage is een behoorlijk lang financieel verhaal geworden. Dat past ook wel bij een begroting, maar ook goed om op te merken is waarvoor we het doen. Lansingerland is voor mij en vele anderen een prachtige gemeente om te wonen. Ondanks de groei van het aantal inwoners is er veel sociale samenhang, een sterk verenigingsleven, zijn er veel inwoners die participeren en elkaar willen helpen, die naar elkaar omkijken, een sterke economie met ondernemers die voor veel lokale werkgelegenheid zorgen, goede scholen en goede schoolgebouwen, mooie sportaccommodaties, prachtige groene gebieden zoals Rottermeren, het Hoge en Lage Bergse Bos, het Annie M.G. Schmidtpart en Groenzoom, wijken vol met groen en een hoge leefkwaliteit. Laten we vooral dit antwoord overdragen.

De heer Hoek, WIJ: Ik hoop dat ik het in 10 minuten red, maar ik heb geleerd van de heer Hoppenbrouwer en de heer Van Doorn, als je van tevoren aangeeft, dat het mogelijk iets langer duurt, dat de voorzitter over het algemeen coulant is, dus daar ga ik dan ook maar van uit. De voorzitter: Er zitten wel grenzen aan. De heer Hoek: Meneer Blonk, overal zitten grenzen aan, dat weten wij als geen ander. Het leven is goed in ons Lansingerland, het land waar mijn wieg heeft gestaan, daar heb ik voor altijd mijn hart aan verpand, dat land doet mijn hart sneller slaan. Het leven was goed in ons Lansingerland, het land waar mijn huis niet mocht staan, daar heeft de gemeente zijn vingers aan verbrand, een woning hier voor mij is van de baan. Hierover later meer. Het motto van de afgelopen collegeperiode was: Lansingerland doet het. Mijn fractie hanteert vanaf de verkiezingen in 2014 het motto: positief vooruit. In 2014 en ook in 2018 overigens. Positief vooruit, vanuit perspectief kijken we graag naar de afgelopen periode. Laten we ons beperken tot het afgelopen jaar, ondanks de coronacrisis is er heel veel gesproken, vergaderd en is er desondanks bijzonder veel gebeurd. Woningafspraken Lansingerland en de provincie Zuid-Holland, woonvisie, uitgangspunten mobiliteitsvisie, afvalbeleid, participatietraject luchthavenbesluit, bouwlocatie Treurniet, bouwlocatie Noordpolder, RES 1,0, omgevingswet en omgevingsvisie, klimaatadaptatie, bouwlocatie Wilderszijde en het percentage sociale woningen, verduurzaming Windas, fonds duurzaam funderingsherstel Rottekade, Blok B, het sturingsmodel, rapporten rekenkamer 'belofte maakt schuld', bezuinigingen op de WMO, 10 beleidsaccenten en de midterm review, tussenevaluatie visienota onderwijs, beachvolleybalvelden, selectie onderwijs Wilderszijde en het accommodatieplan. Er is veel gebeurd, ondanks dat we hele avonden achter een scherm zaten. De conclusie is dus, dat er ondanks de coronacrisis veel gedaan is, we hebben ons niet uit het veld laten slaan, maar zijn gestaag door gegaan. Helaas is er ook een aantal onderwerpen niet gestaag doorgegaan. Ik noem het noodzakelijk tempo maken met woningbouw op locaties als Wolfsend en Bleiswijk, maar het noodzakelijke tempo maken met flexwoningen. Waarom duurt het zo lang voordat we met flexwoningen aan de slag gaan? Het college heeft al veel eerder de intentie uitgesproken om hier voortvarend mee aan de slag te gaan, maar er gebeurt tot op heden niets. De nood is hoog, zie Heraut van enkele weken geleden en 3B Wonen staat klaar. Vraag aan de wethouder: wat is de reden dat de realisatie van flexwoningen zo ontzettend lang duurt? Het realiseren van chillplekken voor onze jeugd. Ik herhaal het bijna ieder jaar. In het voorjaar is dit onderwerp met het grootste gemak van de agenda geschoven. Vraag aan de wethouder: zijn deze chillplekken komend voorjaar wel beschikbaar? De nieuwe standplaatsenverordening gaat eendaags vastgesteld worden, maar heeft een kleine 3 jaar geduurd. Tot slot het opknappen van Bergschenhoek centrum: sinds november 2016, november 2016, onderwerp van gesprek en gelukkig voor Koningsdag 2022 gereed. Daarnaast hebben we informeel onlangs een lijstje van het college gekregen, waarin zij diverse belangrijke onderwerpen c.q. dossiers tot aan de verkiezingen on hold zetten, alsof er sprake zou zijn van een demissionair college. Vele dossiers vragen om voortgang en dulden geen uitstel. Mocht om welke reden dan ook uitstel noodzakelijk zijn, dan hoort de echte discussie in deze raad thuis. Conclusie: Lansingerland doet het, klopt, maar kan het ook een beetje sneller? Het liefst zouden wij voor de komende 5 maanden de slogan veranderen in: Lansingerland doet het snel en adequaat. Of: positief vooruit. Financiën en begrotingscyclus. Laten we beginnen met de begrotingscyclus. De kadernota is een nota om richting te geven. Echter, er wordt nu gesteld, dat de kadernota van afgelopen voorjaar heel veel onduidelijkheden kende. Op basis waarvan stellen we dan kaders bij de kadernota? Op basis van heel veel onduidelijkheid. En dan zijn er plots nog nieuwe zaken, die niet in de kadernota stonden. Neem het hele ICT verhaal, waar we de komende 4 jaar € 3,2mln uit gaan geven. Dit is echt nieuw voor ons en dan gaat het ook nog eens om zo'n enorm bedrag. Dat is niet het enige bedrag, want er is ook nog een bedrag van € 647.000 op jaarbasis, transitie volwaardige inzet strategische enzovoorts. Daar hebben we helemaal geen onderbouwing van gekregen. We hebben daar vragen over gesteld, tot op heden ontbreekt iedere onderbouwing en we moeten daar nu een besluit over nemen. Dit kan werkelijk niet. Vorig jaar hebben we vanwege corona geen kadernota gehad en, eerlijk gezegd, zien we geen verschil met dit jaar. Wat is de waarde van een kadernota, wanneer je ieder jaar weer geconfronteerd wordt dat er met terugwerkende kracht heel veel nog niet duidelijk was, inmiddels ook nog niet is soms, en er nieuwe zaken oppoppen in de begroting? Hoe kan je dan kaders stellen? Kaders op basis waarvan? Nu de septembercirculaire. Deze laat een voor Lansingerland veel gunstiger beeld zien dan aanvankelijk werd aangenomen. Alle voorgestelde bezuinigingen voor 2022 kunnen van tafel. Wat ons bevreemdt is, dat we een brief met de consequenties van de septembercirculaire ontvangen, maar geen voorstel van het college wat dit nu concreet betekent voor de begroting van 2022 en volgende jaren. Dat is toch raar? Ook de voorgaande sprekers hebben hieraan gerefereerd, dus ik denk dat er iets moois in de trechter zit. Samenleving. Wij hebben grote moeite met hoe de beleidsaccenten geëvalueerd zijn. De beleidsaccenten passen 1 op 1 in de gedachte van de transformatie: laagdrempelige zorg aanbieden om dure interventies te voorkomen. Lansingerland doet het in het land goed m.b.t. de aanpak van jeugd. We horen bij de 10 best presterende gemeenten van Nederland, de 10 best presterende gemeenten van Nederland. Dat is een bijzonder groot compliment. Het zou weleens zo kunnen zijn, dat de 10 beleidsaccenten hier mede verantwoordelijk voor zijn. Toch heeft de gemeenteraad gemeend met uitzondering van de PvdA en WIJ om te moeten bezuinigen op deze unieke initiatieven. Evalueren van dit soort initiatieven zonder dat je

de uitvoerders spreekt kan niet, dit is wel gebeurd getuige inspraak en een ingezonden brief van Humanita. Het Nieuwe Wij wordt weg bezuinigd. Corona wordt als argument gegeven. Dat was net na de uitbraak een legitiem argument, we snappen dat. Later is gebleken dat de arbeidsmarkt nauwelijks geleden heeft onder corona, sterker nog, juist personeel vinden is op dit moment een sport op zich. Persoonlijke aandacht en waardering zijn succesfactoren. Dit wordt meegenomen in de doorontwikkeling van het team participatie. Is het niet veel handiger om dit mooie initiatief weer op te tuigen? Zeker gezien de sprankelende presentatie en ervaringen, die we hebben opgedaan. Graag een reactie van het college. Op blz.70 van de begroting lezen we: werkgevers in onze arbeidsmarktregio dragen bij aan een inclusieve arbeidsmarkt met passende werkplekken. Dit onderwerp is vaak in dit huis aan de orde geweest. Vraag aan de wethouder: hoeveel werkplekken worden er nu door de gemeente zelf aangeboden? Hierbij wil ik opmerken, dat Rattaplan niet hetzelfde is als de gemeente in onze optiek. Corona heeft er mede voor gezorgd, dat de energieprijzen de pan uit rijzen. Hierdoor kunnen mensen tussen wal en schip raken, met name mensen die toch al niet veel vet op de botten hebben. Zij lopen risico hun energierekening niet te kunnen betalen. Dit willen wij voorkomen. Een gemeente die zojuist € 137mln heeft geïncasseerd door de verkoop van Eneco staat het niet toe, dat mensen vanwege de energierekening het risico lopen om kopje onder te gaan. Dat kunnen we met zijn allen bedenken, laten we dat nou eerst afwachten: nee. Landelijk wordt hier actie op ondernomen, maar dit lijkt niet toereikend. Vandaar een gemeentelijke inspanning om dit risico te verlagen. Wij hebben over dit onderwerp reeds een motie rond gestuurd. We zitten echt heel de avond te wachten bij de computer, bij de telefoon of u reageert. GL heeft al gereageerd en het logo van GL zal ook boven de motie prijken. Onlangs zijn m.b.t. het accommodatieplan 2 amendementen aangenomen zonder dekking aan te geven. Een soort carte blanche. Ik ben dus benieuwd of het college kan aangeven wat de mogelijk financiële consequenties hiervan zijn. Ruimte. Het college stelt voor om aan de begrotingsknop uit de kadernota beeldkwaliteit openbare ruimte te draaien om feitelijk € 220.000 te bezuinigen. Zoals wij eerder aangaven bij de kadernota vinden wij dit, mede in het licht van eerdere extra investeringen op dit onderwerp, kapitaalsvernietiging. En onze inwoners zijn hier niet mee gediend. Wij stellen voor deze bezuiniging terug te draaien en wij financieren dit, maar wellicht dat er nog andere mogelijkheden zijn, ik hoor dat er veel ruimte is op dit moment, door de OZB-verlaging niet te effectueren en wij zullen hiertoe dan ook een amendement indienen. Woningbouw is een hot issue in Nederland, in onze regio, maar zeker ook in onze gemeente. Woningen voor starters, jongeren, inwoners met een laag of minder hoog inkomen of voor ouderen die willen doorstromen. Ze zijn er gewoon onvoldoende of niet in onze gemeente. Wil of moet je huren, dan mag je achteraan in de rij aansluiten en 7 tot 8 jaar wachten. Dit kan en mag niet in onze gemeente. Uit onderzoeken die eerder aan de raad gepresenteerd zijn, stonden versnelling en bijsturing. Mijn fractie wil dat er nu echt tempo wordt gemaakt, anders blijven de genoemde groepen in volgende jaren in de kou staan, dat moeten we niet willen. Vraag aan de wethouder: welke mogelijkheden ziet u op de nu bekende bouwlocaties om nu echt te gaan versnellen en bij te sturen om aan de vraag van de genoemde doelgroepen te voldoen. Graag geeft mijn fractie het college voor het komende mobiliteitsplan wellicht ten overvloede mee: geef autobezit en autobezit recht een plek in dit mobiliteitsplan. Bij de beeldvorming leek het erop, dat u op dit punt de realiteit iets uit het oog begon te verliezen. Burgerparticipatie is een groot goed. Iedere politieke partij besteedt hier, ik ben geen visionair, maar ik denk het zomaar, in zijn verkiezingsprogramma aandacht aan. Echter, wij constateren, dat hier de afgelopen jaren op verschillende onderwerpen grote fouten zijn gemaakt. Burgerparticipatie heeft vooral te maken met het managen van verwachtingen en het afwegen van persoonlijke belangen versus het algemeen belang. Daarbij is het ook belangrijk, dat je de aanvliegroute richting bewoners duidelijk markeert: wanneer bespreken we wat? Dat je daar ook een tijdslimiet aan hangt en dat je niet ad hoc de bewoners uitnodigt om aan tafel te komen, maar dat er een gedegen plan ligt om die verwachtingen inderdaad te managen. De voorzitter: U zit nu aan bijna 12 minuten. Ik wil toch vragen of u wilt afronden. Ik vertrouw op uw snelheid. De heer Hoek: Ik waardeer dat zeer. Duidelijk is hierbij ons credo: in het voorbeeld van de Driehoek houdt dit in, dat tot nu toe een meerderheid in deze raad voor bebouwing van de Driehoek is, tenminste, zoals ik het inschat, mits de ontsluiting goed geregeld is. Er wordt te vaak om de hete brij heen gedraaid en dat schept veel onduidelijkheid. Laten we dan ook deze lijn blijvend en duidelijk uitdragen en de uiteindelijke bevindingen afwachten. Het uitstellen van dit dossier helpt daar overigens niet bij. Tot slot bij het onderdeel ruimte. U geeft aan, dat u vorm gaat geven aan de volgende stap om de energietransitie haalbaar een betaalbaar te maken richting onze inwoners. Vraag aan de wethouder: hoe gaat u dat doen en wanneer kunnen we een uitvoeringsplan verwachten, waarin dit praktisch wordt uitgewerkt? Tot slot het politieke speelveld. In den lande wordt uitgekeken naar een nieuwe politieke standaard. Geen achterkamertjes, maar een transparante aanvliegroute, waarin de burger centraal staat. Laten we met elkaar een positieve koers varen en elkaar inspireren om te komen tot saamhorigheid en verbinding. Hier wil WIJ voor gaan: positief vooruit. Al 2 verkiezingen lang onze verkiezingslogan en nu ook overgenomen door de VVD, dat vinden wij een groot compliment. Met name de laatste periode hebben wij ervaren. De voorzitter: Ik wil dat u nu afrondt. De heer Hoek: Met name de laatste periode hebben wij ervaren, dat onze speelruimte als oppositie 9 tegen 24 beperkt is. De voorzitter: U bent nu aan het eind. Dank voor uw

eerste termijn. De heer Hoek: Ik zal het helpen herinneren als de heer Van Doorn en de heer Hoppenbrouwer deze kunst ook uithalen.

De voorzitter: Toen ik de vergadering opende las ik een aantal mensen, die later binnen zouden komen voor. Inmiddels is de heer Van der Stelt binnen gekomen, welkom in deze vergadering. De heer Meester was niet afgemeld. Het is me niet opgevallen, dat hij er niet was. U ook welkom, meneer Meester.

De heer Markus, CU: Voor ons ligt de laatste begroting van deze collegeperiode. Voordat we daar op ingaan ook de tijd om even terug te blikken. Wat heeft die 4 jaar ons gebracht? Wij denken en vinden dat er een hoop bereikt is. Zo ligt er eindelijk een nieuw afvalbeleid en wij zijn wel blij met diftar. De plannen voor Wilderszijde liggen er, het wordt een prachtig groene wijk met een mooie mix aan woningen. Maar ook het huisvestingsplan scholen, sportbeleid en de forse inzet op het culturele veld geven een boost aan onze sport- en cultuurverenigingen. Ook duurzaamheid krijgt steeds meer een plek in onze organisatie en samenleving. Biodiversiteit wordt meer en meer een ding als het gaat om o.a. het maaibeleid. Voor ons ook belangrijk is de inzet en blijvende inzet op preventie in het sociaal domein. Inzet om een gezonde leefstijl en jong en oud te ondersteunen bij het opgroeien en ouder worden in Lansingerland. Maar ook in het fysieke domein zijn er stappen gezet. Op het gebied van fietsveiligheid, eindelijk de eerste stappen bij het opknappen van Bergschenhoek centrum, ook rondom de woningbouw en de woonvisie is veel gerealiseerd. Kortom, veel reden om tevreden terug te kijken op wat we als coalitie, college en raad hebben bereikt. Het waren ook zorgelijke jaren, waarin corona forse impact had en heeft op onze samenleving. Impact, waar we nog lang de wrange vruchten van gaan plukken. Jongeren die ruim een jaar zijn beperkt in hun doen en laten, eenzaam die verder vereenzaamden en bedrijven die failliet gingen en horeca met grote zorgen. Ook dit waren zaken die ons als gemeente overkwamen en waar we als gemeente zo goed als mogelijk in hebben geacteerd en degenen die hulp nodig hadden ook hulp geboden hebben. Juist in die tijd zag je de kracht van onze Lansingerlandse samenleving. Mensen gingen voor elkaar aan de slag, er werd voor elkaar gekookt, gestoepkrijt en verenigingen gingen elkaar helpen. Vele vrijwilligers hebben in die tijd, maar ook daarbuiten, de handen uit de mouwen gestoken. We mogen als gemeente trots zijn op deze vrijwilligers. Met onze waardevol-actie hebben we er velen mogen ontmoeten en tijdens corona hebben velen een kaart gehad. Vrijwilligers in allerlei gebieden, van collectanten tot vrijwilligers van Groei en Bloei, de speelgoedbibliotheek, Helikon en zo kan ik nog wel even doorgaan. We hebben er eindeloos veel en daar kan onze Lansingerlandse samenleving op bouwen en die moeten we ook koesteren. Kortom, terugkijkend is er veel om trots op te zijn. Veel zaken die waardevol zijn voor Lansingerland en die Lansingerland laten opbloeien tot een gezonde, duurzame gemeente met oog voor elkaar. De voorliggende begroting kijkt vooral vooruit onder de titel 'verantwoord overdragen', want dat is wat het college wil. Ze wil geen problemen doorschuiven naar een volgend college en de gemeente verantwoord overdragen. Een college, die ervoor kiest om een sluitende begroting op te leveren, zelfs als dit moet leiden tot ombuigingen. Dat vinden wij een dappere keuze, zeker zo vlak voor de verkiezingen. Een keuze, die wij ook prijzenswaardig vinden. Maar daar stoppen voor nu wel even de complimentjes. Vorig jaar wilden we als raad beter mee genomen worden en niet worden verrast bij de begroting. Dit jaar gingen we daarmee voortvarend aan de slag en tot aan de kadernota werden we uitstekend meegenomen en wisten we welke keuzes we als raad konden maken. Met een pakket aan ombuigingen voor ogen, die konden worden ingezet als er geen structurele middelen vanuit het rijk kwamen, gingen we met reces. Dit in de wetenschap dat het college vanuit deze kaders van grof naar fijn de begroting verder ging uitwerken. De verrassing was dan ook groot dat er bij de begroting opeens compleet nieuwe informatie was. Eigenlijk heeft dat bij ons ook wel een beetje tot irritatie geleid. Waarom is het mooie proces tot aan de kadernota zo ruw verstoord? Waarom heeft het college ons niet meegenomen in het realistisch begroten van het sociaal domein? Waarom opeens realistisch? Deden we dat eerst dan niet. Maar de grootste problemen hebben wij met enkele taakverzwaringen. Hoe kan het nou zijn, dat we met elkaar kritisch hebben gekeken naar bezuinigingen, terwijl er schijnbaar allerlei taakverzwaringen noodzakelijk waren? Ik noem de benodigde kwaliteitsslag in formatie veiligheid, archiefzaken, applicatiebeheer, doorontwikkeling van communicatie naar buiten toe, wat dat ook moge zijn. Ik noem de doorontwikkeling van de P&C cyclus, die motie ligt er toch al enkele jaren, en extra juridische ondersteuning. Maar ook fors meer geld voor de veranderopgave jeugd. Over praktijkondersteuners is vaak gesproken, maar het andere deel is echt nieuw. Bij elkaar toch een bedrag van € 1,7mln voor 2022 en in de kadernota hadden we daarvoor een bedrag van € 6ton mee genomen. Allemaal onderdelen, die in de kadernota niet zijn benoemd. Het siert het college absoluut, dat ze deze punten benoemd hebben en niet achter de hand hebben gehouden een volgend college mee hebben laten confronteren, maar waarom zijn die zo beroerd gedeeld met de raad? Graag een toelichting. Dan kom ik bij de ombuigingen. Het college stelt voor om er 3 terug te draaien, namelijk OZB woningen, duurzaamheid en sluiting Snip. Een mooie stap, maar wat ons betreft is het echt lastig uit te leggen, dat er fors meer geld nodig is voor taakverzwaringen, die schijnbaar bij de kadernota geen urgentie hadden en wel moeten bezuinigen. Dit is wat ons betreft dan ook geen goede volgorde en ook niet de afspraak om van grof naar fijn te werken. De genoemde taakverzwaringen zijn wat ons betreft

nog onvoldoende fijn uitgewerkt. We houden dan ook vast aan de kaders van de kadernota, dus met extra geld vanuit het rijk voor jeugdzorg zijn de bezuinigingen wat ons betreft niet nodig en dat blijkt ook zo. Enige uitzondering wat ons betreft is de verhoging van de OZB van woningen. We zaten hier onder het landelijk gemiddelde en vinden het verantwoord om dit door te voeren. We komen nog te spreken over een reserve, waaruit we bedrijven kunnen ondersteunen, waar we moeite mee hebben, maar in deze combinatie vinden we dit een uitstekende maatregel. De overige ombuigingen echter niet. Met het terug draaien van het grootste deel van deze ombuigingen hebben we echter geen sluitende begroting en de redding lijkt dan ook de septembercirculaire. Ons voorstel is dan ook om de taakverzwaringen waaronder informatievoorziening strategische opgaven en veranderopgaven jeugd uit deze begroting te halen. Laten deze punten terug komen met een goede onderbouwing bij een slotwijziging of begrotingswijziging en dek deze vanuit de extra gelden vanuit de septembercirculaire. Kortom, draai in deze begroting de ombuigingen weer om en laat enkele taakverzwaringen vooralsnog vallen. Niet omdat we deze laatste niet willen, maar omdat we meer onderbouwing willen hebben en omdat we het geluk hebben deze te kunnen dekken vanuit de extra rijks gelden. Dit is wat ons betreft de belangrijkste inzet in deze begroting. Er is al veel over gesproken, wat andere partijen hiervan vinden, en zo te horen kunnen we rekenen op brede steun. Tot zover de begroting qua bezuinigingen en taakverzwaringen. De begroting zet ook de lijn uit voor de toekomst en meer specifiek voor 2022. Een jaar met verkiezingen, maar ook een jaar waarin we echt moeten doorpakken als het gaat om mobiliteit en leefbaarheid, de woningbouw. Over dit laatste een vraag: we zouden een keer boven een kaart gaan hangen met elkaar om te kijken wat er allemaal nog mogelijk is aan woningbouw. We horen graag van de wethouder wat hiervan de status is. Maar het jaar waarin duurzaamheid echt de norm wordt, preventie in het sociaal domein doorgezet blijft worden en we extra inzet gaan plegen op burgerparticipatie. De heer Hoek heeft zeker geen glazen bol, want het is inderdaad een belangrijk thema, ik denk voor iedereen. Deze burgerparticipatie is zeker belangrijk in een tijd waarin overheid en samenleving verder uit elkaar groeien. We moeten als gemeente, als overheid, onze inwoners waarvoor we hier zitten betrekken en letterlijk in de ogen kijken als er zaken zijn die hen aangaan. We moeten dat gesprek blijvend aangaan. We moeten bij ruimtelijke ontwikkelingen daadwerkelijk met inwoners praten op locatie. We moeten duidelijk maken binnen welke kaders we nog kunnen meedenken. We moeten als overheid en samenleving elkaar niet uitsluiten maar aanvullen, niet tegenwerken maar samenwerken. In dit proces hebben we veel stappen gezet, maar we moeten nog veel stappen zetten. Stappen om als overheid weer die sparringspartner worden voor onze samenleving, een overheid die meer en meer toegroeit naar een coöperatieve overheid. Heldere communicatie, zodat informatie voor iedereen duidelijk is, is daarvan een belangrijk onderdeel. Onze vraag is dan ook wat de status is van onze motie, die we 2 jaar geleden over dit onderwerp hebben ingediend. In de communicatie rondom corona is hiermee rekening gehouden, maar verder staat dit onderwerp on hold lezen wij. Wordt dit weer opgepakt? Het lijkt ons cruciaal. Graag een reactie. Financieel hebben we, als we naar de toekomst kijken, grote zorgen. Sommige partijen doen geloven dat we als gemeente geld zat hebben, maar de toekomst is echt niet rooskleurig. Het gemeentefonds, zeg maar de pot geld die de gemeenten krijgen van de rijksoverheid, heeft een taak uit te voeren en wordt herverdeeld. De eerste berichten zijn zeer slecht voor onze gemeente en we krijgen miljoenen minder op de meerjarenbegroting, die al negatief is. Kortom, we ontkomen er niet aan om de komende jaren keuzes te gaan maken. Eindigen met een donkere wolk ligt niet zo in onze aard. Wij kijken tenslotte uit naar een mooie toekomst, maar ook de nabije toekomst van Lansingerland zien wij rooskleurig in. We hebben een prachtige gemeente met luxe voorzieningen en vooral onnoembaar veel vrijwilligers. Samen met hen en de inzet van het ambtelijk apparaat, het college, de griffie en alle collega's in de raad wensen we elkaar Gods zegen en wijsheid toe om ook in 2022 dat te doen wat goed is voor de hele samenleving en voor al die mensen die onze hulp hard nodig hebben. Dank u wel.

Mevrouw Den Heijer, D66: Dank aan andere partijen voor hun inventieve bijdragen en interessante punten die naar voren zijn gebracht. Voor ons is het nog iets te vroeg om terug te gaan blikken, we hebben nog een paar maanden te gaan voordat we het stokje over gaan dragen aan een nieuwe raad en college. Wij vinden dat een goed moment om dat te doen. Als je het hebt over de begroting, waar we het nu dus over hebben: wij noemden de kadernota al een bezuinigingsnota. Ik denk dat dat ook de reden is dat we nu niet goed die kaders hebben kunnen stellen met elkaar en we toch wel voor een aantal verrassingen komen te staan in de begroting. Wij hebben de begroting gelezen en omwille van de tijd ook met speciale aandacht voor een aantal onderwerpen die wij belangrijk vinden, die gaan we 1 voor 1 langs. Wij vinden het belangrijk dat we de financiële situatie van Lansingerland op orde hebben. Verantwoord overdragen is de titel. Wij dachten bij het lezen: zo, dat is wel lef hebben om het zo te noemen, want we vragen ons af of het college nu verantwoord overdraagt, terwijl je weet dat we het nieuwe college opzadelen met een tekort, een groot tekort in 2025 van € 2,3mln, dat we in 5 jaar tijd € 5mln uit de algemene reserves halen en onze weerstandsratio zakt van 1,8 naar 1,2, dat we moeten constateren, dat er slechts voor 1 jaar een sluitende begroting is en dat er daarna grote oplopende tekorten zijn. En ten vierde: dat we ook nog zeker te maken gaan krijgen met lagere uitkeringen uit het gemeentefonds en dat deze nog niet eens verwerkt is in deze begroting. Dus onze vraag aan het college:

bent u zich ervan bewust, dat u het nieuwe college en de nieuwe raad opzadelt met een nieuwe bezuinigingen en nieuwe ombuigingen? Waarom is het herverdelingseffect, dat nu nog niet helemaal duidelijk is maar toch al redelijk vast staat, nog niet mee genomen in de begroting? Het tweede punt, dat wij belangrijk vinden, is dat we duurzaamheid een structurele plek geven in onze begroting. We vinden het dan ook goed, dat de bezuiniging wordt teruggedraaid, maar we vinden dat het college met het voornemen van de bezuiniging wel een redelijk slecht signaal heeft afgegeven. We zien dan ook uit naar een nieuwe tijd en nieuwe afspraken met elkaar, zodat we echt aan de slag kunnen met een duurzaam duurzaamheidsbeleid. Overigens, de doelenboom die is gepresenteerd als voorbeeld van het nieuwe format vonden we heel overzichtelijk. Het maakt heel veel duidelijk. Het maakt ook duidelijk, dat we eigenlijk nog iets missen in die hele duurzaamheidsdoelstellingen en dat is het convenant van die windenergie. We hebben daar gisteren de brieven over gelezen rondom Bleizo, dat het eigenlijk in 2025 al gerealiseerd moet zijn. De vraag aan de wethouder is dan ook: waarom is het niet opgenomen in de begroting als een activiteit? Dan kunnen we als Lansingerland een belangrijke bijdrage leveren aan het verduurzamen van misschien wel 15.000 huishoudens, dan zou het toch belangrijk zijn om dat ook op te nemen om te meten hoever het staat met onze doelen. Wat ook opvalt, is dat we niets meer terug zien over de inzet van groene leges. Dat hebben we jarenlang gedaan, maar ik kon het eigenlijk niet meer terugvinden als een duurzaamheidsmaatregel. Verder lezen we over duurzaamheid, we zijn er even goed in gedoken, ook dat de glastuinbouw in de paragraaf over verduurzamen wordt genoemd, terwijl we het voorstel van Horti Science ook weer zien terugkomen. Dus onze vraag aan de wethouder is: kunt u duidelijk aangeven waar de verschillen liggen tussen duurzaamheid glastuinbouw zoals het in de duurzaamheidsparagraaf staat en duurzaamheid zoals het in Horti Science is opgenomen. Of zijn het dezelfde projecten, die twee keer zijn opgevoerd? We snappen dat glastuinbouw belangrijk is in deze regio, maar er natuurlijk nog veel meer te doen, ook voor inwoners zelf en bij andere sectoren. Hoe denkt de wethouder andere bedrijven te kunnen bereiken en te helpen? We hebben de andere wethouder vaak enthousiast gezien in de krant bij de groene schoolpleinen, nog een punt over duurzaamheid. Dat deed ons ontzettend goed. Nu staat er in de begroting dat we scholen faciliteren, die groene schoolpleinen willen realiseren. De vraag is eigenlijk: hoe faciliteren we dat en hoe geven we die ruimte aan die scholen, want we hebben niet gezien dat hier budget voor gereserveerd is, anders vinden we het toch een beetje een lege huls om het zo te blijven noemen. Een derde punt, dat wij belangrijk vinden, is dat we er alles aan doen om met elkaar sterker uit de coronacrisis te komen. Wat opvalt is dat de begroting daar maar weinig aandacht aan geeft. We lezen zelfs, dat we in 2022 eigenlijk geen extra kosten meer verwachten voor wat betreft corona en dat lijkt ons echt niet waarschijnlijk, zeker niet gezien de huidige ontwikkelingen. De vraag is even hoe we daarmee om moeten gaan met elkaar, want we zijn er nog lang niet van af. Als je kijkt naar de gevolgen van de coronacrisis, dan vinden we het goed dat er investeringen worden gedaan in anders werken en thuis werken, dat is opgevoerd en we kunnen dat begrijpen, maar we denken ook dat het besparingen kan gaan opleveren. We vroegen ons af of die ook zijn meegenomen, bijvoorbeeld omdat er minder werkplekken worden gebruikt of dat het kantoor verhuurd kan worden, minder schoonmaakkosten en dat soort dingen. Verder denken we nog aan de zaken waar we met elkaar over nagedacht hebben tijdens het toekomstperspectief. Welke dingen willen we vast houden met elkaar? Of: waar moeten we juist aanpassingen doen? We hebben het gehad over duurzaamheid, milieu, vervoer. D66 vindt het echt belangrijk om met elkaar te proberen, ondanks tijdsdruk, aandacht hiervoor te houden. We hopen dan ook met de nieuwe raad en het nieuwe college dit verder op te pakken. Dan lezen we als uitkomst van het ontwikkelperspectief over Horti Science. Het is inderdaad geweldig wat die bedrijven en instellingen allemaal doen, maar we missen hierin wat het de gemeente of inwoners precies concreet gaat opleveren, waar onze rol precies ligt en waar de bedrijven het laten liggen. Daar waar een poging in de tekst wordt gedaan om het concreter te maken, vinden we het verhaal nogal dun, zoals bijdragen aan het gezondheidsbeleid door kunst. Of er wordt een congres georganiseerd en dan kan je je afvragen of de gemeente dat moet organiseren. Het faciliteren van dit kost € 3 mln en dat is natuurlijk best een behoorlijk bedrag. Ook de inzet op de profilering vinden we ver gaan. We zijn als gemeente toch wel meer dan alleen een Home of Horti Science? We zijn ook een gemeente waar andere ondernemers welkom zijn, waar iedereen fijn kan wonen en waar we gezondheid voorop stellen. Kortom, wat ons betreft nemen we dit nu niet op en laten we dit later als apart voorstel terug komen en dan kunnen we het bespreken en eventueel opnemen in de eerstvolgende begroting. Een ander punt, dat we belangrijk vinden, is het fijn wonen in Lansingerland. Voor ons betekent fijn wonen, dat er voldoende woningaanbod is en mensen een woning kunnen vinden. De druk op de ruimte neemt toe en dat zal betekenen dat er keuzes moeten worden gemaakt tussen woningbouw, energietransitie en groen. Deze afwegingen zullen allemaal belangrijke thema's worden voor de komende verkiezingen. We vinden het daarnaast belangrijk, dat we ook zorg dragen voor een gezonde lucht. We hebben een gezonde luchtakkoord getekend, maar we zien en lezen hier niets meer over terug. Onze vraag is dan ook: welke inzet pleegt het college hier nog op? Ook vinden we het groen belangrijk. In de omgevingsvisie hebben we kunnen lezen, dat Lansingerland heel weinig groen heeft, weinig bomen in de wijken heeft. Om meerdere redenen zou het goed zijn voor Lansingerland om meer groen te hebben. Klopt het dat het college daar nu verder geen inzet op pleegt? Dat is de vraag die ik daarbij wil stellen.

Fijn wonen is ook dat je veilig kan voelen. Daar zien we dan ook dat de gemeente daar veel goede dingen op onderneemt, zowel preventie als repressie. Of dat voldoende is, zullen we moeten zien. Maar één van de punten van discussie is wat ons betreft wel het cameratoezicht. Een vraag die we daarbij hebben is: wordt er nou onderzoek gedaan naar de tijdelijke plekken of zijn het echt permanente plekken voor cameratoezicht? Het laatste punt, waar ik bij stil wil staan is de heldere dienstverlening, communicatie en participatie, voor ons ook een belangrijk punt, want wij vinden dat er genoeg redenen zijn voor call to action op dit gebied. We scoren een flinke onvoldoende voor participatie en vertrouwen in het gemeentebestuur is volgens mij iets van 31%. We zijn dan ook blij, dat er extra middelen in worden gezet en we gaan nu eindelijk werken aan een visie burgerparticipatie. Maar ook voor het vertrouwen in het gemeentebestuur zou een extra analyse en inzet nodig zijn. Mijn vraag is dan ook: is het meegenomen in de visie op burgerparticipatie of wordt er nog een andere inzet op gepleegd? Tot slot: wij zijn blij dat we als gemeente gaan inzetten op veilige informatievoorzieningen en digitale dienstverlening. Het is een punt waar D66 al meerdere jaren aandacht voor vraagt. We kunnen ons vinden in de investering, omdat dat een belangrijke randvoorwaarde is voor de hele organisatie om hun werk goed te doen. We zijn wel benieuwd hoe het bedrag tot stand is gekomen, daar zouden we graag wat meer informatie over willen. Daarmee ben ik tot mijn laatste punt gekomen. We vinden het erg leuk dat we met elkaar het woord 'vooruit' hebben bedacht, want voor D66 is de slogan 'nu vooruit' al een hele klassieker, want het mag zo zijn, dat wij in 2012 deze al gebruikten. Dat is eerder dan WIJ en ook eerder dan de VVD. Misschien zijn dit de voortekenen voor een nieuwe coalitie of een mooi breed raadsakkoord. Dank u wel, dit was mijn eerste termijn.

De heer Ruijtenberg, GL: Het leven van een raadslid gaat soms niet over rozen. Niet alleen is het een verantwoordelijke functie, die we allen trachten zo goed mogelijk uit te voeren naast onze dagelijkse werkzaamheden, wat niet altijd makkelijk is met tijdsdruk, maar soms maakt ook het college het leven niet makkelijk. Niet alleen stelt men publicatie van de begroting met een week uit, wat de voorbereiding bemoeilijkt, maar tevens is deze dan ons inziens onvolledig. Slechts 5 dagen voor de behandeling in deze commissie komt er nog een brief over de septembercirculaire en de impact die dat heeft op deze begroting. Soms vraag ik me af of dit college de raad, zijn werkgever, wel serieus neemt. Enkel het feit dat dit de laatste keer is, dat dit college in deze samenstelling verantwoordelijk is voor de begroting weerhoudt mij ervan om en motie van treurnis in te dienen. Maar laat dit een oproep zijn aan een volgend college, die waarschijnlijk ook zal bestaan uit partijen die nu in dit huis vertegenwoordigd zijn. Dit moet anders. Dat gezegd hebben, nu de begroting. Voor GL was dit een mooi ijkmoment: wat heeft de coalitie zich ten doel gesteld in het coalitieakkoord uit 2018 en wat is daarvan terecht gekomen? Dit doe ik aan de hand van 8 thema's. Woningbouw. We kunnen wel stellen dat dit mislukt is. Er is geen mix van woningen voor diverse leeftijdsgroepen, er zijn niet percentueel meer woningen voor lagere inkomens, de sociale woningvoorraad is nog steeds maar 18,9%. Wassenaar heeft een hoger percentage. In 2022 worden er naar verwachting 417 woningen opgeleverd, waarvan maar 12 sociaal en 47 starterswoningen. Dat is slechts 14,1%. En de wachtlijst voor sociale huur is opgelopen van 50 maanden in 2018 naar 81 maanden nu. Een volgend college kan, nee, moet vol aan de bak om wonen voor lage inkomens echt bereikbaar te maken voor Lansingerland. Lansingerland mag geen gemeente worden waarin uitsluitend dure, hele dure en extreem dure woningen zijn. Bereikbaarheid. De visie op bereikbaarheid van winkelcentra en mobiliteit in het algemeen is er nog steeds niet. De toegankelijkheid voor minder validen is niet verbeterd en er is geen beter OV tussen de kernen, de N209 is nog steeds een heikel punt en het hele beleidsveld infrastructuur en mobiliteit beslaat exact 15 zinnen in deze begroting. Er was en is geen enkele aandacht voor dierenwelzijn. GL overweegt dan ook om een voorstel in te dienen om bij de omgevingsvisie, die o.a. een onderdeel is van ruimtelijke ordening, om meer aandacht te geven aan dierenwelzijn. Jeugd en onderwijs. Ook hier 4 jaar stilstand. Er wordt nog steeds te weinig rekening gehouden met jongeren. Er wordt een verbijsterende bezuiniging doorgevoerd van € 117.000 naar € 20.000 op pubers in de spotlight. Dat budget wordt ondergebracht in het cultuurhuis. Hoewel GL een groot voorstander is van het cultuurhuis bereiken we op deze wijze niet alle jongeren en dat is zonde. De chillplekken, meneer Hoek zei het al, zijn er niet gekomen. Als we één ding geleerd hebben van deze coronapandemie, dan is het dat het onderhouden van sociale contacten voor hen, voor jongeren, essentieel is. Wij als gemeente dienen die gelegenheid te bieden. We overwegen dan ook om op dit punt een voorstel in te dienen. Tevens zien wij dat er niets veranderd is in het beleidsveld onderwijs. Om uitval te voorkomen, stellen we alles in het werk om kinderen, die niet naar school gaan te begeleiden naar werk, lazen wij in 2018. Maar we weten dat het MBO kampt met een groot tekort aan stageplaatsen, met name in zorg en horeca. Door de pandemie zijn er in de zorg te weinig mensen die stagiaires kunnen opleiden, maar ook voor Covid was er in veel sectoren al een tekort, vooral voor niveau-2-leerlingen. Lansingerland kan een rol vervullen door acties te houden om die tekorten te verkleinen, bedrijven op te roepen om leerbedrijf te worden en extra stageplekken te stellen en gezamenlijke alternatieve stageplekken te creëren. Wij overwogen ook op dit punt om met een voorstel te komen. Werk en inkomens. Ik geef toe: dit is een lastige. Niemand had de corona-ellende kunnen voorspellen en niemand wist wat voor impact dit zou hebben op de economie. Ik wil het college hier een

compliment geven. Men heeft daadkrachtig gehandeld en wij zijn ervan overtuigd, dat het vele ondernemers door de crisis heen heeft geholpen. Echter, voor burgers kunnen we wel vast stellen dat er teveel wordt uit gegaan van eigen kracht. We zien het aan de toeslagenaffaire. Daar waar gemeenten om ons heen actief getroffen benaderen, daar blijft Lansingerland achterover leunen. Juist daar waar de landelijke overheid het vertrouwen schaadt, kan een lokale overheid dit compenseren. Lansingerland doet dit niet en dit is naar de mening van GL een gemiste kans. We zien het ook bij het armoedebeleid. Uit het rekenkamerrapport 'belofte maakt schuld' is gebleken dat Lansingerland tekort heeft geschoten bij schuldhelpverlening. Het beleid is herzien en de nieuwe aanpak is gerealiseerd. Dit moet ook gebeuren bij het armoedebeleid. GL pleit voor een alomvattend beleid. Armoede op elk terrein, van energie tot levensonderhoud, zal steeds meer nijpend worden bij veel gezinnen. Om een helpende hand te bieden, dient de gemeente een uitgewerkt plan te hebben en niet achter de feiten aan te lopen. Er zijn nu teveel zaken nog onbekend bij de gemeente als het gaat om armoedebestrijding. Hoeveel kinderen in armoede leven is onbekend. Hoe bereiken we hen? Daar is geen visie op. Dat alles moet middels een actief armoedebeleid veranderd worden. Economie. Ook hier is niet aan alle mooie woorden gevolg gegeven. De Holland Rail Terminal is verder uit zicht dan ooit. Het centrum van Bergschenhoek is ver van bruisend. Er is geen terrassenbeleid. Wij herinneren ons het standplaatsendrama nog en eigenlijk is het hele economische beleid samen te vatten met 2 woorden, die bij GL weinig enthousiasme laten opborrelen: Horti Science. Wij overwegen dan ook om daarop een amendement in te dienen.

Duurzaamheid. Wat GL betreft één van de meest urgente beleidsvelden. Duurzaamheid is ondanks de ambities van wethouder Van den Beukel het stiefkindje van dit college. De glastuinbouw is verantwoordelijk voor 70% van onze CO2 uitstoot. In plaats van actief aan de gang te gaan met onze voortreffelijke en innoverende tuinbouwers beperkt het college zich tot het werken aan een warmte-infrastructuur. Waar is de voortrekkersrol? Waarom zijn er geen zonnepanelen op station Lansingerland-Zoetermeer? Waarom zijn er 9 jaar na ondertekening van het convenant windenergie nog steeds geen windturbines? Waarom heeft het jaren geduurd voor we besloten hebben tot invoer van diftar? Waarom geeft het college elke keer een negatief advies over de ja/ja-sticker met elke keer wisselende argumenten? Waarom zijn we al 5 jaar bezig om het zwembad te verduurzamen? Waarover we trouwens weer een amendement gaan indienen. Als je vol trots in de begroting bij duurzaamheid opschrijft dat men aan de slag gaat met het verbeteren van de P&C documenten, dan toont dat de ware aard aan. Men ziet duurzaamheid niet als een opdracht vanuit eigen overtuiging maar als een moetje. Of, zoals de woordvoerder van L3B het ooit verwoordde: we kunnen en willen niet voorop lopen qua duurzaamheid. Dat je niet kan, begrijp ik, als gemeente van 63.000 inwoners, maar waarom zou je het niet willen? Waar is de ambitie? Daarom is GL als enige partij in dit huis die de duurzaamheidsvisie destijds niet heeft onderschreven. Er kan meer, er moet meer, en een volgend college zal ook meer gaan doen. Kenmerkend is ook, dat openbare orde en veiligheid meer aandacht krijgen in de begroting dan duurzaamheid. Begrijp me niet verkeerd, GL is van mening dat veiligheid belangrijk is voor de kwaliteit van leven. Het is daarmee bij uitstek een links thema. Maar vrijwel alles is repressie. Waar is de aandacht voor preventie? Daar begint het mee. Tot slot financiën. De begroting is in evenwicht. We budgetteren prudent en dat verdient lof. Maar dan. Het paradepaardje van dit college was het verlagen van de woonlasten naar het landelijk gemiddelde. Dat is niet gelukt. We blijven op 112% van het landelijk gemiddelde. Voor eenpersoonshuishoudens zijn we de duurste gemeente in de regio. Voor meerpersoonshuishoudens de op één na duurste. Extra wrang is dat huiseigenaren 1,29% minder gaan betalen, terwijl huurders 1,25% meer gaan betalen. Huurders, die gemiddeld al meer van hun inkomen kwijt zijn aan woonlasten dan huiseigenaren worden derhalve extra belast. Ook kunnen we aan de begroting van 2022 zien, dat het een verkiezingsjaar is. Plotsklaps gaan de gemiddelde woonlasten behoorlijk omlaag om in de jaren erna weer te stijgen. Dat noemen wij een sigaar uit eigen doos. En ik kan het weten, want ik ben immers een sigarenroker. Al met al: de aanhef van deze begroting is 'verantwoord overdragen'. Het had ook kunnen luiden: we passen op de winkel. Want dat heeft deze coalitie de afgelopen 3,5 jaar gedaan. Geen ambitie, geen visie, geen voortrekkersrol en dat is jammer, want Lansingerland verdient zoveel meer. Het is tijd voor verandering. Dank u wel.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Laat ik beginnen met het bedanken van de ambtelijke organisatie voor alle inzet om tot deze begroting te komen. Het is een enorme klus geweest en het was fijn om alle medewerkers weer eens in levende lijve te zien in dit gebouw bij de tafeltjes avond en verdere duiding te krijgen over de inhoud van dit dikke boekwerk. Dank daar voor. Het bespreken van de begroting is in onze politieke cyclus een belangrijk moment. We blikken samen vooruit naar de toekomst van Lansingerland in de 4 jaar die voor ons ligt. Daar wil ik in mijn betoog allereerst mee beginnen. Daarna zal ik inhoudelijk ingaan op de begroting zelf en met name de pijnpunten, die mijn fractie ziet, in het licht van de toekomstvisie van de PvdA. Tot slot zal ik ingaan op de werkwijze en de financiële aanpak van het college, waar wij grote vraagtekens bij zetten. De visie voor de toekomst van Lansingerland van de PvdA. Wat zien wij voor ons? Wij zien in de nieuwe collegeperiode voor ons, dat er een collegebestuur zit dat hard gaat werken. Sorry, verkeerde alinea. Laat ik allereerst zeggen: de PvdA ziet uit naar die nieuwe collegeperiode en daarin willen wij weer hard gaan werken als oppositie of als coalitie en verantwoord overdragen zou wat ons

betreft moeten gaan bijdragen aan de visie, die ik nu ga schetsen. In onze visie op de toekomst voor Lansingerland stelt het gemeentebestuur de mensen centraal. Middelen gaan naar mensen en niet naar systemen. Het bestuur draagt zorg voor een sociale en zekere toekomst voor alle huidige en nieuwe inwoners van Lansingerland. De komende 4 jaren moeten grote doorbraken plaats vinden in de woningbouw met ons gemeentebestuur als regisseur. We gaan jaarlijks 1.000 huizen bouwen, waarvan minstens 60% voor mensen met een laag en midden inkomen en voor jongeren die in Lansingerland opgroeien zonder perspectief op een huis. Jongeren staan sowieso voor de PvdA in de spotlights als het gaat om gelijke kansen, uitgaansmogelijkheden, zorg en ondersteuning en opgroeien zonder geldzorgen. Het vertrouwensprincipe moet weer leidend worden bij de uitvoering van de WMO en participatiewet. De mensen en hulpvraag staan centraal. Wij kiezen voor minder bureaucratie en meer tijd voor zorg en hulverlening voor zorgvragers. De hoogte van de eigen bijdrage in de WMO wordt vast gesteld op basis van het inkomen, geen abonnementstarief meer. Het granieten in de bijstand wordt weg gewerkt. Er gaat sprake worden van echte burgerparticipatie en dat merk je aan de houding van de medewerkers en de communicatiestrategie van de gemeente. En uiteindelijk komen ook de wensen van mensen met een laag inkomen in beeld. Niet digitale ondersteuning en contacten zijn de norm. Veiligheid betekent meer dan blauw en BOA's op straat. Het betekent: jezelf kunnen zijn, ongeacht je kleur, achtergrond, seksuele voorkeur of geloof. Lansingerland maakt een enorme stap richting klimaatneutraal en klimaatadaptief en dat is voor iedereen betaalbaar. Niemand zit in de kou, meneer Hoek, ook wij zullen uw motie tekenen en steunen. Tot slot in onze toekomstvisie voor Lansingerland: een gemeentebestuur dat financieel bijdraagt aan de innovatie van de glastuinbouw. Daar hoort ook de ontwikkeling van het Horti Science Park bij. Ik ga nu naar de pijnpunten in de begroting. Onze toekomstvisie is helaas op dit moment nog geen realiteit, er is nog genoeg werk aan de winkel te doen. Het college heeft een aantal zaken, wat ons betreft, zeker laten liggen en er is een schrijnend verschil tussen de visie van de PvdA en de begroting, die er nu ligt. Het sociale domein waar zorg, ondersteuning, bestaanszekerheid voor mensen centraal staat, is toch geraakt door de bezuinigingen, ondanks de grote pot met geld die vanuit Den Haag onze kant op kwam. Ongelooflijk. Een deel van de bezuinigingen in het sociaal domein, zoals voorgesteld bij de kadernota juli 2021, bleef staan. Dan heb ik het over € 275.000 voor de WMO en de re-integratie-aanpak. Die blijven dus staan en dat loopt op naar bezuinigingen voor die 2 punten richting € 4 tot 5 ton in de 3 jaren daarna. Ook de bezuinigingen op de beleidsaccenten sociaal domein, € 255.000 zijn nog steeds in de meerjarenbegroting verwerkt. Meneer Hoek zei het al, WIJ en PvdA deden niet mee aan die wekenlange Poolse landdag van kaasschaven op de beleidsaccenten. We zijn er dus ook zeker niet voor om die door te voeren, die kortingen. € 100.000 werd gelukkig terug gedraaid als het gaat over de informele PGB's. Dat mocht niet van het rijk. Wij zullen een amendement voorbereiden om de bezuinigingen op het sociaal domein, bij elkaar optellend tot een half miljoen terug te draaien. Het sociale domein is keer op keer de klos, dat moeten we ook iedere keer herhalen. De rekening wordt, zoals altijd, gelegd bij de mensen die hulp nodig hebben, zonder werk zijn, laag inkomen enzovoorts. Volgens de al vaker vertoonde politieke traditie mogen de huizenbezitters met elkaar 25.000 huishoudens zijn dat € 2ton verdelen, want de ombuiging van de OZB-verhoging is terug gedraaid. Dat levert ongeveer € 8 per gezin op, per huishouden, als je die OZB niet verhoogt. Tel uit je winst. We zijn wel blij, dat de geplande bezuiniging op het duurzaamheidsbeleid van ruim € 2ton werd terug gedraaid. Ook de Snip blijft open, dat is fijn, een laagdrempelig inloopadres voor informatie. Voor ons blijft de hamvraag en we willen van 1 of meer wethouders er antwoord op: waarom zijn niet alle bezuinigingen terug gedraaid? Gezien het feit dat we voor 2022 maar liefst € 4mln aan extra structurele inkomsten van het rijk hebben gehad voor de compensatie van jeugdzorgkosten. In de jaren erna is het iets lager, maar het is nog steeds een flink bedrag. Waarom houdt het college zich niet aan de belofte gemaakt bij de kadernota, dat de bezuinigingen bij steun van het rijk van de tafel kunnen? Het college zei destijds, en ik hoor het hier nu ook de fracties weer zeggen, dat die bezuinigingen zo'n pijn deden maar onontkoombaar waren in financieel zwaar weer. Wethouder, doen deze bezuinigingen ineens geen pijn meer? Waarom zijn niet alle bezuinigingen terug gedraaid? Nog een vraag aan de wethouder: gaat er überhaupt wel geld van die € 4mln voor jeugdzorg wel naar jeugdzorg? Naar een kind en niet naar een systeem? Ik lees in de meerjarenbegroting dat er € 1mln extra nodig is voor de jeugdzorg in 2022, omdat: het college verwacht dat de daling in kosten als gevolg van de veranderopgave jeugd wordt vertraagd door de coronacrisis. Dat baseert het college op realistisch begroten. Tussen haken heb ik staan: wat is er eigenlijk gebeurd met scherp begroten? Want daar begon deze coalitie toch mee? Het is gebaseerd op realistisch begroten, maar niet op de begroting van de gemeenschappelijke regeling. Wethouder, klopt dat, of heb ik dat toch verkeerd begrepen? Dat is een vraag. De extra uitgaven, daar wil ik het nog even over hebben. Daar hebben de anderen het ook al over gehad. € 1,5mln, een fors pakket aan taakverzwaringen, allerlei ambities, nieuw beleid, bijvoorbeeld € 1mln voor bedrijfsvoering, P&C cyclus, kwaliteitsslag, digitale dienstverlening, een versterking van de strategische opgaven, waar onze gemeente voor staat € 6,5ton, de communicatie wordt versterkt om de burgerparticipatie nieuwe stijl te faciliteren. Communicatie wordt conversatie, dat zijn grote ambities voor een gemeente, die burgerparticipatie al een decennium lang niet van de grond krijgt, althans, niet op het niveau dat wij daar graag bij zien en bovendien de visie voor communicatie nog moet opstellen. Extra investeringen ook voor het sociaal domein zo'n

€ 6ton. Een heel zoekplaatje. Dan kom ik tot de samenvatting dat er wordt geïnvesteerd in systemen voor de kostenmonitoring, datagedreven beleid, meer kosten voor inhuur of personeel, pilotprojecten voor de praktijkondersteuning huisartsen. Oftewel: investeringen voor de financiële houdbaarheid van het systeem. En weer staan de mensen niet centraal. € 1,5mln extra uitgaven, dat had ook best wat minder kunnen zijn of helemaal terug gedraaid, want het is volledig niet onderbouwd. Als we dit zo niet hadden opgenomen in de begroting, dan waren de bezuinigingen in het sociale domein niet nodig geweest. Voor de zomervakantie was er nog niets aan de hand. Tijdens de zomervakantie is dit erin gefietst. Die wensen worden gedekt door een groot deel van de ombuigingen, die geforceerd werden bij de kadernota. Als het college zo nodig wil investeren in dit soort heel belangrijke zaken, dan verhogen ze wanneer ze dapper zijn de OZB maar een beetje, want die ligt nog onder het landelijk gemiddelde. Handen af van het sociale domein. Ik zie de voorzitter aan zijn microfoon kriebelen. Ik heb nog een paar hele korte punten, die wel met het financiële proces hebben te maken met ook wel belangrijke vragen, ik ga dat proberen kort te doen. Het gemopper over dat het zo laat was, zal ik wat korter maken. De vraag aan de wethouder is eigenlijk, dat hebben andere fracties ook al wel gevraagd, over het financiële proces: kunt u de vruchten en de voordelen, nut en noodzaak van die nieuwe investeren, met name wat het op langere termijn oplevert, toelichten? Dat is een eerste vraag. Het overstappen van scherp begroten naar realistisch begroten, daar had ik het al over. Wij zien dat toch echt als extra uitgave, ramen zonder een gedegen onderbouwing, wij noemen dat gewoon lucht in de begroting creëren, zodat het verkeerde besluit m.b.t. de voorgestelde bezuinigingen in de kadernota in stand blijft. Het lijkt ook een beetje op een spaarpotje klaar zetten voor een volgende coalitie, dus we noemen dat over het graf heen regeren. De vraag aan de wethouder is: is op deze manier zonder onderbouwing nieuwe investeringen opnemen lucht in de begroting creëren, is dat prudent beleid, hoe vindt u dat? De voorzitter: Kunt u gaan afronden? Mevrouw Verhoef: Dan kom ik bij mijn allerlaatste vraag. Dat is de vraag, ik moet hem even opsnorren. Vraag: is het mogelijk om de eerste begrotingswijziging direct bij de raadsvergadering aan te leveren, dus de komende raadsvergadering, en de gevolgen van de septembercirculaire hierin te verwerken? Ook namens de PvdA-fractie wil ik zeggen, dat wij vooruit kijken naar de nieuwe periode. Op de PvdA kunt u weer rekenen, we gaan mee vooruit, maar wel anders. Dank u wel.

De voorzitter: Dan zijn we nu aan het einde van de eerste termijn van de zijde van de commissie. Ik schors de vergadering tot tien voor half acht, iets meer dan 45 minuten. Ik schors de vergadering.

Schorsing

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. Ik zie dat de heer Erwich ook binnen is gekomen, dus hij neemt nu ook deel aan deze vergadering, hartelijk welkom. Alle collegeleden zullen aan het woord komen en de volgorde is: wethouder Van den Beukel, wethouder Fortuyn, wethouder Arends, wethouder Van Tatenhove en tot slot de burgemeester.

Beantwoording college eerste termijn

Wethouder Van den Beukel: Wat een keuze tussen rechttop staan en gehoord worden, dus ik kies toch maar voor gehoord worden. De voorzitter: De camera wordt bijgesteld. Wethouder Van den Beukel: Dat zou moeten lukken met het budget van collega Fortuyn. Alle gekheid op een stokje, we hebben een serieuze zaak aan de orde, de begroting en er zijn serieuze dingen gezegd, dus laten we niet te lichtvoetig beginnen, hopelijk wel eindigen. We beginnen bij het begin. Er is ontzettend veel gebeurd in financieel opzicht afgelopen jaar. Verantwoord begroten, verantwoord overdragen, het motto van deze begroting. Realistisch begroten is ook genoemd, maar verantwoord overdragen is waar het college u graag in mee neemt. Hoe ziet het college dat? Je kunt er anders naar kijken, dat is ook zeker genoemd. Het college is een college dat 4 jaar lang heeft geprobeerd resultaat te boeken voor de samenleving, dat wil blijven doen, maar uiteindelijk ook weet dat er een eindigheid is aan de houdbaarheid van dit college, tenminste tot aan de verkiezingen en daarna gaan we het merken. Dus overdragen is uiteindelijk wat je moet doen, het is de laatste begroting van ons. Dit proces, dit vrij lange proces begon natuurlijk in het voorjaar, daar is door diversen van u aan gerefereerd. Dat was een intensief proces. Niet alleen intensief voor het college, maar ook in de samenwerking tussen raad en college, beeldvormingen, stukken, begrotingsknoppen, u was er bij. Daar hoor ik waardering voor. Het was toch een taai proces, we hebben de noodzaak onderkend en ook behoorlijk breed gedragen om die structureel sluitende begroting te maken voor 2022 en daarvoor ombuigingen te identificeren. Maar richtinggevend, dat was helder, het was nog niet besluitvormend over 2022, maar de richting was helder. Vervolgens, ik zal het niet in de bewoordingen doen zoals de heer Van Doorn dat deed, maar vervolgens is het rijk natuurlijk wel een partner in deze, die ons vaak verrast. Op twee momenten specifiek. Vrij kort na de kadernota, mevrouw Verhoef had de neiging ons uit te dagen daar op vooruit te lopen, met de jeugdzorgmiddelen die kwamen. In die zin een vooruitziende blik, tegelijkertijd: het was nog geen feit ten tijde van de kadernota, maar wel vrij snel daarna. Dat was de eerste grote tournure, die financieel plotseling een

heel ander beeld opleverde. Daarna de tournure, dat was natuurlijk de septembercirculaire. Ik heb nog geen collega wethouder financiën gesproken, die wel heeft kunnen voorzien, dat de enorme uitgave van het rijk aan met name klimaat, maar ook andere zaken, uiteindelijk zouden komen. Het is een demissionair kabinet. Toch even voor de techniek: uiteindelijk is dat wel die enorme uitgave van het rijk dat er toe leidt via het acres, in technische termen, dat we een heel mooie septembercirculaire voor ons hebben ontvangen. De tweede grote verrassing. Wat we als college proberen te doen is integraal afwegen. Dat hebben we in het voorjaar gedaan, daar bent u uitgebreid in mee genomen, dat hebben we ook in de zomer moeten doen. In de zomer, waarin er uiteindelijk veel aan de hand was en we u voor een deel zijn verloren. Dat is de heldere boodschap, die velen van u hier hebben afgegeven. De intensieve samenwerking, het intensieve proces, dat het voorjaar kenmerkte, was in de zomer ergens niet goed gegaan en het college onderkent dat en betreurt het ook wel. Maar die integrale afweging is wel waar we voor stonden en wat ook uiteindelijk is geland in deze begroting. Wat betekent dan integraal afwegen? Betekent dat bij nader inzien tevreden zijn over het feit, dat er meer financiële ruimte ontstaat, waardoor je alle ombuigingen 1 op 1 terugdraait? Of betekent dat opnieuw goed analyseren: waar zijn de noden in de samenleving, waar zijn de noden in de organisatie, die de samenleving tenminste is en probeert te zijn? En wat is dan de slotsom? Die integrale afweging heeft er inderdaad toe geleid, dat is goed geobserveerd en u heeft ook uw tevredenheid of ontevredenheid erover laten horen, heeft ertoe geleid dat sommige intensiveringen wat het college betreft voor gaan op het terugdraaien van de ombuigingen. Betekent dat dat de ombuigingen die het college voorstelt te laten staan geen pijn doen? Nee natuurlijk niet. Elke euro die hier aan gemeenschapsgeld wordt besteed, of het nou in het sociaal domein is of de buitenruimte, de jeugd of de pubers, die is in beginsel een euro die je daar voor had willen uitgeven en voor had willen blijven uitgeven. Dus dat blijft pijn doen. Tegelijkertijd, vanuit die integrale afweging, ik ben blij dat een aantal van u daar waarderende woorden over heeft uitgesproken, moet je het soms op wat minder populaire zaken voorstellen. In die zin is het geen politieke feestbegroting, er zitten niet zo heel veel hobby's in van deze en gene, we worden niet populair en herkozen vanwege investeringen in informatietechnologie, maar toch zijn dat typen noden ook wel die we hebben willen betrekken in onze integrale afweging. Vervolgens kwam nog die septembercirculaire. Dat was, even voor de tijdlijn, nadat de begroting al afgerond was. Die brief is laat gekomen. Had hij eerder kunnen komen? Ja, ik had hem eerder gewenst, vanzelfsprekend, maar de septembercirculaire komt, zoals u weet, op Prinsjesdag en vervolgens moet hij worden geanalyseerd en vervolgens is dus niet meer de ruimte daar om die te betrekken bij de integrale afweging die heeft geleid tot de begroting. Om het niet nog ingewikkelder te maken voor u hebben we septembercirculaire, de duiding daarvan en de uitleg daarvan aan u toegestuurd, maar niet daar aan toegevoegd een amendement op de begroting, die 2 weken daarvoor op uw mat lag. Heel veel ingewikkeldheid voor het college maar met name ook voor u en dat realiseren we ons ten eerste. Tegelijkertijd is het college u ook wel erkentelijk, of een aantal van u die er echt op in gegaan zijn, voor het feit dat u heeft aangegeven dat u de intensiveringen op de diverse vlakken, dienstverlening, digitale zaken, strategisch personeelsinzet op diverse fronten, ook in de jeugd en sociaal domein, we zijn er niet perse op tegen, maar we weten het nog niet, we missen nog de onderbouwing. Dat is ook wel een uitdaging, die we graag willen aangaan, die we aangaan als college om inderdaad u van die onderbouwing te gaan voorzien. Zou het idealiter volgende week zijn? Jazeker, zou het idealiter volgende week zijn. Zou de eerste begrotingswijziging, waarover we spreken in de brief over de septembercirculaire idealiter volgende week zijn? Ja, zeker. Maar uiteindelijk hoop ik dat u het ook met me eens bent, dat het onmogelijke gehouden is. De eerste begrotingswijziging ligt niet voor volgende week donderdag op uw mat, die komt zo snel mogelijk daarna en worden de effecten van die septembercirculaire verwerkt, maar die is er niet voor volgende week donderdag. Maar u kent de inhoud, u kent de cijfers, die zijn in de brief over de septembercirculaire helder verwoord. Dus die uitdaging, dat is de slotzin van mijn algemene opening, gaan we heel graag aan. Dan zijn er heel veel specifieke vragen gesteld en daar gaan mijn collega's, voor zover het hun portefeuille betreft, op in en ik ga in op een aantal die echt specifiek op mijn portefeuilles zien. Ik zal ze even langs lopen van fractie naar fractie. Even een reflectie op het proces van de intensiveringen die op mijn domein liggen. De heer Van Doorn kwam met die vraag: reflecteer daar nou op. Wat zit er nou specifiek in die intensiveringen, waar ik me echt verantwoordelijk voor voel als portefeuillehouder? Dat zijn twee dingen heel specifiek. Het gaat over een stuk, in de begroting 2 A4tjes verwijzingen, maar ik erken dat het voor u een zoekplaatje is geweest, dat zijn 2 zaken op mijn terrein. Het gaat allereerst over control, dat gaat over iets heel plats als een businesscontroller. Deze gemeente heeft te maken met grote uitdagingen, ik heb er iets over gezegd, over hoe groot die uitdagingen zijn in het omgaan met de financiële dynamiek die er is in het sociaal domein maar ook daarbuiten, het omgaan met verwerken van al die taken die er aan de hand zijn landelijk. Dat betekent dat wij om goed die control-functie te blijven inrichten, dat we daar een intensivering voorstellen. Niet omdat we dat leuk vinden, maar omdat we denken dat het nodig en verstandig is. Dat is de eerste op mijn terrein. En de tweede gaat over landschap, daar is iets over gezegd in de begroting, maar summier. Uiteindelijk heeft een aantal van u genoemd het groene karakter van onze gemeente en tegelijkertijd zien we dat we onvoldoende in staat zijn om te leveren op dat specifieke aspect, gewoon vanwege onvoldoende deskundigheid op dat vlak. De intensivering leg ik bij

deze in het kort uit, maar nogmaals, die uitdaging tot nadere onderbouwing gaan we heel graag aan. Er is een specifieke vraag gesteld door de fractie van de VVD over het MIP. De heer Van Doorn: De intensiveringen, is dat gelijk het antwoord op uw vraag om de verrassingen, zoals u dat noemde, en: we zijn elkaar kwijt geraakt in de zomer, is dat dan ook gelijk de maatregel om te voorkomen dat het in de toekomst ook nog gaat gebeuren? Wethouder Van den Beukel: Ik was van plan om er zo op te komen, omdat de heer Rutenberg die vraag specifiek gesteld heeft, maar ik kan hem nu oppakken. Twee dingen daar op. Eerst even de kadernota, er is specifiek gevraagd: gaat dat anders, gaat dat intensiever? Ik heb u zo beluisterd, dat u zegt: het proces van de kadernota willen we standaard maken en zeker volgende keer omdat we waarschijnlijk tegen bezuinigingsopgaven gaan aanlopen, want de begroting van 2023 is nog niet sluitend. Dat zeg ik heel graag toe, om op die manier weer samen te werk te gaan en samen als bestuur die verantwoorde keuzes te maken. Dat is het eerste deel van mijn reactie. Ten tweede, op dat proces van de begroting en hoe we u zijn kwijt geraakt, ik denk dat we er samen goed over moeten nadenken, over hoe dat idealiter vorm krijgt. Nogmaals, we hebben te maken met een zomerperiode en een begroting die sluit vrij kort op vakanties, laat ik het maar heel praktisch en huiselijk zeggen. Dat is alleen geen excuus om niet de informatie-uitwisseling te optimaliseren binnen de beperkingen die er zijn. Inderdaad, ik heb gehoord: die extra technische sessie hebben we toch wel gemist, we hebben een brief extra gemist over de overschrijdingen in het sociaal domein, al was er formeel geen P&C document aan de hand. Het zal een combinatie moeten zijn van technische sessies, van brieven, dat type zaken om uiteindelijk te voorkomen dat je in een tijd waarin de kadernota niet naadloos aansluit op de begroting, wat je idealiter wilt, maar dat lukt nu eenmaal niet in deze enorm dynamische tijd, dat is een manier om te voorkomen dat in deze situatie bij die grote verschillen wij u kwijt raken en u het gevoel heeft dat u overvallen wordt door dat dikke boekwerk. Dat in reactie op de heer Van Doorn. Idem, wil ik bijna zeggen, op het vlak van het MIP. Dat klinkt misschien als iets technisch, maar voor u is het belangrijk en dat begrijp ik ook, dat het meerjaren investeringsplan, waar heel veel investeringen in zitten, ook heel technische zaken als rioolvervanging, soms sportvelden, maar soms ook heel dure dingen zoals een calamiteitenweg, dat u goed wilt worden meegenomen. Ik heb u eerder in een commissie AB toegezegd daar een beeldvorming over aan te bieden. Dat is zo gegaan en dat trek ik mij aan, dat het niet als toezegging is geadministreerd en vervolgens, doordat het niet is geadministreerd, is er bij ons geen alarmbel gaan rinkelen, dat wij het initiatief zouden nemen. We hebben afgewacht tot initiatief vanuit uw raad zou komen om dat in de agenda te krijgen. Inmiddels is dat geconstateerd, gesignaleerd en opgepakt en is er contact met de griffie en ambtelijk om zo snel als mogelijk die beeldvorming in de agenda te krijgen, want dat is belangrijk, u heeft recht op die informatie, om goed te weten van elk project wat er aan de hand is, omdat overal geld mee gemoeid is. De heer Hoek: Ik kan me toch niet aan de indruk onttrekken dat mevrouw Van Olst daar verschillende keren om gevraagd heeft. Als het dan niet als toezegging is geregistreerd, dan had u toch meer actief kunnen reageren op de vragen die gesteld zijn. Wethouder Van den Beukel: U heeft gelijk, die vragen staan mij helder voor de geest. Die vraag is niet 1 keer gesteld, maar die is herhaald. En ik heb consistent geantwoord: ja natuurlijk, daar zijn we graag toe bereid. Ik ben er altijd van uit gegaan, een beeldvorming is namelijk geen politieke setting waar ik als wethouder een actieve rol heb en wat ambtelijk wordt georganiseerd, ik ben ervan uitgegaan dat het in de agenda zou komen. Het is alleen niet gebeurd, in die agenda gekomen, en ik heb niet de tegenwoordigheid van geest gehad om die agenda te pakken en te zien dat het niet in de agenda van uw raad kwam. Dat trek ik mij aan en ik hoop, dat ik dat zo snel mogelijk op deze manier kan herstellen via die beeldvorming op korte termijn. Een ander punt van het CDA ging over de kadernota, daar ben ik al op in gegaan. En over reflectie heb ik het ook al gehad. De heer Machielse: Dank u wel voor de beantwoording. Over het MIP is nog een vervolgvraag gesteld: hoe wil het college nu omgaan met afwijkingen op reeds goedgekeurde investeringen in het MIP? Hoe ziet u als college die procedure voor zich? Daar ben ik benieuwd naar. Wethouder Van den Beukel: Een logische, specifieke vraag. In het MIP zijn ze geëvalueerd. Zoals u weet zijn daar al stappen in gezet, in de kadernota hebben we bijvoorbeeld al op uw verzoek veel duidelijker gemaakt: wat zijn nieuwe investeringen en wat zijn technisch noodzakelijke investeringen? Gewoon om te weten: waar moet je nou op letten of waar zou je op kunnen letten als raad en wat is de categorie: daar valt niet zoveel politieke eer aan te behalen? Dus zo evalueert dat en zo hebben we het MIP ook heel er getrimd. Veel projecten zijn eruit gehaald om te voorkomen, dat we over promise and deliver, dat we teveel beloven en niet leveren omdat de planning te optimistisch is. Zo evalueert het MIP. Het aspect dat u inbrengt is een belangrijk aspect om naar te kijken hoe we dat in de P&C documenten nog nadrukkelijker naar voren kunnen laten komen. Naar mijn weten is er altijd een toelichting op elk project, zeker wanneer een afwijking optreedt. Maar ik heb begrepen uit uw voorbeeld van calamiteitenweg dat het onvoldoende duidelijk is, de heer Rutenberg heeft er ook op gewezen, dat zijn voorbeelden waarbij de informatiepositie van u onvoldoende is. Als college hebben we een informatievoorsprong, dus ik kan u een kwartier onderhouden over de calamiteitenweg, maar daar zit u nu niet op te wachten. Het gaat u om het proces hoe we ervoor zorgen dat die toelichting goed komt, primair in de P&C documenten. Daar is een bocht een keer te snel afgesneden in de toelichting op enkele projecten. Dat gaan we beter doen. Ik ga door met mijn beantwoording van de eerste termijn. De fractie van WIJ heeft een onderbouwing gevraagd, mijn

collega's zullen daar op doorgaan. Een specifieke vraag: hoe zit het met de dekking van die motie, die eerder is aangenomen die op het MIP betrekking had. Er wordt momenteel bestudeerd bij de eerste begrotingswijziging, we komen erop terug, hoe ermee omgegaan zou kunnen worden, want uiteindelijk is het een motie van uw raad met een dekking die u heeft bevreemd, dus daar komen we op terug, daar is nog geen antwoord op. De heer Hoek: Het ging met name om het accommodatieplan. Daar is een aantal amendementen op aangenomen die in mijn optiek verstrekken gevolgen kunnen hebben en die zijn niet verwerkt in de begroting. Dan ben ik bang, dat mijn carte blanche verhaal uitkomt. Wethouder Van den Beukel: Ik refereerde aan hetzelfde, het accommodatieplan, maar uiteindelijk zijn het projecten die landen in het MIP, maar het gaat om het accommodatieplan primair. Die zijn van relatief recente datum, dus er wordt op gestudeerd hoe het één met het ander te verenigen is, om het MIP dat in de begroting zit, te verenigen met de wens van uw raad om daar vervolgens een amendement op te plegen. Hoe bepaalde zaken naar voren te halen met inachtneming van het feit dat we een planning hebben, een dekking hebben, die al in de begroting zit. Daar komen we over te spreken wat het college betreft als de studie is afgerond, daar informeren we u over. Een andere zorg van de heer Hoek was: toch vreemd, dat de kadernota A zegt en de begroting vervolgens B zegt. Ik deel het nogmaals met de heer Hoek: in mijn ideale wereld is de rijksoverheid een stuk rustiger en beter een baken in deze woelige wereld. Ik weet dat er geluiden zijn in de Tweede Kamer bijvoorbeeld, en ik steun die, als college kijken we daar positief naar, dat het acres voor 4 jaar meer stabiliteit gaat geven. Dat zou een stuk meer rust geven. Het heeft ook weer nadelen, maar in elk geval hebben we die rust gemist en die rust missen we nog steeds aan het front van de rijksoverheid. Dat veroorzaakt helaas die enorme dynamiek, naast de ontwikkelingen in het sociaal domein, die momenteel heel turbulent zijn en waar we voortdurend op moeten bijsturen. Helaas is die grote afwijking tussen kadernota en begroting een gegeven in deze fase, ik hoop dat het volgend jaar beter wordt, maar die garantie kan ik u niet geven. De heer Azzouzi: Ik wil terugkomen op het verhaal van intensivering. Bent u het met ons eens, dat die intensiveringen gedekt worden deels door de bezuinigingen? Als we voor de keuze staan: bezuinigen of intensiveren, hoe ga je daar dan mee om? Wethouder Van den Beukel: Dat is een moeilijke kwestie. Het college heeft echt voor dilemma's gestaan. We hebben er niet één maar diverse sessies aan gewijd om te kijken: welke keuze maak je? Het startpunt was en is nog steeds die wens om een sluitende begroting te maken voor 2022. Niet voor 2025, maar we maken ons ook zorgen om 2025 en 2024. Toch hebben we die keuze gemaakt om in tijden van turbulentie echt te focussen op de eerste jaarschijven, omdat het zo snel verandert. Ik geef een voorbeeld: herverdeling gemeentefonds. Die hebben we nu in de risicoparagraaf opgenomen, maar eigenlijk is die alweer achterhaald. Waarom? De raad van openbaar bestuur heeft weer een ander advies eraan gelegd. Dus 2025 is gewoon te ver weg in deze tijd van grote veranderingen om je op te richten. Maar nogmaals, vertrekpunt was wel en blijft om de begroting 2022 sluitend te krijgen. Hoe doe je dat? Ik heb geprobeerd daarover te zeggen de bezuinigingen 1 op 1 eruit te halen het makkelijkst was geweest voor het college en ook het meest herkenbaar voor u als raad. Tegelijkertijd, de ontwikkelingen staan niet stil. We hebben ook de verantwoordelijkheid om de integrale afweging te maken. Het college heeft een aantal zaken gekozen om voor te stellen in de begroting terug te draaien om te zeggen: die ruimte is er en die pijn is op dit moment te groot en die uitdaging, duurzaamheid, OZB voor huiseigenaren en de Snp met name. Voor de andere ombuigingen geldt inderdaad dat we ervoor hebben gekozen om die intensiveringen, die we ook belangrijk vinden voor de samenleving voor te laten gaan. De heer Azzouzi: Het nieuwe kabinet is nog niet gevormd en die onzekerheid is er nu. Waarom nu kiezen voor bezuinigen en niet wachten tot een nieuw kabinet gevormd is en als er helderheid komt over het geld? Wethouder Van den Beukel: Van wachten op Den Haag ben ik nooit zo'n fan, meneer Azzouzi. Misschien is dat op persoonlijke titel. We willen een sluitende begroting maken, zo simpel is het, en die hebben we ook in te leveren bij de provincie. Dus op dit moment hebben we de verantwoordelijkheid om een keuze te maken die leidt tot een sluitende begroting op de best mogelijke manier. De heer Azzouzi: We kunnen toch 2022 sluitend krijgen, zonder bezuinigingen? Wethouder Van den Beukel: Correct, maar dan zonder intensiveringen, waarvan wij zeggen: die zijn ook essentieel. Dat probeer ik over te brengen. We kunnen de intensivering op business-control nalaten, maar toch denken wij dat het voor u, maar belangrijker nog voor de samenleving, dat op dit moment niet de beste keuze is. Dat is ons voorstel. De heer Hoek: Ik merk dat u de partijen af gaat, maar er zijn van mij kant nog 2 vragen die niet beantwoord zijn. Wat mij hogelijk heeft verbaasd, is dat u een brief stuurt m.b.t. de septembercirculaire, maar helemaal geen duiding aan verbindt. Wij worden wel geacht om in 4 dagen tijd een begroting te doorgronden en u bent niet in staat om in een aantal dagen een stuk duiding te geven m.b.t. wat het voor gevolgen heeft voor de begroting op basis waarvan u bijstuurt. Hoe kan ik nou uiteindelijk een goedkeuring geven op de begroting, terwijl de hele septembercirculaire nog niet duidelijk is en ik hoor dat die volgende week ook nog niet duidelijk is en misschien de week erop ook nog niet. Ik vind dat niet kunnen, maar ik wacht uw antwoord af. Daarnaast heb ik nog een vraag, die is ook nog niet beantwoord, over het uitvoeringsplan van de energietransitie. Wethouder Van den Beukel: De septembercirculaire heb ik geraakt, maar naar uw wens niet uitgebreid genoeg. Ik zal er een paar woorden aan toevoegen. Over de septembercirculaire heb ik gezegd: de cijfers veranderen niet. De brief geeft weer wat de financiële effecten zijn van de septembercirculaire op onze begroting. Als u die op de begroting legt, dan weet u exact wat het nieuwe

structurele saldo is en ook in de brief is dat voorgerekend. Dat staat in de brief. Vervolgens de politieke duiding ervan, wat daarmee te doen, daarvan heeft het college gezegd en dat is nog steeds het standpunt van het college, dat het leidt tot een positiever resultaat. Dat positievere resultaat hebben we voor de komende jaren best wel nodig, want de begroting 2023 is nog niet sluitend, 2024 niet, 2025 niet. Er zijn zorgen bij uw raad over de weerstandratio. Alles wat we nu overhouden, en we zouden goed geld overhouden in 2022, dat voegen we vervolgens toe aan de algemene reserve. Ik heb de heer Machielse horen zeggen, dat daar ook wel belangstelling voor is. Dus dat is de politieke weging die het college heeft willen geven aan de septembercirculaire. Het uitvoeringsplan energietransitie is lastig, daar dreigt een misverstand. Er is niet sprake van 1 uitvoeringsplan energietransitie, het is een veelkoppig monster, zoals u weet. Voor 70% gaat het in onze gemeente over de glastuinbouw, CO2 reduceren. Daar zijn we voortdurend over in overleg, binnenkort is er een beeldvormende avond over, maar die gaat specifiek over het andere deel van de energietransitie, over de gebouwde omgeving, aardgasvrije wijken. Daar heeft u een brief over ontvangen, specifiek op een bepaalde wijk in Bleiswijk, onze inzet richten op een hybride route in de richting van het CO2-neutrale einddoel. Dat zou mijn reactie zijn op de heer Hoek. Ik was aanbeland bij de fractie van D66, die ging heel nadrukkelijk in op de duurzaamheid. Een paar specifieke punten wil ik raken. Groenleges, dat is bestaand beleid en dat wordt gecontinueerd. Duurzaamheid in de tuinbouw, wordt dat twee keer geraakt? Ja, als je het over de tuinbouw hebt kun je nu, zeker met de huidige gasprijzen, het niet niet hebben over duurzaamheid. Tegelijkertijd, het budget en de activiteiten zijn verantwoord onder het kopje duurzaamheid. Gezonde lucht, wordt daar aan gewerkt? Jazeker, u heeft een plan ontvangen dat we uitvoeren op het vlak van schone lucht. Dat plan is actueel en er wordt aan gewerkt. De heer Duk: Betekent dat dan dus dat het budget voor duurzaamheid in de glastuinbouw nog bovenop die € 1,2mln voor Horti Science komt? Wethouder Van den Beukel: Er komt geen nieuw budget, is het voorstel van het college, specifiek voor de warmtetransitie in de glastuinbouw. In het raadsvoorstel, dat u mag verwachten en ook kunt verwachten op het vlak van de Horti Science visie en uitvoeringsagenda, dat zal de nadere onderbouwing en duiding bevatten van hoe en wat en waarom en waar de intensivering op dat vlak naar toe gaat. De formulering in de begroting heeft u waarschijnlijk gezien, die is exact de formulering uit de motie door uw raad aangenomen over hoe we op dit moment in de begroting met het budget omgaan, dus richtinggevend en ook niet meer dan richtinggevend. Dus we komen er nader over te spreken wat mij betreft in detail wanneer later dit jaar de Horti Science visie en uitvoeringsagenda gereed zijn en onder uw aandacht worden gebracht. De heer Jumelet: Een enkele minuut geleden gaf u antwoord op de vraag van de heer Hoek m.b.t. het uitvoeringsplan. U gaf een heel verhaal, dat allemaal heel ingewikkeld was, maar in de begroting staat dat u in 2022 het e.e.a. gaat doen. Er staat letterlijk: naar onze inwoners maken wij de volgende start om de energietransitie haalbaar en betaalbaar vorm te geven. Als er een concrete vraag gesteld wordt: hoe en wanneer gaat u dat dan doen, dan wordt het een beetje mistig. Wellicht kunt u toch nog even concreet zijn op de vraag die we gesteld hebben hierover, want in 2022 gaat u wat doen. Wethouder Van den Beukel: Ik ga niet 1 ding doen, ik ga nog een paar meer dingen doen, want we hebben er mensen voor, die er voortdurend mee aan de slag zijn. Er komt binnenkort een geactualiseerde uitvoeringsagenda duurzaamheid, zoals u weet, daarin vindt u de details van wat op dit moment vanuit die nieuwe prioriteiten, in detail, ook op het vlak van betaalbaarheid, ook op het vlak van lage inkomens, wat de plannen zijn van het college, bovenop wat we nu doen, de duurzaamheidslening om maar een dwarsstraat te noemen, wat we daar bovenop nog voornemens zijn uit te voeren. D66 heeft specifieke vragen over groen. Klopt het dat het college geen extra inzet pleegt op meer groen? Collega Fortuyn kan daar veel meer over vertellen. Ik heb gezegd richting de heer Van Doorn zojuist, mevrouw Den Heijer, dat we juist daar een extra intensivering op nodig hebben om te leveren wat we al hebben beloofd. Vorig jaar in de begroting stond de opdracht aan onszelf, u heeft dat geaccordeerd, om een groenblauwe visie te maken en daar wordt volop aan gewerkt. Tot slot de fractie van de PvdA, ik heb de vraag al een beetje beantwoord, maar ik wil hem expliciet maken: waarom niet alle bezuinigingen terug gedraaid? Ja, vanwege de integrale afweging en omdat we zeiden: de makkelijkste weg zou zijn de ombuigingen 1 op 1 terug draaien. Maar daar hebben we niet voor willen kiezen. De lucht in de begroting, daar rond ik wat mij betreft mee af, die lucht zit er wat het college betreft niet in. We zijn niet bezig met het kunstmatig oppompen van onze begroting. Als dat de indruk zou zijn, wil ik die graag meteen weg nemen. Tot zover, dank u wel.

Wethouder Fortuyn: Dank u wel, raadsleden, voor uw kritische opmerkingen, maar ook wel een positieve grondhouding. Ik stel dat zeer op prijs. In aansluiting op wat mijn collega wethouder Jan-Willem van den Beukel heeft gezegd ga ik wat meer duiding geven op een aantal dossiers, die direct betrekking hebben op mijn portefeuille. Eén daarvan is de beroemde takenverzwaring en strategische ondersteuning. Dat is best wel een dossier waar heel veel geld voor gevraagd wordt en nog specifiek € 800.000 wordt er gevraagd rondom ICT en dienstverlening. U heeft nadrukkelijk aangegeven, dat het wel erg summier in de begroting staat en dat het erg summier is omschreven, maar tegelijkertijd dat het ook wel als een bepaalde verrassing op u is afgekomen. Daar kom ik zo direct even op terug, want ik begrijp dit. Wat is nou ICT en dienstverlening? Laten we even helder zijn: er wordt een beetje als een containerbegrip

gezien, alsof er een afdeling is met allerlei mensen, wiskids, die allerlei pakketjes aan elkaar aan het knopen zijn. Zo'n afdeling is maar een onderdeel van de totale infrastructuur, die wij als organisatie overeind moeten houden om met elkaar in verbinding te staan. Het is een vraaggerichte activiteit. Als de regelgeving in de WMO verandert, dan kan je wel zeggen dat de wet wordt veranderd, maar dat betekent een complete verandering van infrastructuur, de informatievoorziening en alles wat er omheen hangt. Dat is niet een kwestie van een softwarepakket krijgen van het rijk, deden ze dat maar, op een integraal platform, zodat we allemaal hetzelfde hebben en we steken er een stekker in. Zo werkt het niet. Dat betekent dus, dat wij in onze eigen kracht hierop moeten antwoorden en een systeem moeten overeind houden om de verbinding zowel vanuit de opgegevenrichtheid maar ook vanuit de digitalisering en de koppeling van de complexe materie, omdat we in een informatiemaatschappij zitten, want dat is het geworden op dit moment, het is een informatiemaatschappij, waarbij ook nog opdrachten bij komen vanuit de omgevingsvisie, waar inderdaad alle informatie gedigitaliseerd moet zijn, (...) heb ik daar wel voor nodig om alles gedigitaliseerd te hebben om aan de vraag vanuit de samenleving te kunnen voldoen, maar ook aan de vraag intern te kunnen voldoen om de juiste dienstverlening te kunnen bieden, hebben wij dit soort zaken nodig. Even een kleine herinnering. 12 jaar geleden was ik een man (...) met een enveloppenfabriek en ik kan u vertellen dat die hele enveloppenindustrie volledig in elkaar gestort is, omdat in die 12 jaar de informatietechnologie ons ingehaald heeft. Dat gaat met snelheid. Ik sta hier niet uit armoede, niet dat ik een soort aalmoes ga vragen, maar de technologie is zo complex geworden, ook je platforms, we draaien op een platform, zijn niet in staat om al die opgaven te kunnen invullen. Dat is hardware. We hebben ook de capaciteit nodig om de mensen in kennis en kwaliteit op de juiste manier te kunnen inzetten. Die robuustheid mag verwacht worden van ons. Die robuustheid moet ook nog eens omgeven worden door een schil van betrouwbaarheid, maar met name ook van veiligheid. Ik hoef alleen maar even van recent in gedachten te roepen VDL: 105 bedrijven compleet plat. Facebook idem dito. Er werken honderden mensen alleen al op een afdeling die alleen maar kijkt of ze niet aangevallen worden met spam. Mevrouw Verhoef: De wethouder schetst een aantal zeer urgente zaken, maar ik wil aan de wethouder vragen: is dit nou echt pas in de zomervakantie opgekomen? Het gaat over hacken van grote bedrijven, dat speelt al jaren. Ik begrijp niet, waarom u niet al in de kadernota dit soort zeer urgente zaken, die u voor de samenleving ontzettend belangrijk vindt, had opgenomen. Wethouder Fortuyn: Ik ben blij met uw vraag, maar daar kom ik aan het eind van mijn betoog op terug. Dat betekent dat wij met elkaar in die verbinding met die informatiesamenleving, met het faciliteren van de organisatie, maar met name ook het faciliteren van de buitenwereld, wij daarin een robuust systeem moeten hebben, die ook veilig moet kunnen opereren. Dan komt de vraag die mevrouw Verhoef stelt aan de orde. Wij hebben natuurlijk de laatste 1,5 jaar zeer veel moeten investeren in tijd, in geld en in energie om het hybride werken überhaupt mogelijk te maken. Het is een beetje een vanzelfsprekendheid: u vraagt, wij draaien. Dat is echt niet aan de orde. Wij lopen op het tandvlees. Nog erger: wij schaatsen op dit moment op dun ijs. Het is met kunst- en vliegwerk dat wij nog zo goed met elkaar in verbinding staan. Dat heeft geleid tot een aantal ingrepen. Wat u niet weet of niet ervaren hebt, of misschien anderen, is dat er al verschillende malen afspraken bij de frontoffice met mensen die een bezoek brachten voor een rijbewijs of anderszins afgezegd zijn. Wij hebben een aantal pakketten, denk aan Teams of andere pakketten, van het systeem af gehaald, want het werd steeds instabieler door de hoeveelheid correcties, aanpassingen et cetera die op ons af komen. Tegelijkertijd zijn we wel bewust genoeg: veiligheid nummer 1, ervoor zorgen dat het systeem draait, dat de dienstverlening er is. Maar we gaan op dun ijs. Dan zegt u terecht: waarom weten wij hier niets van? Dat is terecht. Wij zijn niet in staat gebleken om überhaupt, we schieten daarin tekort, u mee te nemen het laatste jaar en feitelijk al wat langer in het proces waarin we zitten, om u mee te nemen in de ontwikkelingen die er gaande zijn en waar de zwakheden in de totale organisatie zitten. Die kleuring heeft u niet mee gekregen, de duiding heeft u niet mee gekregen. Ik zie het ook als mijn opdracht om een onderbouwing te geven: wat ga je er dan mee doen? Een terechte vraag, maar de opdracht gaat veel verder, ook na dit college, dat het veel belangrijker is u mee te nemen in alle processen die van invloed zijn ten aanzien van de begroting, ten aanzien van het functioneren van de organisatie, zodat u kleur kunt geven aan hetgeen hier gevraagd wordt. Daar ben ik echt van overtuigd, dat zie ik echt als mijn opdracht en ook de opdracht naar toekomstige colleges toe, want dit stopt niet. De heer Duk: Dit verklaart nog steeds niet waarom dit niet in de kadernota stond. Wethouder Fortuyn: In de kadernota staat dat wij de opgaves hebben met een open overheid, dat we een opgave hebben in de archieven, de opgave hebben met de implementatie, dat staat erin, maar dat is te summier. Bovendien staat er alleen maar een stukje tekst, want we houden niet van grote lappen tekst. We hebben ook afgesproken: verkort het wat. Tot mijn verrassing hebben we dit jaar maar 285 bladzijden. Wij hebben u gewoon onvoldoende mee genomen, zo simpel is dat. Het is echt een opdracht die ik zie, niet alleen voor mezelf, maar ook voor opvolgende colleges, maar ook voor de organisatie: wij moeten helderder en duidelijker communiceren en mee nemen in de vraag die de wereld op ons afvuurt. Enveloppen maken is leuk, ik raak ze alleen niet meer kwijt. Mevrouw Verhoef: U bent al 7 jaar wethouder. Er doet zich een enorm probleem voor in de digitale service en digitale veiligheid. Waarom heeft u ons als raad daarin dan niet kunnen mee nemen? Kon u het technisch niet begrijpen, wilde u daar eerst een lampje op schijnen? Het is toch een zaak van levensbelang zou ik bijna willen zeggen, de

veiligheid van digitale communicatie en service? Wethouder Fortuyn: Dat is een hele goede vraag. Daarin hebben wij de kleuring niet mee kunnen geven, dat hebben we niet goed gedaan. Wij hebben natuurlijk in de zomer de goede gesprekken gehad. Toen hebben we ook die afweging gemaakt om de taakverzwaring ook in de begroting te brengen, omdat wij dit probleem niet wilden doorschuiven naar een nieuwe coalitie. We hebben gezegd: laten we dit (...) adresseren. De € 800.000 die nu gevraagd wordt is niet het begin. Dit gaat een blijvend onderdeel van de organisatie worden en in de informatiemaatschappij. Dit wordt steeds belangrijker en onderdeel van je dagelijks handelen. De heer Hoek: Ik snap wat u zegt, ik sluit me helemaal aan bij de woorden van mevrouw Verhoef. Als wij technische vragen stellen over de bedragen en de inhoud, dan hebben we daar tot op heden nog geen antwoord op gehad. Dat zou een behoorlijk licht op de materie laten schijnen. Het blijft een heel groot vraagteken. U geeft nu weer een soort winstwaarschuwing: het is nog niet genoeg, het is nog maar het begin. Dan houd ik mijn hart al een beetje vast, want dan vrees ik dat we straks in de najaarsnota weer met een grote verrassing geconfronteerd worden. Hoe zorgt u er nou voor, dat u met deze heel belangrijke materie in control komt? Wethouder Fortuyn: Het is mooi, dat u dat zo zegt. Ik heb het net aangegeven. Ik ben tekort geschoten om u mee te nemen in deze data, in deze situatie, waarin wij verkeren. Het is niet zo, dat we nu door het ijs zakken, we schaatsen op dun ijs. Het is nou eenmaal een gegeven, dat informatietechnologie in de informatiemaatschappij, de wijze waarop wij met elkaar samenwerken en verbinden, dit steeds meer investeren zal gaan vragen. Of het nou capaciteit is of hardware, dat maakt niet zoveel uit, dit gaat het wel worden. De heer Hoek: Nu hoor ik u eigenlijk zeggen: met die € 8ton ben ik niet in control. Wethouder Fortuyn: We kunnen een eerste stap zetten om robuust te worden en met elkaar een goede discussie aangaan hoe, waar en hoeveel we voor de toekomst gaan reserveren. Ik kan natuurlijk niet over mijn graf heen regeren, maar we hebben wel aangegeven, dat we dit willen duiden. Het is een keuze, dat wij verantwoord willen overdragen, dat is de term die wij gebruiken in de begroting, om dit in ieder geval wel te duiden. Dit probleem komt op ons af, waar we met elkaar het goede gesprek over moeten hebben, waarbij wij ook de verantwoordelijkheid hebben om u daar goed in mee te nemen. Dat trek ik me goed aan. Het is ook de boodschap aan de toekomstige coalitie, zo heb ik het in het overdrachtsdossier staan. Ik hoop, dat ik met deze uitleg het zaadje heb kunnen planten, dat u in al uw wijsheid straks bij de begrotingsbehandeling of later misschien met de eerste begrotingswijziging daar het water bij zal doen, zodat het water dat nu aan de lippen staat, het plantje kan groeien, zodat er wat meer lucht ontstaat in dit toch wel zeer belangrijke onderwerp. Dat is het onderdeel dat het zwaarste woog, wat ik belangrijk vind en waarvan ik het me erg aantrek dat het op een andere manier moet. Dan zijn er ook nog concrete vragen gesteld. Een vraag door de VVD over het thuis bezorgen. Ja, die afspraak ligt er, lag er, alleen is die vertraagd. Hoezo vertraagd? Wij draaiden mee in een landelijke pilot, waar de stekker uit getrokken is. Wij willen het niet op eigen kracht ontwikkelen. We hopen dat we in kwartaal 1 de eerste beelden hebben om dit met elkaar in 2 te bespreken en in 3 te gaan uitrollen. Neem niet weg, dat we al thuiservice hebben. Mensen die om wat voor reden dan ook niet in staat zijn om naar het gemeentehuis te komen, die bezoeken we, inclusief fotograaf als er een pasfoto nodig is. Als daarna ook nog het document gebracht moet worden, dan doen we dat ook nog. Maar het integraal kiezen dit voor een bepaalde prijs te doen is helaas niet tot uitvoering gekomen. Ten aanzien van de avondopenstelling: ik was verrast dat er in de motie ook weekendopenstelling staat. Ik heb het na laten kijken. De avondopenstelling klopt wel. Ik kan u mede delen, dat is misschien belangrijk nieuws, ook voor de Heraut, dat vanaf 11 januari in de ochtend, de donderdagochtend, het servicepunt in Bleiswijk weer bereikbaar is en dat de donderdagavondopenstelling ook open is hier in Bergschenhoek en dat we overigens ook 5 middagen hier in Bergschenhoek open zijn. Ik ben blij om te zien dat dat goed ingevuld wordt, want op dit moment hebben we niet echt grote klachten over de dienstverlening bij de frontoffice. De heer Duk: Hoe kan het dat de raad niet is meegenomen met de vertraging op dat proces van thuis brengen? Waarom zijn we daar niet over geïnformeerd? Wethouder Fortuyn: Ja. Ja. Ik moet het antwoord schuldig blijven. Misschien staat het in de toezeggingenlijst, ik weet het niet. De heer Ruitenbergh: Dank aan de wethouder voor zijn antwoord m.b.t. avondopenstelling. In de motie stond: een avondopenstelling of een dagdeel in het weekend, één van de twee, en u heeft dat keurig ingevuld, waarvoor dank. Wethouder Fortuyn: Waarvoor dank. Alhoewel een zaterdagochtend ook mooi zou zijn, maar dat kost weer geld. Dan nog een laatste vraag, interessant, van WIJ: hoeveel medewerkers met een achterstand tot de arbeidsmarkt zijn er inmiddels aangesteld binnen de gemeente Lansingerland? De hoeveelheid, dat is een technische vraag, daar moet ik het antwoord op schuldig blijven, maar ik wil wel wat delen met u. Wij hebben een aantal mensen in de buitendienst al enige tijd in dienst en die zijn ook in vaste dienst opgenomen. Het is er niet 1, het zijn er meerderen. Waar ik ook aandacht voor vraag: toen je 1,5 jaar geleden op het gemeentehuis kwam, zag je 3 medewerkers zitten. Zij heten N., N. en N. Zij zijn door de interne medewerkers meegenomen in het proces. Als je vandaag de dag komt, dan zal je zien dat 2 van de 3 inmiddels al achter de ontvangstbalie, waarbij ze burgers, de samenleving, te woord staan. Je ziet dat ze data invullen voor rijbewijzen, foto's, alle dingen doen. Ze zijn volwaardig. Ze kwamen binnen met een 45% inderdien capaciteit en ze zitten nu bijna op 100%. Als ik ergens trots op ben, is dit het verhaal. Dat is het mooist wat ik in die 7 jaar tot nu toe meegemaakt heb. Dat wil ik even gezegd hebben. Als u het aantal

wil weten, kan ik dat schriftelijk aan u laten bevestigen. Mevrouw Verhoef: Ik ben altijd blij als ik wethouder Fortuyn gepassioneerd zie. Dat zie ik hem nu ook weer zijn. Ik wil vragen: smaakt dat ook naar meer? Zou u een experiment aan willen gaan om basisbanen te creëren in Lansingerland? Wethouder Fortuyn: Ik dacht even dat er een soort sollicitatiegesprek op gang kwam. Nee, we staan er altijd voor open, in feite staan we er altijd voor open. Maar het vraagt begeleiding en dat vraagt ook weer budget en we hebben het al zo krap. Wij staan in principe altijd open, maar het profiel en de kwaliteit van de werkzaamheden moeten wel ingevuld kunnen worden en je moet begeleiding hebben. De mensen van frontoffice, met name de teammanagers, ben ik ontzettend dankbaar dat ze er tijd in hebben gestoken, met name N. die er zoveel tijd in heeft gestoken om de mensen zo kwalitatief goed te laten werken. De mensen zijn echt trots. Als je ze aanspreekt en je vraagt het: ze zijn zo blij. Daar ben ik trots op, daar kunnen we met zijn allen trots op zijn. Het aantal krijgt u nog door. Naar mijn idee heb ik alles gehad. De heer Machielse: Door het gepassioneerde betoog van de wethouder was ik het bijna vergeten, maar we hebben nog een vraag gesteld over de mobiliteitsvisie en ik ben echt nog benieuwd naar het antwoord van de wethouder, dus als hij daar gelegenheid voor zou hebben graag. Wethouder Fortuyn: Dat heeft te maken met parkeergelegenheid en autobereikbaarheid? De mobiliteitsvisie is ook samengesteld met stakeholders, zoals fietsersbond, VNO-NCW en nog een aantal partijen. De inbreng die zij hebben gehad hebben we verwerkt in de mobiliteitsvisie. De mobiliteitsvisie is nu in concept naar die partijen toe, zij kijken er nog naar, zij corrigeren nog wat of niet. Dan wordt het redactioneel verwerkt. Het is in feite klaar, alleen in concept. We willen de stakeholders laten verifiëren of het voldoende tot zijn recht is gekomen. December, januari hooguit.

Wethouder Arends: De microfoon omlaag, de camera omlaag, want we verschillen nogal. Je kan ons niet betichten van onvoldoende diversiteit. Ik zal het iets korter houden. Eerst werd er gevraagd naar reflectie, zowel door de heer Ruitenberg als de heer Van Doorn, daar ga ik als eerste op in. Daarna zijn er nog wat specifieke vragen gesteld over een aantal portefeuilles van mij, waarin ik u graag wil mee nemen. Ten aanzien van reflectie op het sociaal domein. In eerste instantie gaat het eigenlijk over 2 belangrijke onderwerpen. Het eerste is het aantal uitkeringen. We hadden geprognosticeerd dat er veel meer mensen gebruik gingen maken van de bijstandsuitkering vanwege corona. Dat is alleszins mee gevallen en daar mogen we natuurlijk heel erg blij mee zijn, want de economie is eigenlijk niet zo gestagneerd, het trekt enorm aan, we hebben eigenlijk mensen tekort. Van het aantal uitkeringen verwachten we dat het niet verder zal toenemen, ook al hebben we nog wel een taak als het gaat over statushouders. Dat gaat over het tweede: de wet inburgering. Het afgelopen jaar heeft u daarvoor het beleidsplan vastgesteld. We zijn bezig met alle voorbereidingen om echt klaar te staan, we zijn ook met inkoop bezig, om op 1 januari klaar te staan om het daadwerkelijk uit te kunnen voeren. Dat zijn de twee belangrijkste als het gaat om reflectie op mijn portefeuilles in het sociaal domein. De heer Ruitenberg: Ik hoor de wethouder vooral duiden waarom het zo gegaan is, dat de getallen anders zijn, maar dat is voor mij nog geen reflectie. Hoe gaan we dit nou voorkomen naar de toekomst toe? Het is nogal wat dat de budgetten, in dit geval bij u over participatie en bij uw collega Van Tatenhove bij jeugd en WMO, dat die gigantisch verschillen tussen kadernota en begroting. Je zou eigenlijk willen dat we het in de kadernota een stuk beter doen naar de toekomst toe, zodat onze begroting daar veel meer op lijkt. Hoe kunnen we nou die processen verbeteren, zodat dit in een volgende begroting niet nog een keer is? En dat een andere wethouder of u nog steeds dan weer staat te duiden: het kwam hier en hier allemaal door. Eigenlijk wil je het voorkomen. Wethouder Arends: Ik begrijp heel goed uw vraag, maar corona vraagt niet hoe je iets vooraf kunt duiden. De verwachting was, dat er veel meer uitkeringen zouden zijn. Achteraf is gebleken, dat die veel minder zijn. Daar tegenover staat dat we nu een BUIG-uitkering hebben gekregen, maar wel meer budget voor participatie. Het is zo'n turbulente periode geweest als het gaat over uitkeringen. Ik denk dat we heel tevreden mogen zijn, dat de economie heel stevig is en ook weer sterk aantrekt en dat dat maakt dat veel minder mensen het nodig hebben om een uitkering aan te vragen. Daarnaast, maar dat weet u ook, hebben we aan de voorkant heel erg gestuurd: is het nodig dat u een uitkering heeft of kunnen we u gelijk naar werk leiden? Daar hebben we heel mooie effecten op gehad, maar dat is eerder in de commissie samenleving behandeld. De wet inburgering, dat is een taak die we met elkaar moeten doen, dat hebben we netjes voorbereid en dat gaan we ook netjes uitvoeren per 1 januari. Dus meer zit er ook niet in t.a.v. die portefeuille. Mevrouw Verhoef: Ik hoorde de wethouder zeggen: ik ben klaar met mijn reflectie op het sociaal domein. Ik weet niet of ik het goed begrepen heb, maar in het sociaal domein valt toch ook de participatiewet. Ook u heb ik tijdens de kadernota horen zeggen, dat bepaalde bezuinigingen pijn deden. Kunt u daar nog op reflecteren als het gaat om de re-integratiebudgetten? Wethouder Arends: Qua participatie, dat is ook een belangrijk thema, ik had net 2 hoofdthema's, qua participatie hebben we ook gemeend dat er minder budget nodig is. Dat blijkt ook, want het aantal uitkeringen is mee gevallen, dus ook voor de inzet op re-integratie. Een belangrijke omkering was natuurlijk het Nieuwe Wij, de heer Hoek noemde dat ook. Daarin hebben we eigenlijk met elkaar geconstateerd, dat vanwege corona de uitvoering van de pilot is gestopt. U heeft daar een presentatie over gekregen. Dat neemt niet weg, de lopende trajecten worden gewoon uitgevoerd, alleen wordt er geen nieuwe groep gestart. We hebben ook met elkaar gezegd: daar waar

initiatiefnemer of ondernemer opnieuw bij ons komt met: de tijd is er nu rijp voor om met al die vrienden, met al die andere ondernemers weer aan de slag te gaan. Dan hoop ik dat ze komen en opnieuw in gesprek daarover gaan. Dan kijken we wat zijn voorstel is en kijken we of er ruimte vanuit u geboden kan worden. Maar voor nu is dit in goed onderling overleg besloten. De heer Hoek: Het zou toch meer van een proactieve houding getuigen wanneer u het initiatief zou nemen, omdat u achteraf een groot stuk waardering voor het initiatief heeft. De presentatie kon geen andere conclusie opleveren dan dat het bijzonder succesvol was. Ook de gemeente heeft een hele hoop profijt bij dit soort initiatieven. Ik zou, als ik wethouder zou zijn, het initiatief nemen en kijken: hoe kunnen we zo snel mogelijk weer rond de tafel gaan om dit prachtige initiatief weer op te tuigen? In plaats van dat we achterover gaan zitten wachten totdat de initiatiefnemer naar ons toe komt. Dat vind ik echt niet proactief. Wethouder Arends: De kracht van het Nieuwe Wij zit hem juist in het initiatief van ondernemers en het initiatief van de vrienden, daar zit vooral de kracht van het Nieuwe Wij. Dat is ook de waardering, die ik juist voor de ondernemers heb. Dat is niet alleen Royal Lemkes, waar we het over hebben, maar ook alle andere organisaties. U weet dat we ook met Picknick in gesprek zijn als het gaat over een pilot met statushouders. Zo zijn we heel veel bezig. Bij elk werkbezoek. U weet dat we economie, werk en inkomen, participatie juist gekoppeld hebben, dus bij elk werkbezoek dat ik aan een ondernemer heb, een beginnende ondernemer, een nieuwe ondernemer, staat altijd op de agenda werkgelegenheid en wat dat kan betekenen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, maar wat het ook kan betekenen met statushouders. Ik ben het helemaal met u eens: het Nieuwe Wij, de wijze waarop ze dat doen, is cruciaal geweest voor de waardering, voor het vertrouwen dat kandidaten daar hebben ervaren. Ik hoop ook echt oprecht, dat er zo'n initiatief weer komt, maar het is met name de kracht, dat het initiatief vanuit de samenleving en de ondernemer is gekomen. Wij kunnen niet bedenken wat een ondernemer kan bedenken. Wij willen juist faciliteren waar zij mee komen. De heer Ruijtenberg: Bij de gesprekken, die u heeft met de ondernemers, staan daar stageplekken ook op de agenda van de bespreking. Wethouder Arends: Het zijn stageplekken, maar ook ervaringsplekken, dus dat zijn diverse plekken. Bij (...) zijn het weer andere typen plekken, bij andere bedrijven ook weer. Eigenlijk is er een mix van mogelijkheden voor een ondernemer om te werken met mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt of mensen met een uitkering. De heer Ruijtenberg: Het gaat mij niet om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, maar het gaat met name om MBO'ers, die te weinig stageplekken hebben. Heeft u daar ook gesprekken over? Wethouder Arends: Die pakt mijn collega zo op ten aanzien van het onderwijs. We hebben onlangs een opleiding gelanceerd in samenwerking met de gemeente in samenwerking met de A12 corridor en ook met het onderwijs in logistieke medewerker. Dat is een MBO-opleiding, dat doen we met het onderwijs, de overheid en de ondernemers, zij werken daarin samen. Daar zijn werkplekken en eventueel stageplekken. Verder zal mevrouw Van Tatenhove u daarin voorzien van een antwoord. De heer Hoek: Het kan zijn, dat initiatieven bij ondernemers vandaan komen, maar ik wil u toch uitdagen om van de week de telefoon eens te pakken en te bellen om te vragen: joh, we hadden een heel mooi initiatief, corona is daar tussendoor gefietst, hoe kunnen we er nou voor zorgen, dat we op deze constructieve manier verder gaan, want wij waren zeer tevreden. Wethouder Arends: Dat weet Royal Lemkes maar al te goed van mij, dus dat is echt niet nodig, meneer Hoek. Ik denk dat het vooral belangrijk is dat Royal Lemkes dat weet en dat hij elk moment bij mij op de stoep kan komen. Ik weet ook, en dat vind ik met name belangrijk, die beeldvormende avond die u van hen heeft gekregen, dat u er heel positief over bent, dus dat geeft mij in ieder geval alle vertrouwen. Als zij met een plan komen met de ervaringen die zij hebben opgedaan, dan is er een finetune met een nieuw initiatief en gaan we er met u over in gesprek. De heer Hoek: Ik vraag me af of het voor de wethouder erg moeilijk is om te zeggen: meneer Hoek, dat is een goed idee, ik pak de telefoon en we gaan met elkaar weer aan de slag, klasse. Wethouder Arends: Waar gaat het hier nu over, of ik wel of niet de telefoon oppak. Het gaat over de essentie van het faciliteren van een prachtig initiatief van de ondernemer. Daar zit met name juist die kracht, als het initiatief vanuit de ondernemer komt. Dus het gaat er niet om, dat ik niet bereid ben om mijn telefoon te pakken. Te allen tijde, te allen tijde. Maar de kracht zit juist in het initiatief van de ondernemer. Als u het goed vindt, ga ik verder, want er is nog een specifieke vraag van de heer Hoek over de realisatie van de flexwoningen. Daar hebben wij meerdere keren met elkaar over gesproken. Het eerlijke antwoord is: het heeft vertraging opgelopen. Dat heeft u eerder van mij gehoord. Er zijn twee redenen daarvoor: langdurige ziekte, iemand in de organisatie heeft corona gehad, dat is heel treurig geweest en daarom heeft het een vertraging gekend. Maar ook bij BZK, de samenwerking op de versnellingskamer, ook vanwege de coronamaatregelen of de coronasituatie had BZK de focus op andere onderwerpen en stond dit niet hoog op de prioriteit. Inmiddels zijn we ver, want in november krijgt u een raadsinformatiebrief. U, maar ook andere partijen, heeft art.37 vragen gesteld en we zijn nu bezig met de beantwoording. Ik verwacht dat u die in november krijgt. Volgende maand komt dat naar u toe. Er is nog een concrete vraag gesteld door de heer Markus over de kaart, om eens boven Lansingerland te kijken naast de woningbouw-ontwikkellocatie: wat zien we daar nou meer? In de omgevingsvisie heeft u natuurlijk ook een kaart gezien, maar het is ook wel interessant om met elkaar eens te duiden: wat zien we nog meer aan mogelijkheden? Die is en wordt georganiseerd en staat gepland op 1 december. Dat is in afstemming met de griffie gedaan. Die avond gaan we met u in gesprek om eens even boven

Lansingerland te kijken en met elkaar te discussiëren: zien we nog andere kansen voor woningbouw? Daarnaast hebben we natuurlijk onze woningbouwopgaven, de locaties die bekend zijn, en daarnaast zijn particuliere initiatieven, die regelmatig naar ons toe komen, die we ook afpellen en als het mogelijk is voor een bestemmingsplanwijziging, dan komt het uiteraard naar u toe. Mevrouw Verhoef: Diverse fracties hebben er naar gevraagd, de ambitie qua bouwen. De aantallen die genoemd werden, waren echt een stuk lager dan dat de ambitie was van deze coalitie. Hoe kijkt u daar nou zelf naar? Denkt u dat er echt een stapje bij gezet kan worden in de volgende periode? Wethouder Arends: Dat hebben we juist al met elkaar afgesproken, het bod dat we als gemeente hebben gedaan naar de regio en naar de provincie en wat we nu dus ook vertalen in de plannen, zoals Bleiswijk, daar heeft u de kaders al voor mee gegeven. Ook Wilderszijde, de eerste paal is geslagen, daar heeft u ook kaders mee gegeven, om daar meer betaalbare woningen en meer sociale woningen te doen. En de studielocaties die nog naar u toe komen, Wolfsend en de Driehoek Noordpolder. De heer Jumelet: Wat mij verbaast, een paar jaar geleden hebben we een toelichting gehad op een onderzoek dat in opdracht van het college was gedaan, waar 2 heel duidelijke termen vielen dat waren: versnellen en bijsturen. Maar het lijkt wel of het college met name het versnellen en bijsturen wellicht ook, maar met name het versnellen volledig naast zich neerlegt. Mijn fractievoorzitter vroeg in de eerste termijn: welke mogelijkheden ziet u om op de nu bekende locaties te gaan versnellen om aan de vraag van de genoemde doelgroepen te voldoen. Die vraag is niet voor niets ingegeven, want ik neem aan dat u de krant leest en televisie kijkt: half bouwend Nederland staat in brand. Nu is de vraag: gaat u feitelijk bijsturen en gaat u versnellen? Ik hoor u dat niet zeggen. Wethouder Arends: Volgens mij delen wij de constatering met elkaar, dat er gewoon ongelooflijk veel gebouwd moet worden. De vraag naar betaalbare woningen, de vraag naar starterswoningen, de vraag naar seniorenwoningen, de appartementen, de sociale woningen is enorm hoog. De wachttijden stijgen de pan uit. Vrijwel de enige grote opgave die we hebben is bouwen en zo snel mogelijk. Voor Bleiswijk heeft u de kaders gesteld, in december / januari krijgt u het masterplan, belangrijk dat u daar een goedkeuring aan geeft en dan kan het over naar het omgevingsplan. Dat geldt ook voor Wolfsend, daar hebben wij geen grondpositie, daar staan we voor klaar, we wachten nu op de anterieure overeenkomst en dan kan die gaan. Wilderszijde, december / januari, dan gaat u het bestemmingsplan vast stellen, maar de eerste paal is er al geslagen. Driehoek Noordpolder ligt klaar om bebouwd te worden. U weet het proces daarover. We hebben gezegd: op dit moment is het verstandig om daar een rustpauze met elkaar in te hebben. Dat staat natuurlijk op ons netvlies. Dus ik ben het helemaal met u eens, dat we heel veel moeten bouwen. U gaat morgenavond een besluit nemen over een volgende stap als het gaat over Bleizo-West. Ik hoop dat u daar positief over wilt besluiten, het is een grote woningbouwlocatie. Volgens mij hebben we echt alles in de steigers staan, in ieder geval om u te vragen om kaders mee te geven, besluiten te nemen en dan de uitvoering door de aannemers, bouwers en ontwikkelaars. De heer Jumelet: Ik herhaal de vraag, heel simpel, want dit verhaal kennen wij natuurlijk, dat komt elke keer. De vraag is: hoe gaat u nu op deze locatie versnellen? U deelt ons uw analyse, maar ik heb nog steeds geen antwoord op de vraag: hoe gaat u nu versnellen? Wethouder Arends: Dat is een vraag die eigenlijk binnen deze hele organisatie in het DNA zit. De urgentie zit ongelooflijk hoog. Hier zitten mensen die gaan over de woningbouwlocaties en zij voelen met u mee, zij gaan echt niet achter hun bureau hangen: nou, we wachten nog eens even, want we hebben wel de tijd. Nee, die hebben we niet. Echt, al deze mensen in deze organisatie staan te popelen om de volgende stap te zetten en alles voor te bereiden, zodat u in staat wordt gesteld om een besluit te nemen, zodat daarna tot realisatie overgegaan kan worden. De heer Jumelet: Natuurlijk, alle waardering voor het ambtelijk apparaat, maar dan ga ik even met u terug naar een kleine 3 jaar geleden in 't Manneke. Daar heb ik de vraag gesteld: hoe kunnen wij als raad helpen om de grote opgave te doen? Hoe kunnen wij u helpen om te versnellen? Als u nu aan zou geven: dit en dit heb ik nodig om te versnellen. Alle waardering, er wordt hard gewerkt, maar de vraag is: wat kunnen wij als raad, wat kunnen wij als gemeentebestuur of wat kunnen wij als gemeente doen om die versnelling erin te krijgen? Wethouder Arends: Dat is: op elk voorstel een positief antwoord geven. Ik ben de afgelopen periode met voorstellen gekomen, waar u een negatief antwoord heeft gegeven. De heer Ruijtenberg: Ik hoorde net in een bijzin zeggen: we staan klaar om in de Driehoek Noordpolder te bouwen. Meteen daarna hoor ik u zeggen: maar we hebben een rustpauze. Volgens mij is besloten om een rustpauze te hebben tot na de verkiezingen. Hoe komt u bij uw conclusie: we staan klaar om te bouwen. Welke extra informatie heeft u, die wij niet hebben? Wethouder Arends: Wat ik bedoelde: er is een grasveld. In die zin zou je letterlijk kunnen bouwen. Alleen, we hebben een weloverwogen keuze daarin gemaakt en u daarover geïnformeerd. Dat is het eerlijke antwoord. Mevrouw Verhoef: Ik ga door op wat er niet gezegd wordt. Is er letterlijk op schrift gesteld: we gaan het tot na de verkiezingen helemaal niet meer hebben over de Driehoek Noordpolder. Dat zegt u net. Ik zou weleens willen weten: wat is er nu eigenlijk besloten en heeft de raad daar ook akkoord op gegeven, hoe we nu tot aan de verkiezingen in gesprek gaan over de Driehoek Noordpolder. Wethouder Arends: Wat het college heeft aangegeven, dat bevestig ik aan de heer Ruijtenberg, dat wij een rustpauze nemen, een time-out. Deze week spreek ik ook weer met de bewoners. Er is natuurlijk heel veel gedaan als het gaat om vertrouwen, daarover ga ik met de bewoners in gesprek. Ik heb niet een termijn afgesproken over hoe lang. Als u zegt: wij willen helemaal niet tot de verkiezingen wachten, wij willen een besluit gaan

nemen, dan hoop ik dat u het agendeert en dan gaan we daar een besluit over nemen. Wij hebben gezegd: gezien alle onrust, maatschappelijke onrust, ook bij de bewoners, vinden wij het belangrijk om alles even te laten dalen, de tijd te nemen, ook te werken aan de relatie. Deze week heb ik een vervolgspraak met de bewoners, een aantal bewoners van de bewonersgroep. Dat vind ik heel belangrijk om vooral van hen te horen wanneer zij toe zijn aan de volgende stap. De heer Hoek: Weet je, het hele on hold zetten is onderdeel van een bredere discussie, waarvan wij zeggen: die moet in de raad plaats vinden, want anders krijg je dit soort verwarringen. Dat moet niet via via, nee, hier in de raad spreken we over: wel of geen zaken on hold zetten. Nu wordt er iets on hold gezet, het proces ernaar toe, besluitvorming, is wat mij betreft heel erg schimmig. We bieden alleen maar meer onduidelijkheid om het voor ons uit te schuiven, want hoe meer je voor je uitschuift, hoe groter de berg wordt die je tegen komt. Wethouder Arends: In mijn weten is u een overzicht aangeboden over een aantal onderwerpen als het gaat over het on hold zetten. Eén van de onderwerpen is de Driehoek Noordpolder. Daar bent u over geïnformeerd, naast een aantal andere onderwerpen vanwege de druk in de organisatie en de beperking van de capaciteit. O.a. de Driehoek Noordpolder is daar op gekomen, maar daar bent u over geïnformeerd. Dank u wel.

Wethouder Van Tatenhove: Ook ik had nog een aantal concrete vragen en ook de vraag om voor het sociaal domein even terug te kijken en te reflecteren, maar ik zal beginnen met wat er aan concrete vragen is gesteld door u. Als eerste noem ik dan de chillplekken, want daarover hoor ik verschillende dingen. Er zijn mooie dingen gebeurd voor de jeugd, werd aan de ene kant gezegd en aan de andere kant: er is niets gebeurd voor de jeugd. Dat er niets is gebeurd de afgelopen periode, klopt niet helemaal. We zijn weldegelijk bezig geweest met de jongeren. De 3 chillplekken die ze in deze periode hebben gekregen worden goed gebruikt, alle drie, dus dat pleit ook nog wel voor het idee, dat het aantal chillplekken uitgebreid zouden moeten worden, maar daar hadden we een proces voor afgesproken met burgerparticipatie en dat heeft in de coronatijd stil gelegen. Dat pakken we weer op, zodra de bemensing er is om dat te doen. Mijn collega's hadden het er ook al over: er zijn wat gaten gevallen afgelopen periode dankzij corona, maar soms ook dankzij vertrek. Er schijnt op dit moment in gemeenteland echt wel een verhuizing te zijn van medewerkers en dat betekent dat sommige dingen om die reden soms wat langer blijven liggen dan je eigenlijk zou willen. Maar we hebben de jongeren weldegelijk in beeld, dat doen we o.a. ook met jeugd- en jongerenwerk, maar bijvoorbeeld ook met sport en cultuurclubs, want we hebben ook de jeugdsport- en cultuurcoaches die we net voor corona in dienst kregen. Zij hebben de afgelopen periode heel goed werk gedaan, ze hebben heel veel contact met het onderwijs, dus we hebben wel goed zicht op wat er bij onze jongeren speelt en waar ze behoefte aan hebben en daar proberen we ze ook bij te helpen. De heer Hoek: U heeft gelijk, we doen hele mooie dingen voor jongeren, maar ik wil voorkomen dat we straks volgend voorjaar weer die chillplekken niet hebben. Ik stel bijna iedere sessie dezelfde vraag: gaan onze jongeren in het voorjaar nu wel gebruik maken van die chillplekken? Gaan we in het volgend voorjaar nu wel gebruik maken van het centrum van Bergschenhoek? Ik wil gewoon dat het tempo erin blijft. Het was volgens mij geen kwestie van corona, het was een kwestie van veel bezwaren. Volgens mij kan je coronatijd prima gebruiken om weliswaar in een ander kamertje heel veel werk te verzetten, waarbij ik niets af of toe wil doen aan wat de ambtenaren verzetten, maar ik vind corona zo langzamerhand een soort uniform pardon worden. Ik vind dat niet juist. Wethouder Van Tatenhove: Nu wordt het heel verleidelijk om aan te gaan geven wat er dan in de coronaperiode wel op onze medewerkers neerkwam, waar ze echt niet aan de voorkant van hadden bedacht dat ze daarvoor zouden worden bevraagd, want één enkele opmerking vanuit de minister president van: vanaf volgende week mogen de sportclubs weer dit of dat, of: gebeurt er in het onderwijs dit of dat. Er waren 10 koepels die andere meningen hadden hoe dat moest worden uitgelegd en wij hadden nog een elfde mening. Zoek dan maar eens uit hoe we dan onze sportclubs weer in hetzelfde schuitje krijgen. Dat kost echt tijd. Er is echt een andere workload geweest in de afgelopen maanden, dan dat wij voor corona hadden. Het klopt dat we rond de chillplekken voor corona hadden gezegd: die 4 waar we mee bezig waren, dat wordt het even niet, bij die plekken is teveel strijd omheen. Maar we moeten wel echt zoeken naar een plek voor de jongeren en ook een plek waar ze ook daadwerkelijk mogen zijn, want als onze BOA's elke keer op de stoep moeten staan of de politie steeds gebeld wordt, dat is voor de jongeren niet leuk en dat is voor de omwonenden ook lastig, want de irritatiegraad wordt steeds hoger is mijn ervaring bij andere plekken. De heer Hoek: Helder. Is het volgend voorjaar, ja of nee? Wethouder Van Tatenhove: Die belofte kan ik u niet geven, helaas. Ik zou het wel willen, maar dan zegt u dat in maart het voorjaar al begint, daar zijn we al bijna. Meneer Hoek, we vinden elkaar in de ambitie, want de jongeren raken me echt. Ik denk dat zij heel veel tekort gekomen zijn in corona, daar wil ik eigenlijk later pas bij komen, maar daar kom ik dan nu: daar moeten we echt aandacht voor hebben, dus die krijgt u. Dan het volgende punt, daarbij sluit ik aan bij wat mevrouw Arends aan mij overliet, dat is: jongeren en stageplekken. Jongeren en stageplekken bij onze bedrijven: dat is een aandachtspunt geweest op de portefeuille onderwijs van mij en van mijn collega in Pijnacker-Nootdorp, want in het verleden hadden we het samenwerkingsverband tussen onderwijs en bedrijfsleven, waarbij de overheid ook participeerde. Eigenlijk vooral om een bijdrage te doen, om te helpen vliegen. Daar is

o.a. het hybride onderwijs van MBO-Oostland uit voort gekomen als een apart project, maar wel daar geïnitieerd. Dat heeft vleugels gekregen voor het groen. Dat heeft bedrijven ook laten zien dat je met zo'n hybride vorm van onderwijs, jongeren lopen in bedrijven mee, zien daar veel meer wat er in de praktijk speelt en er zijn contacten tussen het bedrijfsleven en de school, waardoor het curriculum kan worden aangepast, zodat het beter matcht. Dat idee is nu dus ook voort gezet in een project waar wethouder Arends het net over had rond logistiek. Dat idee zou in de toekomst misschien nog verder kunnen worden uitgebouwd. Maar voor de andere jongeren is de vraag: kunnen zij hun stageperiode in Lansingerland of in Pijnacker-Nootdorp gerealiseerd zien bij het bedrijfsleven van Lansingerland of van Pijnacker-Nootdorp. Dat hebben we vastgelegd in een convenant in die samenwerking tussen Oostland, onderwijs, overheid en bedrijfsleven. Daarvan hebben we gezegd, dat we over 2 jaar wel weer goed evalueren of het daadwerkelijk wat voort brengt. Wat we als onderwijswethouders hebben gezegd is: wat leuk, dat wij erbij aansluiten, maar we willen ook dat de wethouders economie erbij aansluiten om ook aan die kant daar constant naar te vragen. Dat hebben we afgelopen jaar dus ook gedaan, dat convenant is net getekend. Ik hoop, dat u daardoor gerust gesteld bent, dat we daar van 2 kanten aan proberen te trekken en ook nog in 2 gemeenten. De heer Ruijtenberg: Een verduidelijkingsvraag. Zoals altijd stelt u mij gerust, ik vind het heel jammer dat u weg gaat. Waarom pas over 2 jaar een evaluatie? Kan dat niet eerder? Wethouder Van Tatenhove: Eigenlijk omdat we de evaluatie anderhalf jaar geleden hadden gedaan met de oude samenwerking, die niet meer helemaal liep. Toen zei het bestuur: we trekken de stekker eruit. Toen zeiden de onderwijswethouders: dat willen wij niet. Wij merkten aan het onderwijs dat ze het eigenlijk ook niet wilden, dus toen hebben we een interimclubje bij elkaar gezocht, die gesprekken zijn gaan voeren met ondernemerskoepels: waarom willen wij dit en waarom willen jullie niet meer? Die opbrengst is bij elkaar gebracht en toen hebben we gezegd: we beginnen met een soort doorstart. Die moet wel even de kans krijgen om te starten en daarom hebben we een evaluatie over 2 jaar afgesproken. Ook om te kijken wat de bijdragen vanuit onze beide gemeenten moet zijn, omdat wij er eigenlijk verder niet in participeren, maar we vinden het wel belangrijk dat het gebeurt. Dan kan ik u misschien ook nog even gerust stellen op de andere dingen die u zei rond schuldhulpverlening en armoedebeleid, maar misschien moet u uw collega uit de commissie samenleving nog maar eens bevragen. Schuldhulpverlening, als u duidt op de problematiek die er is rond de toeslagenaffaire: wat wij kunnen, doen wij daar. Dus de adressen die bekend zijn, daar zoeken wij actief contact mee. We hebben natuurlijk ook een nieuw schuldhulpverleningsplan, waardoor we ook meer mogelijkheden hebben. En er zijn door het rijk andere afspraken gemaakt, dus daar hebben we echt wel forse stappen gemaakt. Bij het armoedebeleid zou ik morgen in mijn speech juist zo trots zeggen, dat wij in ons armoedebeleid ook de kinderen van de minima een mogelijkheid geven om zwemles te volgen tot ze het A-diploma hebben. Dat komt niet uit het normale potje. Daar hebben we afspraken over gemaakt 1 op 1 met het zwembad: zij wat en wij wat, zodat het ook mogelijk is. Ik ga niet zeggen, dat wij voorop lopen in het armoedebeleid, we zetten het ook niet altijd in de krant met 3 stippen eromheen: bij ons zit dit en dit en dit in het kindpakket, maar er zijn in de afgelopen periode dankzij uw budget ook echt wel stappen in gezet. We hebben ambassadeurs en onze onderwijsbestuurders weten het. Als ze ergens vermoeden dat een kind iets niet kan vanwege de financiële situatie thuis, dan kunnen ze naar de ambassadeurs van het jeugdsport- en cultuurfonds kunnen om dat zonder medeweten van de gemeente te regelen. Daar wordt goed gebruik van gemaakt. De heer Ruijtenberg: Ik heb heel veel gezegd en waarschijnlijk is het u ontgaan, maar ik heb eigenlijk juist een compliment gemaakt over uw beleid op het gebied van schuldhulpverlening. Deze tekst is aangeleverd door mijn collega uit de commissie samenleving. Wethouder Van Tatenhove: Dan was ik een slechte verstaander, excuses. De heer Ruijtenberg: Het zij u vergeven. Eigenlijk waren wij van mening, dat uw herziene beleid voor schuldhulpverlening zo effectief is, dat we vinden dat dit ook voor armoedebeleid gedaan zou moeten worden. Als er één ding is, waarop geïntensiveerd zou moeten worden, is het armoedebeleid. Ik ben blij, dat u dat ook erkent. Wethouder Van Tatenhove: Daar hoeft ik geen toezegging op te doen, dat dat op de agenda komt, want er komt na het beleidsplan 'versterken van veerkracht', dat dit jaar eindig is, komt er een nieuw beleidsplan. Ik denk dat u dan ongetwijfeld weer nieuwe sessies gaat krijgen met zijn allen om te kijken wat er dan in het nieuwe beleidsplan komt. Dan zetten we altijd stappen vooruit en nooit achteruit, wat mij betreft, maar dat is over mijn graf regeren, dus dat ga ik niet doen. Mevrouw Verhoef: Ik wilde ook nog even aanhaken op het armoedebeleid. 7,5 jaar geleden, toen u aantrad als wethouder begon de PvdA u al te vragen: hoe kunt u er nou voor zorgen dat alle kinderen in armoede in Lansingerland in beeld komen? Mijn vraag aan u, als u toch bijna aan het afscheid toe bent: heeft u alle kinderen in beeld? Weet u ook hoeveel procent van die kinderen gebruik maken van alle mooie voorzieningen van inkomensondersteuning, zoals het zwemmen, die u in het leven heeft geroepen? Wethouder Van Tatenhove: Dat laatste, die getallen, hoeveel kinderen maken gebruik van zo'n voorziening vanuit het jeugdsport- en cultuurfonds, daar krijgen we elk jaar een rapportage van. Ik meen, dat die ook gewoon bij de jaarrapportage zit, dus dat weten we. Het is dan heel gevaarlijk om te zeggen, dat wij dan weten dat we alle kinderen in beeld hebben, want dat heb je nooit, omdat er ook armoede zit in gezinnen die misschien wel in een duur huis wonen, maar waar inmiddels bijvoorbeeld een situatie van echtscheiding is en er daardoor misschien geen huis onder water staat, maar wel ontzettend voorzichtig omgesprongen

moet worden met geld en sport het eerste is wat sneuvelt. Dat is iets waar een kind direct de gevolgen van merkt en waarvan ik als wethouder gezondheid en wethouder jeugd ook van zeg: dat doet iets in de ontwikkelingskansen van zo'n kind. Ik ga niet zeggen, dat we alle gevallen in beeld hebben, omdat dat niet kan volgens mij. Ik denk wel dat wij meer dan 7 jaar geleden ertoe in staat zijn om het zo goed te vertellen dat het kan en dat mensen ook minder schroom hebben om er gebruik van te maken, want we bereiken echt meer kinderen en ook meer volwassenen. Dat is hartstikke mooi, dat is echt de verdienste van de raad, die er budget voor beschikbaar heeft gesteld. Dan kom ik bij de reflectie op het sociaal domein, die ook werd gevraagd. Ik deel met iedereen, die daar iets over heeft gezegd, dat het echt heel frustrerend is dat we in tegenstelling tot de eerste jaren van de decentralisaties nu keer op keer moeten melden, dat er een overschrijding is. Tegelijk denk ik dat we ook wel stappen hebben gezet met meer grip krijgen, en dan bedoel ik grip niet op financieel begrenzen, want volgens mij heeft nog geen enkele gemeente dat, dat je zeker weet dat je het met het budget ook redt. Maar wel grip als het gaat om meer inzicht van welke trends en welke dingen gebeuren. Dat is natuurlijk heel vaak achteraf en dan zijn er collega's die zeggen: achteraf kijk je een koe in zijn kont, allemaal waar, maar daarvan leer je wel. Wat dat betreft hoop ik ook echt, dat u zegt: een investering in monitoring en data is gewoon essentieel om die beweging te krijgen, welke trends zie je nu door het jaar heen, altijd op hetzelfde moment? Na de zomervakantie is er altijd een piek. In het weekend worden er veel meer kinderen opgevangen in gesloten jeugdzorg dan op maandag. Hoezo? Waarom op vrijdag? Als je een meester of juf spreekt, zeggen ze dat ze op vrijdag veel vaker met een hulpverlener bellen, omdat ze zich zorgen maken over een kind of een gezinssituatie dan op woensdag, omdat ze dat kind het hele weekend niet zien. Die trends zie je pas op het moment dat je ze ook kan monitoren en aan de hand van die data kan zeggen: hé, dit is opvallend, wat speelt er nu? Daar zijn we afgelopen periode beter in geworden. We volgen in de verwachting naar de toekomst de lijnen uit het verleden en de adviezen, die we krijgen bijvoorbeeld vanuit de VNG: reken voor de WMO met een groei van 7%. Dan volgen we netjes die lijn, maar we toetsen die ook aan onze eigen ontwikkeling. Dan nog kan een uitspraak vanuit het rijk gevolgen hebben voor wat wij in onze begroting hadden opgenomen, zoals die van de abonnementstarieven. Als we dat abonnementstarief niet hadden, hadden we ook niet zo'n gekke groei van de WMO. Daar moeten we heel redelijk in zijn. Zolang het rijk zulke uitspraken doet over iets wat gedecentraliseerd is, dan moeten we die volgen en dan hebben wij met de gevolgen te dealen. Bij allebei, bij zowel de WMO als de jeugd, zien we dat er ontwikkelingen zijn, die wij allemaal niet hebben voorspeld, niet hadden verwacht en dat is rond corona. Corona doet heel veel rond eenzaamheid bijvoorbeeld en psychisch welbevinden. Op het moment dat die kinderen last hebben van psychisch welbevinden, staan ze niet allemaal bij ons op de stoep. Zij melden zich net zo vaak, in onze gemeente vaker dan de helft van het aantal gevallen, bij de huisarts. De huisarts stuurt ze door naar een specialistische jeugdaanbieder. Wij weten dat niet. Wij weten dat pas op het moment dat die specialistische jeugdaanbieder zegt: het kind gaat van de wachtlijst bij mij in een zorgtraject en ik stuur daarover een berichtje naar de gemeente. Pas op het moment dat wij die berichtjes hebben, weten wij dat het kind in een hulptraject zit. Die bobbel van corona komt pas na een tijdje. De GR verzamelt die voor ons, de specialistische jeugdhulp, waarvoor de GR voor 15 gemeenten organiseert en dus ook betaalt. Op het moment dat de GR die hele grote groei ziet, dan krijgen wij daarover een mededeling en vervolgens een rekening, dat we in het lopende jaar moeten bijbetalen voor een deel van die vergrootte vraag vanuit de GR. Dat verrekenen we dan met de vlaktaks. Dus ons eigen deel komt pas over 2 jaar in de verrekening. Dat is een heel ingewikkelde systematiek en daardoor is het met name voor de jeugdzorg zo ingewikkeld om daar een goede voorspelling van te doen, omdat niet alles via ons binnen komt, omdat we ook niet aan de voorkant op een andere manier zouden kunnen helpen en omdat het voor een deel aan 14 andere gemeenten ligt. Als wij goed beleid voeren maar 3 andere grote gemeenten niet, dan hebben we daar ook al effect van. Dat keert zich pas over 2 jaar ten positieve aan ons uit. Wat we daar nu aan gaan doen is dus aan de ene kant die monitoring en die datakwaliteit verbeteren, daarom staat er ook bij de intensiveringen daar een bedrag voor geraamd, dat willen we heel graag. Dat past ook bij uw verzoek om meer grip en een betere P&C cyclus. Het andere is dat we in de inkoopperiode vanaf 2023 meer naar de gemeenten toe halen, zodat we beter kunnen aansluiten bij de zorg in een gezin. Want als we een kind helpen in een vechtscheidingssituatie willen we misschien ook wel de ouders helpen of de ouders op iets wijzen, omdat het vaak niet werkt om alleen het kind te helpen. Als derde schaffen we dan ook de vlaktaks-systematiek af, zodat we veel sneller beloofd worden voor een goed beleid en ook nog veel sneller de effecten zien van ons eigen beleid voor het deel dat we wel op regionaal niveau organiseren. Mevrouw Verhoef: Ik vermoed dat de wethouder antwoord aan het geven is op een vraag, die ik heb gesteld, maar ik wil dat toch even verifiëren. Ik heb op dit moment 2 vragen. Met die extra investeringen, die met name met monitoring te maken hebben om beter te kunnen anticiperen, denkt u dat dat echt ten goede komt aan de kinderen of het met name het financiële plaatje in kaart brengen? Mijn tweede vraag had ik al gesteld: heeft u nu die extra miljoen, die naar ik begrijp nodig is, gebaseerd op een seintje van de GR? Of heeft u het gebaseerd op de begroting van de GR? Dat was eigenlijk de vraag. Of is het een eigen nieuwe vorm van realistisch begroten, die u zelf met de ambtenaren bent gaan doen? Het zijn 3 opties, maar ik heb het niet helder. Wethouder Van Tatenhove: Eerst uw monitoringsvraag. Dat helpt ons om

inzicht te krijgen in: waar zitten onze jongeren en met welke vraagstukken? Wat zien wij? Wij zien bijvoorbeeld dat afgelopen jaar het aantal jongeren bij ons in specialistische zorg niet perse is gegroeid, maar wel het traject dat ze volgen, namelijk: wat zit daar achter? Op het moment dat je ziet dat dat een signaal is, dan ga je de diepte in. Ik heb zo'n zelfde signaal in de commissie samenleving ook weleens genoemd: wij hebben meer kinderen met dyslexie dan gemiddeld, maar we hebben er echt heel veel meer dan andere gemeenten. Waar zit dat in? Op het moment dat je dat uit de monitoring ziet, dan ga ik daarover in gesprek met het onderwijs. Zij moeten dan vinden dat het hun domein is en niet de mijne en op het moment dat zij zeggen dat zo'n kind daarvoor onderzocht moet worden, dat het dan jeugdzorg is, dat klopt. Maar ik ben bezorgd over die trend: waar zit dat in? Komt dat ten goede aan het kind of is dat vooral iets wat we hier regelen en vooral voor ons inzicht geeft: volgens mij is het allebei. We willen een kind als het kan eerder helpen, zodat je zo'n traject voorkomt. En misschien kunnen we kinderen op een andere manier helpen. Dat krijg je naar boven als je meer data hebt. Daarom vind ik het eigenlijk niet met een schaarstje te knippen: dit doen we voor onszelf en dat doen we voor anderen. Wachtlijsten, ook zo'n probleem, want die horen bij grip houden door er een hek omheen te zetten en te zeggen: dit is het budget. Dat kan overigens niet, want het is een open einde regeling, zowel WMO als jeugd. Maar dat is dus een tijdje gebeurd. De GR had niet meer geld. Er kwamen kinderen op de wachtlijst, want zorgaanbieders zeggen dan in maart: mijn budget is op, want ik weet dat een kind dat in maart in hulp is een traject heeft dat tot december duurt, dus ik neem niet meer kinderen in hulp. Dan groeit de wachtlijst en dan zijn er vervolgens allerlei signaaltjes met als gevolg dat we nu met een doorbraak aanpak zitten met het team 'ondersteuning zorg voor de jeugd' met VWS en met de inspectie om te kijken hoe wij de wachtlijsten weer weg kunnen werken. Ze zijn al hartstikke blij dat er nu wel meer budget is, omdat we die € 4mln hebben gekregen en die hebben andere gemeenten ook gekregen, want dan komt er weer meer lucht. Dan kunnen aanbieders extra personeel aannemen en dan kunnen er meer kinderen worden geholpen. Daarom zit er ook een vraag in deze begroting, die ook voor onze eigen gemeente heel relevant is. Als wij in de toegang meer mensen kunnen aannemen om te helpen, dan gaan onze wachtlijsten korter worden. Een kind dat je eerder helpt, is een kind dat niet eerst groeit in zijn problematiek, maar een kind dat eerder erkend en herkend wordt in de zorgen en de moeite die hij heeft. Ouders worden daardoor ook eerder geholpen. De heer Duk: Ik heb een vrij korte vraag. Ik begrijp van de wethouder dat er meer kinderen zijn die aangemeld worden voor een dyslexie-test in Lansingerland dan gemiddeld. Betekent dat dat wij ook een groter percentage kinderen hebben dat uiteindelijk geen dyslexie blijken te hebben? Of vinden wij ze gewoon eerder en worden er dus gewoon meer kinderen terecht geholpen? Wethouder Van Tatenhove: Dat lijkt me niet een vraag voor deze begrotingsbehandeling, maar meer voor de commissie samenleving. Als tweede zou ik willen zeggen: dat is dus precies wat ik uit zo'n monitoring of uit zo'n data-bespreking haal van: hé, hier zit iets bijzonders, welke wereld zit daar achter? Dat komt mijns inziens ook ten goede aan de kinderen. Ik kijk nog even naar mevrouw Verhoef, want u was nog ontevreden over uw tweede vraag. Mevrouw Verhoef: U gaf heel uitgebreid antwoord, één voorbeeld was ook al heel mooi. Het ging mij erom: er staat in de tekst van de begroting op blz.62, dat er € 1mln extra nodig is voor de jeugdzorg 2022, omdat het college verwacht dat de daling in kosten als gevolg van de verandering jeugd wordt vertraagd door de coronacrisis. Dat verwacht het college. Mijn vraag was: hoe verhoudt zich dat nou tot de begroting van de GR? Staat dat dan ook in die begroting aangekondigd? U verwacht iets, is dat zeker? Misschien valt het wel mee. Ik probeer dat helder te krijgen. Wethouder Van Tatenhove: De verwachtingen, die we opnemen in de begroting zijn op meer dan alleen een dikke duim gerealiseerd, die baseren we op wat wij zien in onze eigen administratie en wat er in de GR blijkt uit de uitputting van de specialistische jeugdzorg. Daar zien we die groei. Wat het knelpunt is bij een GR-begroting, is dat die langs 15 gemeenten moet, dus dat die nog eerder in het proces zit dan onze begroting. Dus de GR wordt nog veel eerder ingehaald door andere ontwikkelingen dan wij, omdat wij nog later in het jaar zitten met onze begroting en dus nog veel meer actuele informatie hebben dan wat er in de GR-begroting zit. Als de GR met een overschrijding komt, dan verwerken wij die hier in onze verwachting voor het volgend jaar, omdat we hebben gezegd: we begroten hier realistisch. Dus dan komen we ook bij het eerstvolgende P&C document eventueel met een afwijking. Als de GR in de loop van het jaar nog een afwijking heeft, en ik kan u vast aankondigen dat die er voor dit jaar aan komt als gevolg van corona, dan betekent dat ook weer voor ons dat dat gevolgen heeft voor onze begroting. Het betekent ook direct dat er in het lopende jaar iets gebeurt met die vlaktaks. Dus het heeft zowel effect voor het lopende jaar als de GR een overschrijding heeft, die dus niet perse veroorzaakt zou moeten worden door onze eigen gemeente, dat heeft te maken met de vlaktaks-systeematiek en het betekent iets voor de begroting. Jeugdzorg is ontzettend mooi, maar ook soms gewoon heel ingewikkeld. Er werken mensen met heel veel passie en ik hoop echt, dat u ze die ruimte geeft, want het rijk heeft niet voor niets die € 4mln aan ons overgemaakt, met ook nog de verwachting na advies door de commissie van wijzen, dat in de komende jaren daar ook nog een bedrag voor over gemaakt wordt, want wij willen dat onze jongeren gezond opgroeien. Ik heb er op zich een beetje moeite mee, dat u zegt: we komen straks met een amendement om wat dingen om te wisselen. Ik denk dat het heel belangrijk is dat u wel zegt: van die € 4mln moet in elk geval wat de jeugd nodig heeft gefinancierd worden. Want het betekent dat er hier mensen bij moeten om ervoor te zorgen dat die

jongeren op tijd gezien kunnen worden, dat ze niet de normen overschrijden qua wachttijd en ook niet verder de put in komen. Dat zit nu o.a. in beide posten, die genoemd zijn. Er is € 4mln en ik doe als wethouder jeugd een vraag voor een extra post. Het is € 4mln, het is niet geormerkt, dus u mag het aan alles besteden, maar ik pleit er echt voor: doe de jeugd niet tekort. Neem het mee in uw overwegingen of dit inderdaad de juiste beslissing is, hoe goed ik hem financieel ook snap. Dan nog bij intensivering, waar meneer Van den Beukel ook al mee begon en dat is die strategisch adviseur, die voor het sociaal domein staat en de post die er voor inkoop staat. Ook die hebben we nodig omdat de problematiek groter wordt, we zitten in samenwerkingsverbanden waar we echt intensief bij betrokken moeten zijn, niet alleen de GRJR, maar we hebben ook rond de WMO een samenwerking om dingen in te kopen. Inkoop is echt een professionaliteit. Die is niet alleen van belang op het moment dat je inkoop, maar ook gedurende trajecten, omdat er soms ontwikkelingen zijn in bijvoorbeeld jeugdhulp. Dan blijkt je een heel mooie ontwikkeling in gang te zetten, maar die past niet binnen het kader van 5 jaar geleden en dan loop je ineens vast. Daar heb je mensen voor nodig, die daar wat meer verstand van hebben. Die elke keer inhuren is niet alleen duur, maar ook onhandig omdat je ze dan eerst weer moet inpraten in jouw specifieke project of de wijze van uitvoering, want dat doet elke gemeente toch weer anders. Dus die wil je gewoon graag dichtbij, zodat ze altijd mee kunnen denken en mij als bestuurder kunnen adviseren van: als je dit wilt doen, dan zitten daar de risico's, wil je dat bestuurlijke risico nemen of lopen. Soms zeg je dan nee en soms zeg je ja. Dat is mijn pleidooi voor een goede overweging bij het sociaal domein.

Burgemeester Van de Stadt: De heer Van Doorn gaf de aftrap als grootste fractie, hij ging eigenlijk in op 3 punten, zo heb ik het even ondervandeeld. Op die 3 punten zou ik willen ingaan en dan heb ik daarbij gelijk alle vragen van de andere fracties ook te pakken. Het eerste wat de heer Van Doorn zei, daar ben ik heel blij mee: we doen lokaal al veel. Dat is een terecht opmerking en dat hebben we ook grotendeels door de door u beschikbaar gestelde middelen in het verleden te danken. Ik had vanmiddag mijn gesprek met de directeur van het RIEC, dat gaat over het werkprogramma dat we samen doorlopen, het regionaal informatie en expertise centrum. Daar hebben we het over criminaliteitsbestrijding in onze gemeente. U had het moeten horen: dan komen er veel complimenten. We zijn op dat gebied in de regio, in Nederland echt een koploper. Als we zien dat het kabinet € 500mln uittrekt, dan zijn we daar heel blij mee, maar wij hebben die noodzaak al eerder aangetoond en u heeft het geld voor wat wij doen al eerder beschikbaar gesteld. Ik heb wel 3 of 4 keer vanmiddag gehoord: we willen graag met jullie mee kijken hoe jullie dat doen, we willen dat overdragen aan andere gemeenten. We krijgen ontzettend veel ondersteuning daarvoor van het RIEC, omdat ze blij zijn met ons. Dat is heel belangrijk. Het gaat met name over de zware criminaliteit, ondermijnende criminaliteit. Er is een samenwerking tussen OM en gemeenten noodzakelijk, dat loopt echt heel goed. Ik denk dat we heel trots mogen zijn op ons team daar. Wat ook goed gaat op zich, maar waar de gemeente niet voor verantwoordelijk is, is de high impact crime. Dat zijn de misdaden, die een grote invloed hebben op mensen. U moet denken aan inbraken, overvallen en dat soort zaken. In principe gaan die cijfers ook in Lansingerland, ook in de regio, naar beneden. Dat heeft ook iets te maken met een verschuiving naar het cyberterrein. Daar zijn wij al helemaal niet voor, dat heeft ook minder impact. Je kan beter voor € 100 opgelicht worden op de computer, dan er op straat van beroofd worden qua impact, maar je ziet een verschuiving, dus een deel van die cijfers is mooi, maar de criminaliteit verplaatst zich. Ook dat gaat goed. Dan hebben we nog de lichte categorie, dat is vaak waar je het meeste van hoort. Kleine criminaliteit wordt het dan genoemd, maar het is ook iets waar bewoners heel veel last van hebben. Ook daar zijn we ontzettend actief op en dat weet u. Er zijn veel vragen over gesteld, het jeugd- en jongerenwerk tot aan de BOA's, die bij ons als team ontzettend goed draaien. Dus heel veel van dat werk gebeurt goed, dus er gebeurt lokaal al veel. De heer Van Doorn ging vervolgens in op een aantal zaken die op de begroting staan, er moet ook nog meer gebeuren. Hij noemde buurttoezicht, cameratoezicht, anderen begonnen daar ook over, is het wel voldoende? Dat gaat met name dus over die kleine criminaliteit en ook de niet criminele overlast. Daar is voor een belangrijk deel, los van wat wij doen, de samenleving aan zet. De samenleving, dan bedoel ik heel nadrukkelijk buurttoezicht. We kunnen dat niet vanuit de overheid regelen. Het kan niet zo zijn, dat in een straat waar 20 grote kerels wonen 3 rotjongens de baas zijn. Daar heeft de samenleving een eigenstandige taak en buurttoezicht is bij uitstek het instrument dat daarin kan faciliteren. En ik als burgemeester kan weer buurttoezicht faciliteren. Die nadruk staat er niet voor niets in. Ik ben er niet tevreden over, hoe we dat samen doen. Buurttoezicht is dat overigens ook niet. We zijn daar echt stappen mee aan het maken, dat doen we samen. Ik denk dat we daarin vooruit willen, maar ook vooruit moeten. Maar het gaat ook om mobilisatie van onze samenleving. De urgentie moet gevoeld worden. Het lastige is als het niet heel spannend is in de straat, dat mensen ook weinig gemotiveerd zijn. We hebben de noodzaak om mensen goed te motiveren. De heer Ruijtenberg: Wat verwacht u van buurttoezicht? Verwacht u dat ze die 3 rotjongens aanpakken, aanspreken? Verwacht u dat ze die 20 grote kerels in de straat mobiliseren om als een soort vigilante daar te werk te gaan. Burgemeester Van de Stadt: Terechte vraag, meneer Ruijtenberg. In coronatijd heeft buurttoezicht geen rondes kunnen lopen vanwege de avondklok. Er is ook gekeken naar uitzonderingen op de avondklok. De basis van buurttoezicht is ogen en oren. Dus net als iedere burger hebben zij gewoon de taak om de politie te waarschuwen als er wat

gebeurt, maar ze kunnen ook mensen aanspreken. Zeker in het geval van die 3 rotjongens: meestal is aanspreken echt wel genoeg. De heer Hoek zal mij bijvallen, denk ik: jongeren veroorzaken gewoon uit hun aard wel overlast, dat is ook hun bestaan, de puberteit is niet makkelijk, dat gebeurt gewoon. Aanspreken helpt dan echt. Mensen vinden dat vaak spannend en buurttoezicht kan dat goed faciliteren. Als het gaat om crimineel gedrag is dat van een heel andere orde. Dat is gewoon een zaak van politie en justitie, buurttoezicht kan daartoe ingrijpen. Maar de basis is gewoon: ogen en oren. Die hebben we nodig vanuit de samenleving. Als we het dan over die ogen en oren hebben, dank meneer Ruijtenberg voor het bruggetje, cameratoezicht is ook door verschillenden genoemd. Cameratoezicht is altijd tijdelijk. Als de burgemeester cameratoezicht toepast, art.151 van de gemeentewet, gaat het om openbare orde cameratoezicht. En openbare orde aanpak is altijd gericht op het herstellen van de openbare orde. Dus dat kan heel kort zijn, dat kan wat langer zijn. Eigenlijk zou je in onze gemeente 3 zaken kunnen onderscheiden, waar we het op dit moment kunnen toepassen. De eerste is oudejaarsnacht en Koningsnacht om de veiligheid te waarborgen op heel drukke plekken, dat is 24-uurs cameratoezicht, een dag en dan is het over. En op een tweetal locaties hebben we het gebruikt om mensen die zich bedreigd voelden of bedreigd werden d.m.v. cameratoezicht te plaatsen een veiliger gevoel te geven of in ieder geval af te schrikken. Dat is wat langer, we praten over 2 of 3 maanden, dat soort perioden, tot de bedreiging van de personen stopt of de overlast stopt. De derde waar we hem voor gebruiken, dat kan ook wat langer zijn, misschien een half jaar, de heer Machielse vroeg om een pilot, dat zou een pilot kunnen zijn, in Bergschenhoek centrum zijn we bezig met cameratoezicht om daar de veiligheidsgevoelens te versterken met name van de bewoners. Dat is cameratoezicht waar niet live wordt meegekeken. De eerste wordt live mee gekeken op oudejaarsavond, dan wil je in kunnen grijpen. Dit is vooral als je achteraf strafbare zaken constateert, dan kan je terug kijken in die camera's. Als een bewoner zegt: ik heb toen en toen dat en dat gezien, dan kan dat leiden tot strafrechtelijk onderzoek en dan kunnen die camerabeelden daarvoor gebruikt worden. Daar zitten ontzettend veel waarborgen bij. De basis daarvan vindt u in dat artikel 151 van de gemeentewet, maar het is dus altijd tijdelijk. Ook in Bergschenhoek centrum is het de bedoeling dat die camera's weg gaan als de openbare orde daar hersteld is. Het kan ook zijn dat we waarnemen dat er onvoldoende gebeurt, want dan is de openbare orde niet bedreigd. Nog even de BOA's op dat punt. We hebben basis leefbaarheids-BOA's, we hebben ook ondermijnings-BOA's, dat zijn wat stevigere BOA's die daar ook nodig zijn. De heer Ruitenber: Ik merk dat de burgemeester afstapt van het onderwerp camera's. Ik had nog de vraag: wij zouden graag zien dat camera's op plekken waar op dit moment heel veel fietsendiefstallen en scooterdiefstallen plaats vinden, zoals onze stations, worden ingezet. Ik merk ook wel, als ik naar het antwoord van de burgemeester luister, dat hij het bij camera's heel erg heeft over repressie, terwijl wij camera's ook nadrukkelijk zien als een preventief middel, waardoor mensen minder snel over zullen gaan tot het stelen van een fiets als een camera op de snoet staat. Wat mij betreft kan tijdelijk op zulke plekken ook wel een periode van een jaar of 10 zijn. Burgemeester Van de Stadt: Helaas is de gemeentewet het niet met u eens. Ik moet wel opereren binnen de bevoegdheden die aan mij gegeven zijn via de gemeentewet, anders hebben we het over de bevoegdheid van bijvoorbeeld de eigenaar van een fietsenstalling om zijn goederen dan wel zijn fietsen die daar geparkeerd zijn te zien, daar zit echt een nadrukkelijke taak van RET en dat soort partijen, daar is wethouder Fortuyn mee bezig. En het gaat er ook om: wij kunnen en mogen niet live mee kijken met die beelden. Willen we live mee kijken, dan heb ik toestemming van de politie nodig. Ik mag alleen niet live mee gekeken beelden zelf beslissen. Ook dat maakt het dossier heel moeilijk. We zijn in goed overleg met buurttoezicht, maar het hoort echt bij de stations in meerdere trappen: een bewaakte fietsenstalling. Mensen moeten trouwens ook hun fiets goed op slot zetten, dat zegt buurttoezicht ook, want er staan heel veel dure fietsen met 1 slotje erop, dus ook gewoon bewustwording. Ook waar mogelijk plaatsing van cameratoezicht door partijen die er verantwoordelijk voor zijn. Dan kijken we nog wat wij en buurttoezicht samen kunnen toevoegen. Het heeft echt meerdere elementen. De heer Ruitenber: Ik ben het met alle punten die u noemt over preventie en dergelijke heel erg eens. Ik denk nog steeds, ook al kijkt er live niemand mee, ik ga ervan uit dat een fietsendiefstal niet exact de artikelen van de gemeentewet kent, die staat een camera op hem gericht staan. Er zijn ook heel veel fietsenstallingen, ook bij de stations, die eigenlijk in het openbaar gebied zijn, dus daar is de gemeente eigenaar van. Wat mij betreft is dan ook de gemeente aan zet om daar adequaat maatregelen te treffen. Burgemeester Van de Stadt: Dat klopt, meneer Ruitenber, dat is bij de presentatie ook gezegd, zonder die presentatie over te willen doen. Ja, er zijn mogelijkheden als eigenaar van een terrein, dat kan dus ook de gemeente betreffen, denk aan een parkeerterrein. Maar nogmaals, mijn bevoegdheid als burgemeester m.b.t. cameratoezicht is primair gevestigd in het openbare orde onderdeel. Fietsendiefstal is geen openbare orde probleem, eigenlijk is dat een strafrechtelijk probleem en dat ligt bij het OM. Daar zit dan direct voor mij de moeilijkheid. Dus het is geen onwil, maar de wet geeft wel een bepaalde rolafbakening aan. De heer Jumelet: Wat mij triggerde is eigenlijk de vraagstelling die richting de burgemeester wordt gedaan rondom fietsendiefstal. Als je kijkt naar de cijfers, dan scoren wij als Lansingerland 30% lager dan het landelijk gemiddelde, als je de monitoren leest op internet. Mijn vraag is: is het nou daadwerkelijk een probleem? Ik wil me graag beperken tot de feiten. Wellicht kun u er antwoord op geven, of het nou echt een probleem is bij

stations in Lansingerland, dat die fietsen zoveel gestolen worden daar. Burgemeester Van de Stadt: Dat we het goed doen is zeer waarschijnlijk ten opzichte van de grote steden waar natuurlijk het grootste deel plaats vindt, is mooi, maar er worden ook in Lansingerland veel fietsen gestolen. Ik heb de cijfers niet in mijn hoofd zitten, maar u kunt de inwoners vragen die een fiets missen. Het is buitengewoon vervelend als je een elektrische fiets op het station hebt staan 's ochtends, want dan heb je tenminste de moeite genomen om een stevig stuk te fietsen om naar het station te komen om naar je werk te gaan en je komt terug op het station en je fiets is weg. Los van de financiële kant, je kan niet naar huis. Dat leidt tot ergernis bij mensen. We moeten het probleem niet groter maken dan het is, maar ook niet bagatelliseren. Voor mensen is het echt een reëel probleem en moet je het aanpakken, maar primair zit dat in een bewaakte stalling. Als je de kans hebt om hem daar te zetten en je doet het niet, dan is dat ook een keuze, maar mensen hebben ook een eigen verantwoordelijkheid. Daar werkt buurttoezicht ook hard aan: mensen, zet je fiets goed op slot, zet hem bewaakt in de bewaakte stalling waar wethouder Fortuyn mee bezig is. Dan de BOA's op dat punt nog. De heer Machielse vroeg naar de avonduren. We hebben BOA's primair voor de leefbaarheid hier: APV handhaving, heel veel preventie, aanspreken, denk maar aan coronatijd, horeca langslopen en dat soort zaken. Het is geen strafrechtelijke opsporingsdienst. Het is ook niet een dienst, die de orde handhaaft, dat is echt niet hun taak, daar moeten we ook niet aan beginnen. De spanning in de avonduren als er incidenten zijn, zijn dat over het algemeen incidenten die groter zijn dan waar de BOA voor aangenomen is. Dat zijn zaken van de politie. Gelukkig hebben wij dat overigens niet veel. Als de buitenzak te vroeg wordt buiten gezet, staat dat er de volgende dag ook wel. Zonder de rol van de BOA's te bagatelliseren, want ze doen ongelooflijk belangrijk werk ook op het veiligheidsdomein. De nachtzet is van de politie. Dan kom ik op het derde punt van de heer Van Doorn: hoe zit het nou met die agenten, de burgemeester van Rotterdam. Het gaat goed met ons basisteam. Het aantal vacatures loopt gelukkig terug, ik denk dat we het dieptepunt gehad hebben, we hebben nog steeds veel vacatures, maar ik denk dat we het dieptepunt gehad hebben. We hebben nieuwe wijkagenten hier, want we hebben ook met onze wijkagenten wat wisselingen gehad. In Bleiswijk is een wijkagent helaas overleden, maar er was ook een wijkagent die met pensioen ging, u heeft dat op sociale media kunnen zien, maar het team is weer ingevuld en dat helpt enorm, want de wijkagenten zijn cruciaal. Maar er zijn vacatures, de politie heeft het moeilijk. Als we kijken naar de verdeling in de regio, dan heb ik nog wel wensen. We zijn goed bediend de vorige keer, maar we groeien en het blijft magertjes en op de late avond zeker. Het aantal politieagenten dat hier dan is, is echt minimaal en in mijn ogen te weinig. Wat doet de burgemeester van Rotterdam? Binnen die verdeling kan hij ook niet zoveel meer doen, want iedereen klaagt. Wat heel belangrijk is, is wat er gebeurt met die middelen, die € 500mln die het rijk beschikbaar heeft gesteld. Dat gaat naar een apart team, de vraag is hoe dat team wordt ingedeeld. Als er een nieuw team wordt opgericht dat vervolgens alle agenten daarheen trekt, dan zou het voor ons weleens negatief kunnen uitvallen. Dus dat is wat we ten alle tijden moeten voorkomen. De burgemeester van Rotterdam is er bij uitstek één, die zich daar heel erg nadrukkelijk mee bezig houdt. Hij vertegenwoordigt de regio en heeft veel invloed in Den Haag. Dat team moet goed ingebed zijn in wat wij hier doen en wat wij hier mee maken. Van die € 500mln zal een aanzienlijk deel naar deze regio moeten, omdat de regio Rotterdam op het gebied van de zware criminaliteit één van de zwaarste regio's is. We zitten ook met de discussie: gaat de minister het een beetje gelijkelijk verdelen of komt het daar te liggen waar ook het zwaartepunt van de criminaliteit ligt. De heer Van Doorn: Daar zit nu precies de pijn voor mij. Het is fantastisch, dat we op de kleine zaken goed in control zijn, een voorbeeld zijn, goed investeren, daar ben ik ook trots op en tevreden over. Maar het zit precies in die ontwikkeling, die andere, die harde kant. Wat kunnen wij nu doen om die besluitvorming te beïnvloeden? Kijken wij daarnaar, laten we dat gebeuren en gaan we daarna een boos briefje sturen: we zijn niet gezien. Om dezelfde reden waarom de Jumbo's en Zalando's hier allemaal zitten, zit de georganiseerde criminaliteit ook hier. Wij werden in een interview geconfronteerd met aanrijtijden, die niet gehaald worden. Bent u niet bang dat op basis van tekortschietende, niet op de inhoud want ze werken keihard, maar in aantal te weinig wijkagenten, dat er te weinig gezien en gepakt wordt of cijfers lager uitvallen. Krijg je dan kip/ei discussie? Creëer je daarmee niet de suggestie dat het hier allemaal lekker relaxed gaat, terwijl er veel meer gebeurt wat we niet zien. Burgemeester Van de Stadt: De heer Van Doorn schetst exact ook wat we doen. Dankzij onze gemeentelijke inzet tonen we ontzettend veel aan en dat leidt tot heel veel aandacht voor ons. Niet alleen van het RIEC, maar dat is wel degene die in onze regio erover gaat, maar ook de pers, de misdaadjournalisten die ons inmiddels bezoeken. Het leidt tot aandacht en dat leidt tot het zichtbaar maken van de problematiek die hier heerst. Dan hebben we echt in de burgemeester van Rotterdam een ongelooflijke voorvechter van sterkte naar deze regio. Rotterdam heeft ook gewoon een probleem in de haven, laat dat wel wezen, dat kunt u in alle media ook lezen. Het gaat niet alleen om sterkte, het gaat ook om zaken als informatie-uitwisseling en dergelijke. Met het RIEC maken we ons sterk bij het kabinet, bij de formatie ook, om dat er door te krijgen. Ik wil iedereen met landelijke contacten hier oproepen: blijf het noemen, het is echt een probleem. We hebben hier ook weer een dodelijke steekpartij gehad, ook weer in die druggerelateerde scene. We hebben een algemeen directeur van Feyenoord hier wonen in de gemeente, die zijn functie niet eens meer kan of wil uitoefenen op basis van bedreigingen. We kunnen het probleem echt niet bagatelliseren, het is groot. Wij lopen, volgens mij,

voorop, we doen wat we kunnen, maar we hebben echt sterke mensen richting Den Haag nodig. U kunt erop rekenen, dat ik me daar echt zeer voor inzet. Dat ook in antwoord op de heer Machielse, die ook vroeg naar de politie. Ambulancezorg is een apart probleem. Ja, de aanrijtijden zijn een probleem, dat is regionaal. Eén van de belangrijkste redenen is dat we de ambulancezorg ondergebracht hebben bij de veiligheidsregio, die BIOSgroep hebben uitgekocht en dat ondergebracht bij de veiligheidsregio. Dat heeft u ook gesteund. Ik ben als verantwoordelijke voor de veiligheidsregio samen met de burgemeester van Schiedam, die verantwoordelijk is voor de ambulancedienst, daar groot voorvechter van geweest. Daardoor kan je veel efficiënter werken en krijgen wij, degenen die u er terecht op aanspreekt, invloed op hoe dat gaat. Daar moeten we echt de komende jaren de resultaten van zien, ook in Lansingerland, maar ook in andere gemeenten, waar de aanrijtijden gewoon niet voldoende zijn. Daarmee heb ik, volgens mij, alle onderwerpen gehad.

De voorzitter: Dan zijn we aan het eind van de eerste termijn van de zijde van het college. De heer Machielse: Kunnen we schorsen. De voorzitter: 10 minuten? Laten we afspreken 15 minuten, maar dan bent u ook echt allemaal over 15 minuten terug hier. Dat is om kwart voor tien. Ik schors de vergadering tot kwart voor tien.

Schorsing

De voorzitter: Wil iedereen zijn plaats weer innemen? Dan kunnen we weer beginnen. Ik heropen de vergadering.

Tweede termijn

De heer Van Doorn, L3B: Dank voor de verschillende reflecties vanuit het college op het doorlopen proces. Dat geeft in ieder geval meer inzicht op hoe we op dit punt zijn gekomen. Ik constateer, dat het college ook concrete verbeterdoelen heeft om het ontstaan van verrassingen in de toekomst te voorkomen, dat heb ik alle wethouders horen zeggen. Actiever, mondeling en schriftelijk informeren en erkennen dat de raad betere analyses en onderbouwingen nodig heeft om bijvoorbeeld de impuls in de organisatie, in brede zin, ICT, control, strategie, te kunnen steunen. Maar het geeft vertrouwen elkaar te vinden, nadat we elkaar in de zomer waren kwijt geraakt. Ik heb daar vol vertrouwen in, dat we dat in de toekomst beter zullen inrichten, dat proces. Ten aanzien van dat laatste, wat momenteel als heikel punt in de begroting zit, ik heb wel het gevoel dat we raadsbreed met dezelfde bril kijken, we gebruiken andere woorden, maar we hebben dezelfde doelen. Enerzijds de noodzaak om de ombuigingen nu te doen, in welke variatie dan ook, zit de raad dwars en daar moeten we een maatregel op bedenken. We hebben een aantal intensiveringen, waarbij de onderbouwing ontbreekt en daar vinden we elkaar ook. Ik stel een open vraag aan de collega's, want we moeten wel snel schakelen, volgende week is de behandeling: kunnen we iets praktisch afspreken, volgende week bij elkaar te kruipen om wat we met zijn allen willen in deze, want we hebben dezelfde lijn, wat nader uit te werken in een amendement en mochten er moties nodig zijn om het hele proces rond te krijgen, dan lijkt me dat verstandig. Maar in ieder geval de oproep en handreiking om dit raadsbreed met elkaar te beschrijven en op te stellen, zodat we volgende week dat kunnen inbrengen en daarover kunnen besluiten. Over veiligheid heb ik voldoende gehoord, dank aan de burgemeester voor zijn betoog en toelichting. Overall had ik heel veel informatie vandaag graag in de toekomst in de commissies gehad, maar we hebben vandaag toezeggingen gehad, dat we elkaar actiever gingen informeren middels mondelinge spreekbeurten of brieven. Dat zou vanavond heel veel pijn schelen bij de behandeling van de begroting, want heel veel informatie die we deelden had prima in een commissie gekund. Dank u wel.

De heer Machielse, VVD: Het is toch mooi om te zien, dat bij de laatste inhoudelijke begrotingsbehandeling van deze raadsperiode we eigenlijk breed in deze raad gevoelens worden gedeeld over het resultaat van dit college en dat, op een aantal opmerkingen na van iemand die recht voor me zit, ook veel positieve beelden worden gedeeld, bij hoe mooi het is om in deze gemeente te leven. Weet u, ik zeg het maar even in de richting van de heer Ruijtenberg, dat ik niet weet of u weleens fietst door deze gemeente, ik doe dat tegenwoordig, en ik zie overal hijskranen en bouwvakkers bezig, of het nu in Parkzoom is, de Hordijk-locatie, Berkel centrum en inderdaad Wilderszijde. Ik heb er alle vertrouwen in, dat we daar gezamenlijk met elkaar vooruit aan het gaan zijn. We hebben van het college een vlammend betoog gehoord over de reservering. De heer Ruijtenberg: Mag ik rechtstreeks antwoorden? De voorzitter: U heeft uw termijn. De heer Machielse: Als de vraag is of ik samen met u een blokje wil fietsen, is het antwoord ja, meneer Ruijtenberg. Ik ga terug naar de begroting, want we hebben vanavond nog teveel belangrijke zaken te bespreken. Naast het vlammend betoog van het college over de intensiveringen, wil ik ook wel aangeven, dat ik bijzonder trots ben dat het college de verantwoordelijkheid durft te nemen om op dit moment aan te geven wat op dit moment de organisatie nodig heeft om de ambities te leveren, die wij als raad ons hebben gesteld. Met alle toezeggingen, die zijn gedaan over

beeldvormingen, technische brieven, vaker updates en dat we het beter gaan doen, kan ik anders dan daar vertrouwen in hebben. Ik hoop ook, dat het op andere dossiers op die manier gaat werken. Want met alle respect, een pilot thuis bezorgen van rijbewijzen kwam uit een motie van deze raad, die door alle partijen behalve door WIJ is gesteund, bijna raadsbreed, kan ik me niet voorstellen dat er geen briefje af kon om de raad even te informeren, dat de motie niet uitgevoerd kan worden in de gestelde termijn, maar daar hebben we genoeg over gesproken. Ik ga terug naar het bedanken van wethouder Van Tatenhove, want het is de laatste keer dat wij met haar in gesprek zijn, want morgen neemt ze afscheid. Ik denk dat het vlammen betoog dat zij heeft gehouden voor de jeugdhulp en de investeringen die we daarin moeten doen, het heeft mij in ieder geval geraakt, maar ik hoop de hele raad. Ik wil haar enorm bedanken voor de moeite die ze daarvoor heeft genomen vanavond. Dan door naar een aantal punten voor volgende week. Op het gebied van camerabeleid gaan we ons beraden op een structurelere inzet en een positie in het integraal veiligheidsbeleid, want de woorden van de burgemeester waren mooi en raakte precies aan de pijn, die we voelen, maar we hebben het gevoel dat het nog veel structureler zou kunnen en nog veel meer kan betekenen in onze ambities op het gebied van veiligheid. Daarnaast zullen we moeten nadenken hoe we ervoor zorgen dat die € 500mln van het rijk op de inzet van georganiseerde criminaliteit ook voor Lansingerland betekent dat het hier beter wordt. En niet, zoals de burgemeester aangaf, onze agenten mogelijk worden weg getrokken. Dat moeten we voorkomen en ik zie daar een kans voor ons als raad voor. Verantwoord overdragen, gaf het college als motto mee aan onze begroting. Dat is duidelijk geworden. Daar wil ik een brug slaan naar het vervolg van dit proces om van grof naar fijn een begroting vast te stellen, die recht doet aan wat Lansingerland nodig heeft. Ik wil dan ook het voorstel van L3B steunen om raadsbreed tot een afweging te komen tussen de ombuigingen, de intensiveringen en de septembercirculaire, waarbij wat de VVD betreft het discussiepunt prioriteit en volgorde is, want wij zien wel een kans om hier tot een integrale afweging te komen. Daarmee willen we samen sterker vooruit. Dank u wel.

De heer Ruitenber, CDA: Ik zit nog steeds een beetje na te trillen van de opmerking van de heer Machielse over zijn fiets, want het heeft voor mij als leraar toch wel als falen gevoeld dat mijn oud-leerling als eerste hier kwam en riep: ik heb geen fiets, daar doe ik niet aan. Dat het nu toch goed gekomen is, dat voelt goed. Dank aan het college voor de reacties, die zij gegeven hebben. Ook over de hand, die zij in eigen boezem hebben gestoken m.b.t. het gelopen proces tussen de kadernota en de begroting. Waar het rijk dingen anders doet of heel onvoorspelbaar is, daar kan je als college natuurlijk niet zo heel veel aan doen. Daarvoor overwegen wij ook een motie in te dienen, voor wat het waard is, ik weet niet of Lansingerland dat zomaar gaat veranderen, maar het is wel goed om je uit te spreken, dat wij vinden dat het anders moet en meer voorspelbaar zou moeten zijn. Wat betreft de organisatieontwikkelingen is het natuurlijk vooral een interne aangelegenheid, die tot deze grote veranderingen heeft geleid. Dat soort verrassingen zouden in de toekomst tussen de kadernota en begroting, de korte termijn die daar tussen zit, eigenlijk niet meer moeten voor komen. Tegelijkertijd horen wij natuurlijk ook heel goed wat er gezegd wordt over de noodzaak. Als ik iedereen 1 voor 1 beluister, dan denk ik: daar kan ik me best wel wat bij voorstellen, ik kan me voorstellen dat het nodig is. Maar dat neemt niet weg, dat we echt een fatsoenlijk uitgewerkt plan nodig hebben als raad om over dit soort grote bedragen besluiten te kunnen nemen. In die zin nemen we de uitgestoken hand van de heer Van Doorn graag op om samen op te trekken om te komen tot een goed proces om aan de ene kant ervoor te zorgen, dat we de besparingen in 2022, de ombuigingen, grotendeels ongedaan kunnen maken en tegelijkertijd via de septembercirculaire kunnen regelen dat ook de intensiveringen, mits goed onderbouwd uiteraard, maar ik heb vertrouwen dat dat gaat lukken, ook gerealiseerd kunnen worden. Dan nog een aantal andere punten. Over het MIP. Er komt een beeldvorming aan, maar ik wil hier vast zeggen, dat wij vinden dat als er grote budgetoverschrijdingen zijn van miljoenen, dat het eigenlijk niet alleen via de P&C documenten kan. Het is best lastig om dit soort grote miljoeneninvesteringen te noteren via een bulkdocument, waar heel veel dingen in staan en dan heb je het maar besloten. Ik vind dat dat anders zou moeten. Het cultuurhuis hebben we ook niet even besloten via de begroting of via het MIP. Dat was ook niet voor het gemeentehuis, dat was ook niet voor het zwembad. Als we grote investeringen doen, dan moet daar gewoon een fatsoenlijk onderbouwd plan onder liggen, waarom we dingen willen doen. Dat hoeft uiteraard niet met dingen die bijvoorbeeld voort komen uit een accommodatieplan sport of dergelijke dingen, waar al onderliggende stukken onder zitten, maar van separate losse investeringen vinden we echt dat het belangrijk is om dat apart goed te borgen. Als het ineens heel veel duurder wordt, zoals in het geval van de calamiteitenweg 150%, dan zal je gewoon terug moeten komen naar de raad of we het dat dan ook nog waard vinden, want dat is een keuze. De heer Duk: Is de heer Ruitenber van mening, dat dat voldoende gedaan is bij de Horti Science, waar we nu € 1,2mln per jaar gaan uitgeven? De heer Ruitenber: De Horti Science staat niet in het MIP. Ik had het hier over het MIP en daar staat Horti Science niet in. We hebben rond de Horti Science al bij de kadernota afgesproken, dat er eerst een goed onderbouwd plan dient te komen en dat de budgetten definitief worden vrijgegeven. Zo hebben we dat ook afgesproken met het college. Dus eigenlijk: ja, meer dan. Er gebeurt daar veel meer dan bij al die andere investeringen. De heer Fortuyn had het over dun ijs, toen

moest ik toch even terug denken aan een andere collega. U noemde: dit is nog maar het begin. Ja, dat bewijst maar weer eens hoe belangrijk het is om met een integraal plan te komen en niet met allerlei losse flodders in begrotingen, kadernota's en andere P&C-documenten. Er moet gewoon een goed integraal plan liggen met verschillende beleidsopties, dan kunnen we als raad de goede keuzes maken en ook een verantwoord meerjarenbeleid rondom ICT en informatiebeveiligingsbeleid. Wethouder Arends zaaide in mijn ogen toch wel wat verwarring met haar opmerking over de Driehoek Noordpolder. Volgens mij zijn we helemaal niet klaar om te bouwen daar, want er is niet eens een bestemmingsplan dat bouwen en wonen op dit moment toestaat. Volgens mij is het bestemmingsplan groen of agrarisch op dit moment, dus dat herkennen wij niet. Als CDA zullen wij in ons verkiezingsprogramma klare wijzen schenken over hoe wij de Driehoek Noordpolder, en in het verlengde de polders die ernaast liggen, zien in de toekomst van Lansingerland. Ik wil wethouder Van Tatenhove bedanken voor haar warme pleidooi voor de jeugdzorg en ook bedanken voor de fijne samenwerking in de afgelopen misschien wel 14 jaar als collega-raadslid en later als wethouder en ook heel veel succes wensen in de toekomst. Het was, om in de taal van de CU te spreken, waardevol wat je hier hebt achtergelaten. Richting de burgemeester, over cameratoezicht en ook in reactie op de heer Machielse: wij trekken graag samen op, want wij geloven dat er echt meer mogelijk is dan alleen maar halfjaarlijks. Ik kan me bijna niet voorstellen dat er geen gemeenten in Nederland zijn, waar op bepaalde hotspots camera's hangen. Wij willen echt samen optrekken om te kijken wat er mogelijk is, want wij geloven ook heel nadrukkelijk in de preventieve werking van camera's. Even richting andere fracties. GL, u was een beetje somber, zo ken ik u eigenlijk helemaal niet. Ik dacht bij mezelf: het lijkt net of u ergens anders woont dan in Lansingerland, want ik vind het juist heerlijk om hier te wonen. Ik herkende niet zo goed wat u allemaal zei, maar wellicht als we straks een biertje drinken, dat u dan wat positiever wordt. Dan de PvdA, 1.000 woningen per jaar waarvan 60% sociaal. We hebben ook een financieel meerjarenplaatje, laten we ook een beetje realistisch blijven. Ik kan me toch niet voorstellen, dat u wil dat de gemeente de komende 4 jaar failliet gaat, maar ik neem aan dat dat een stukje verkiezingsretoriek is. Daar wil ik het bij laten. Mevrouw Verhoef: De heer Ruitenbergh heeft het over failliet gaan van de gemeente. Volgens mij heeft zelfs wethouder Arends beaamd, dat we een mooi bod hebben gelegd bij de provincie voor het aantal te bouwen huizen. Als je netjes kijkt naar dat bod en ook naar alle zaken die we hebben vast gesteld, zoals de woonvisie, dan moet je die 1.000 huizen per jaar gaan bouwen, wil je uitkomen op de aantallen die daar geboden zijn. Het was meer een realiteitsverhaal, dat ik hield. Over het percentage betaalbaar zullen we natuurlijk als raad gezamenlijk moeten spreken, dat klopt. Dat gaan we morgenavond doen. De heer Ruitenbergh: Ik kijk uit naar het debat van morgen uiteraard en alles wat daarna gaat komen. Die 1.000 huizen per jaar, natuurlijk is het de ambitie om veel te bouwen, maar tegelijkertijd weten we ook allemaal dat er ontzettend veel afkomt op de hele bouwsector en dat dat echt niet zo eenvoudig is. Iedereen wil sneller, maar niemand is gehouden aan het onmogelijke. En uiteindelijk is er geen wethouder die zelf de heipalen de grond inslaat, dus laten we daar een beetje realistisch in zijn, in onze verwachtingen.

De heer Hoek, WIJ: Laat ik mijn eerste termijn af maken. Met name de laatste periode hebben wij ervaren dat onze speelruimte 9 tegen 24 beperkt is. WIJ streeft naar een meer gezonde verhouding tussen coalitie en oppositie om het politieke spel meer podium te geven en niet alles dicht te timmeren. Aan het eind van de beschouwingen bedanken we het college, onze collega raadsleden, onze ambtenaren, de griffie, brandweer, politie, alle vrijwilligers, mantelzorgers. Ik vroeg me ook af hoe het eigenlijk afgelopen is met het mantelzorgcadeau, dat door het bedrijfsleven opgehoest zou worden. Volgens mij hebben we daar vorig jaar een besluit over genomen, dus ik ben benieuwd hoe het mantelzorgcadeau er dit jaar uitzag, maar misschien kan de wethouder daar iets over zeggen. Mantelzorgers, die bij hebben gedragen aan de Lansingerlandse samenleving. Zonder jullie hadden we het niet gekund. Dan een reactie op de eerste termijn. Voor het eerst in mijn politieke carrière, ik meen wat ik zeg, heb ik in de eerste termijn weinig loftrampet gehoord. Eigenlijk een stuk verwarring. We zaten allemaal wel op één lijn, dat de relatie met de kadernota ten aanzien van de begroting nou niet de meest ideale was. Het siert het college dat ze de hand in eigen boezem hebben gestoken, daarvoor excuses hebben gemaakt. Dat triggert mij wel in alle oprechtheid hoe we nu verder moeten. Wat de heer Van Doorn voorstelde, het wordt echt ontzettend complex als we volgende week hier met 35 amendementen zitten, want wat is dan het gevolg van het ene amendement op het andere, wat heeft dat tot gevolg. Het lijkt me verstandig inderdaad dat we met zijn allen misschien maandagavond bij elkaar kruipen met de financiële specialisten erbij om te kijken hoe we nou uit deze impasse komen, want zo ervaar ik het wel. Anders gaan we er niet uit komen, want het is bijzonder complex. Ik loop de andere partijen eerst af. Meer structureel cameratoezicht, het is een eeuwigdurende discussie. Wij zeggen altijd gekscherend: de volgende stap is dat we sluipschutters op de daken leggen. Waarom zit ik zo in deze wedstrijd? Ik meen het in alle oprechtheid: omdat nooit is aangetoond dat het ook werkt. We hebben 20 jaar geleden de heropvoedingskampen van Lubbers gehad. We hebben Glen Mills gehad. Allemaal keihard erin, keihard aanpakken, het heeft niets opgeleverd, het recidive percentage is hoger geworden. De kern zit hem in aandacht, hulp bieden, warmte bieden en kijken waar je uit gaat komen.

We hebben ook de mosquito's op het dorp gehad. Weet je wat het gevolg is? Ik weet waar de mosquito hangt, ik ga 20 meter verderop staan en het circus begint opnieuw. Het is gewoon een schijnveiligheid, dus ik zou er geen voorstander van zijn. Het CDA had het over een motie indienen richting Den Haag. Ik denk niet dat ze daar heel erg van onder de indruk zijn als er een motie binnen komt van de gemeenteraad van Lansingerland, waarin gesteld wordt dat ze zich toch wat meer aan het proces moeten houden. Ik denk dat dit probleem bijzonder bekend is bij de vereniging Nederlandse gemeenten. Ik lees ook weleens het blad en ik begrijp dat daar heel veel aandacht voor is en dat er ook een lobby is om dat inderdaad te veranderen. Ik denk niet dat een motie echt meerwaarde heeft. De VVD, goed van die aanrijtijden, de burgemeester heeft erop gereageerd. De CU, bezuinigen op jeugdzorg niet nodig. Dan vraag ik me af: wat is dan de relatie met de beleidsaccenten? Volgens mij zit daar wel een verbinding, maar misschien komen we daar maandag uit. D66 vond ik ook een mooie bijdrage over het verantwoordelijk overdragen, dat D66 daar toch een iets ander beeld en geluid bij had en ik kan me dat helemaal voorstellen, gezien het feit dat we maandag bij elkaar moeten komen om te kijken hoe we zaken gaan oplossen. GL, een nieuwe titel, op de winkel passen. Ik herken het wel een beetje. Ik meen echt in alle oprechtheid dat we corona niet als een soort algemeen excuus op tafel moeten gaan leggen om allerlei zaken maar naar achteren te schuiven. PvdA, ik ben er blij mee dat ze onze motie gaan steunen. Ik kreeg net ook al van D66 steun, dus dat gaat goed komen. Ik nodig ook de andere partijen uit, ik heb telefoon, beeldscherm, computer zelfs, dus als jullie in de gelegenheid zijn: benader me. De wethouder. Weet je, het verbaast me, we hebben ineens digitale noden. En dat snap ik, de gevallen in het land zijn bekend, maar er zit 3 of 4 maanden tussen de kaderbrief en nu. De wethouder heeft erop gereageerd, wat mij betreft is dat afdoende. Het verdient niet de schoonheidsprijs, maar dat had u zelf ook al bedacht. Wat dan wel zaak is, is dat we een goed plan krijgen wat we daar nou mee gaan doen. Dan moet dat niet een plan zijn met 86 kantjes, want mijn ervaring de laatste tijd is, dat we steeds meer brieven krijgen met steeds meer kantjes en dat de inhoud steeds onduidelijker wordt. Dat noemen ze ook weleens de camouflagetechniek. Ik ben altijd maar voor kort en duidelijk, recht door zee, zodat we weten waar we aan toe zijn. Daar wil ik de wethouder echt toe uitdagen: jongens, niet 12 kantjes, maar kort, duidelijk en overzichtelijk. Daar heb ik het over gehad, die duiding missen we echt. We krijgen dan wel een brief over wat de septembercirculaire inhoudt, maar de duiding ontbreekt, terwijl dat nou juist zo belangrijk is, wil je een begroting vast stellen. Maar daar gaan we het wellicht maandag over hebben. Versnellen en bijsturen, ja kennelijk hebben wij daar toch een iets andere visie over, wat versnellen dan inhoudt, maar dat hebben we op meerdere dossiers. M.b.t. flexwonen wil ik toch even in herinnering roepen dat 11 juli 2019 de motie is gepasseerd, dat er op 12 mei een discussie in de commissie is geweest en dat ik vervolgens nu constateer, weer ruim een jaar later, dat er niets is gebeurd. We zijn een maand geleden bij 3B Wonen geweest en die zeggen: joh, laat de gemeente maar komen, wij zijn er klaar voor. Dan denk ik: hoe ingewikkeld kan het nou zijn? Laten we gewoon snel met 3B Wonen rond de tafel gaan om die flexwoningen te realiseren. Volgens mij is het een kwestie van iets aanwijzen waar dat zou kunnen. Als het wat langer duurt, je kan wellicht plannen wijzigen, maar dan zijn we er in ieder geval mee bezig. Maar ik heb nu sterk het idee, dat er helemaal niks gebeurt, dat er niet gekeken wordt naar een locatie, dat het allemaal maar een beetje in de lucht blijft hangen en dat vinden wij weinig daadkracht uitstralen. De chillplekken, ja, ik moet het volgende erover kwijt, nee, natuurlijk er is altijd iets te bedenken waarom het niet doorgaat en het langer duurt. Er is maar 1 argument nodig om ervoor te zorgen, dat het wel doorgaat, dat is: gewoon eraan beginnen. Daar wil ik het college toe uitdagen. Ik dank ook wethouder Van Tatenhove voor het feit dat wij bij de 10 beste gemeenten horen, waar het gaat over de aanpak met jeugd, daar ben ik echt trots op. Ik heb me er altijd hard voor gemaakt, voor jeugd en jongeren. Volgende week zien we elkaar weer op een afscheid wanneer mijn baas afscheid neemt, dus wat dat betreft komen we elkaar nog weleens tegen. Maar in ieder geval heel hartelijk dank voor de warme aanvliegroute altijd wanneer het om het sociaal domein gaat. Volgens mij is dat wat je moet hebben, het hart op de juiste plek om deze portefeuille op een goede manier uit te kunnen dragen. Wat WIJ betreft, heeft u dat gedaan, waarvoor dank. Daar wilde ik het bij laten.

De heer Markus, CU: Het college heeft inderdaad de hand in eigen boezem gestoken als het gaat om de hele gang van zaken rondom de begroting. We hopen, dat die hand nooit meer in de boezem gestoken hoeft te worden om deze redenen, want we hebben elkaar nu twee keer gewaarschuwd dat het proces beter zou moeten gaan en we gaan ervan uit dat het niet meer plaats vindt. We moeten nog wel iets kwijt over de beantwoording. Die was uiteraard lang, maar dat zijn we zo langzamerhand wel een beetje gewend, maar er wordt toch ook wel veel nieuwe informatie verteld, waarvan onze fractie echt niet begrijp waarom dit niet actief gedeeld wordt in commissies. Heel veel van die informatie hoort gewoon in commissies thuis. We hebben altijd een puntje 'actualiteiten uit het college', daar kan het prima in gedeeld worden. Dan ook een verantwoordelijkheid van onszelf als raad, want ik heb ook heel veel dingen langs horen komen vanavond, die echt al in commissies zijn besproken. Het is een beetje zonde van ieders tijd, dat we dat 3 of 4 keer moeten vertellen. Het is veel interessante en goede informatie, maar ik denk dat het beter op zijn plek is om dat gewoon op een goede manier in de commissies te behandelen, dan komt het ook veel meer tot zijn recht dan in een vergadering die ruim 5 uur, met dan

wel een goede schorsing, aan de gang is. Ik heb altijd geleerd, dat je na 2 uur vergaderen de effectiviteit er volkomen vanaf is en daar zijn we nu wel aanbeland. Dan even over communicatie. Wij hadden in de eerste ronde de vraag gesteld hoe het staat met onze motie rond klare taal. Ik heb alle collegeleden afgewacht wie er bij die portefeuille hoort. Toen was de burgemeester klaar en dacht ik: laat ik maar niet interrumpen, want dan bespaar ik een loopje van de wethouder, dat kan in de tweede termijn. Wat is eigenlijk de status van die motie? Er is aangegeven: we gaan ermee aan de gang. We hebben dat rondom corona gedaan, maar vervolgens zetten we hem on hold. Volgens mij is juist het communiceren in klare taal niet alleen naar raadsleden belangrijk, maar zeker ook naar onze inwoners, dus we zijn erg benieuwd wat de stand van zaken is. We hopen zeker niet dat die motie on hold staat, want als het gaat om burgerparticipatie dan start dat wat ons betreft met klare taal. Verder is er gesproken over: hoe gaan we dat nou oppakken verder richting de begroting? Wij willen in ieder geval een eerste aanzet doen voor een amendement om de takenverzwaring uit de begroting te schrappen en de ombuigingen ook. Dat zou elkaar ergens op moeten heffen en het college op te roepen om de taakverzwaring op te pakken bij een begrotingswijziging of slotwijziging met de septembercirculaire. Of we daar dan over moeten praten, dat moeten we maar even via de app in klare taal met elkaar delen om dat af te stemmen, want ik wil voorkomen, dat we 36 amendementen gaan indienen, terwijl die strijdig zijn met elkaar, dat is zonde van de tijd. In reactie op wat er gezegd is, er zijn veel moties en amendementen aangekondigd, dat die wachten we dan even af. Rondom veiligheid is van alles gedeeld, ook daar wachten we even af wat er langs komt. GL vond heel veel dingen niet goed gaan, die zijn uitstekend gepareerd door het college, dus ik kan niet anders dan verwachten dat GL zo meteen de vlag uithangt en zegt dat er een hele hoop dingen wel goed gegaan zijn. Volgens mij valt het allemaal uitstekend mee. Dan nog even de motie kapitaallastenreserve. We hebben daar een motie over ingediend, het CDA heeft daar het initiatief voor genomen. Het college heeft het keurig overgenomen wat ons betreft. Ik denk dat het een mooie aanzet is om langjarig te kijken op punten anders ingezet kunnen worden, zodat we er financieel wat beter uit rollen. De onvrede voor wat betreft het rijk, ja, wij snappen dat het heel lastig is met allerlei circulaire die al of niet tegen vallen. Naarmate je er financieel lastig voor staat, heeft het steeds meer effect, dus dan horen we er wat meer over. Via een motie of via de VNG, we hebben ook de motie 'geen geld, geen Zwitsers' gehad. Ik weet nooit zo goed wat de ideale route is, wij willen liever onze kanalen in Den Haag gebruiken om dit nog een keer op de agenda te plaatsen om aan te geven dat dit anders en structureel moet gebeuren. Wat betreft de dank voor wethouder Van Tatenhove. Ze heeft altijd veel woorden nodig, dus die zal ik eens terug pakken met een goede toespraak, ik ga eens kijken hoe we dat in gaan kleden. Dat is voor morgen. Dank u wel. De heer Hoek: U bent gekomen met de motie rond het mantelzorgcadeau, ik vroeg me af wat nou de stand van zaken is. Ik weet niet of u die gaat beantwoorden, want u zou het initiatief nemen en u had heel veel contacten met het bedrijfsleden, er waren al heel wat initiatieven in ieder geval. Ik ben benieuwd of u daar al een antwoord op kan geven of de wethouder, ik ben daar zeer nieuwsgierig naar. De heer Markus: In het duale stelsel moet ik het antwoord aan het college overlaten. Wij hebben inderdaad gezegd, dat wij weten dat er een hoop bedrijven interesse hadden. Het college heeft het verder opgepakt, dus die beantwoording wachten we af. Dat is het antwoord, meneer Hoek. De heer Hoek: Dan had het u meer gesierd, wanneer je zo'n motie indient en ook aangeeft de contacten te hebben, dan was het mooi geweest als ik dit jaar van u had gehoord: zo hebben we het aangepakt en kijk eens wat een mooi cadeau die mensen hebben gekregen. Nu vrees ik dat ze niets hebben gehad. De voorzitter: Daar komt de wethouder voor aan het woord.

Mevrouw Den Heijer, D66: We hebben een college gehoord, dat reflecteert en het boetekleed aantrekt. Er komen verschillende beelden naar boven. Een college dat de raad vergeten is mee te nemen, grote verschillen laat zien tussen kadernota en begroting, het college dat lange tijd zeer urgente zaken zoals investering ICT en automatisering genegeerd heeft en ook de raad niet heeft meegenomen. We horen ook dat er vertraging is vanwege corona. Dat laatste kunnen we wel begrijpen, maar de andere zaken hebben toch echt verbetering nodig. Maar het boetekleed is aangetrokken en dit zijn de laatste dagen van dit college, dus daar laten we het dan maar even nu bij. We hopen op verbetering en het woord is nu aan de raad. We zien dan ook uit naar verdere uitwerkingen van de intensiveringen, de toezegging die is gedaan daarop. Maar we zijn wel blij dat we nu gewoon weer over bezuinigingen kunnen praten in plaats van over ombuigingen, dat maakt het toch een stuk helderder. We zijn er steeds meer van overtuigd, dat het verantwoord overdragen gaat om 2022 en dat de rest van de jaartallen eigenlijk worden weggelaten, want we laten toch grote tekorten zien. Het college heeft nu een periode van 4 jaar erop zitten, het wordt toch weer schaatsen op dun ijs. Daar begonnen we mee en we zijn weer terug bij af, de cirkel is rond. Daarnaast is het niet alleen, dat we schaatsen op dun ijs, maar we moeten ook nog sturen in de mist en daar wordt het wel een beetje droevig verhaal van. De heer Ruitenbergh: Ik snap de beelden, die mevrouw Den Heijer schetst, maar toch ben ik het niet met haar eens. Toen wij 4 jaar geleden en zeker 8 jaar geleden hier begonnen, stonden we natuurlijk onder preventief toezicht, zaten we met rampzalige grondexploitaties en al die risico's zijn echt grotendeels verdwenen. Dus het risicoprofiel van deze gemeente is echt een totaal andere dan toen dit college begon en zeker het college dat daarvoor zat, waar D66 ook onderdeel van was. Ik denk dat we echt ontzettend grote stappen vooruit hebben gezet.

Ja, je exploitatie rond krijgen dat wordt een klus, maar dat is echt heel wat anders dan waar we de vorige keer voor stonden, toen een half procent rentestijging ons de das om had gedaan. Mevrouw Den Heijer: Bedankt voor deze korte interruptie, waarvan akte. U heeft een punt, maar we staan ook weer waar we nu staan, dus daar moet u toch ook wel notie van hebben, want het is niet zo, dat we er nu heel rooskleurig voor staan natuurlijk. De heer Ruitenbergh: Uiteraard heb ik daar notie van, daarom heb ik dat in mijn betoog in mijn eerste termijn nadrukkelijk meegenomen, maar het beeld dat u schetste vond ik geen terecht beeld. Mevrouw Den Heijer: Dat is ook zo, maar het is goed om af en toe even wat aan te zetten, daar hebben wel meer mensen last van. We hebben ook veel voorstellen gehoord van andere partijen, hoe zij verschillend de begroting lezen. Daar komen we niet op één lijn uit als raad. Het is zo, dat we straks met heel veel amendementen en moties zitten en daar wordt het allemaal niet beter van. Soms wil je enkele intensiveringen wel, zoals wij denken dat digitale dienstverlening wel belangrijk is om te doen, en sommigen willen dat bezuinigingen ongedaan gemaakt worden en daar kunnen we ook wel weer deels in mee gaan, maar misschien ook niet helemaal. Sommige willen de OZB verhoging weer wel, maar het onderhoudsniveau omlaag, dat heb ik gehoord bij WIJ en daar voelen wij dan weer minder voor. Ik kan me helemaal voorstellen, dat we even moeten zoeken. Het college heeft het de raad niet makkelijker op gemaakt om hier met elkaar over te praten, eigenlijk onmogelijk, dus we moeten daar echt op een maandagavond over gaan zitten, we moeten dan een deel van het werk van het college eigenlijk over doen. En dat moeten we even op ons door laten werken. De heer Hoek: Acht u het ook mogelijk, dat we het college vragen om maandag met een goed voorstel te komen? Dan kan het college zeggen: dat is kort dag. Maar uiteindelijk gaan wij nu het werk van het college doen. Mevrouw Den Heijer: Dan hebben ze eerst nog wat sturing nodig, denk ik. Ik denk dat we dat als raad wel met elkaar moeten doen, waar het dan om gaat, want we moeten daarin ook samen eruit kunnen komen. In mijn beeld is het nog niet glashelder, dus dat moeten we eerst met elkaar proberen te organiseren. Daar komen we vanavond niet uit, maar daar komen we wel uit als we nog even met elkaar doordenken. Ik zie een aantal moties en amendementen komen. Deze kunnen de begroting verrijken, maar ze kunnen het ook weer ombuigen, dat moeten we echt even afstemmen. Even kort ingaan op een paar inhoudelijke dingen, die voorbij zijn gekomen. Wij zijn echt duidelijk tegen structureel inzet van camera's. Volgens mij heeft de burgemeester aangegeven, dat dit niet kan volgens de wet, dus dat is sowieso een belangrijke. Wij geloven veel meer in de hulp en de aandacht, zoals de heer Hoek die ook heeft geschetst. Ook een motie richting Den Haag, dat vinden we ook wel lastig. We geloven niet dat dat heel veel impact gaat hebben. Misschien kan meneer Fortuyn zelf bij de VNG iets betekenen, dan kan hij daar een goed woordje doen. We zijn hier dus nog niet klaar mee, we moeten hier nog echt over nadenken, hoe we hiermee verder gaan en daar hebben we elkaar hard voor nodig, we zullen elkaar volgende week moeten gaan opzoeken, zodat we er op een goede manier uit komen. Tot slot sluit ik me ook aan in de rij om mevrouw Van Tatenhove te bedanken voor haar inzet. Ik kan natuurlijk niet dit niet zeggen. Wij hebben ook echt genoten van je passie op het terrein van jeugd. We gaan je enorm missen. Morgen is je afscheid natuurlijk pas. Misschien is het ook een mooi moment om de heer Ruitenbergh voor zijn laatste begrotingsbehandeling te bedanken, want dat is ook een emotioneel moment, als je na zoveel jaren zo'n belangrijk moment gaat missen volgend jaar. We zijn heel benieuwd wat je dan op dat moment doet. Hiermee wil ik mijn bijdrage beëindigen, dank u wel.

De heer Ruitenbergh, GL: Het is een beetje moeilijk te beginnen, want er is heel veel gezegd. Heel veel dingen, die ik gewoon op me in wil laten werken. Ik maak me wel zorgen over deze begroting en over het gebrek aan sturing, dat het college heeft. Wethouder Van den Beukel heeft uitgebreid geantwoord over het proces rondom de septembercirculaire, alles wat daaromheen speelt. Ik bedank hem voor zijn oprechtheid en ik bedank hem voor dat we voelen dat hij dit anders wenst voor in de toekomst. Maar het is wel moeilijk om dit anders te gaan doen. De heer Ruitenbergh heeft het gehad over een motie richting Den Haag. Dat klinkt sympathiek, maar aan de andere kant heeft het volgens ons niet zoveel nut. Het is beter om richting de VNG daar meer druk aan te geven, dat we daar iets meer mee moeten. Met 355 gemeenten maak je een krachtiger statement dan met 33 mensen uit Lansingerland. Wat mij ook zorgen baart is de laconieke wijze waarop de heer Fortuyn reageert in het debat over de € 800.000 ICT. Hij heeft het over dingen die te maken hebben met software, met beveiliging en andere dingen, maar hij noemt vervolgens doodleuk in zijn termijn dat het gaat over hardware. Hardware en software zijn toch echt andere dingen. Vervolgens vraagt de heer Duk waarom de raad niet is meegenomen in dat proces. De desinteresse van de heer Fortuyn is echt iets wat mij zorgen baart. Het antwoord kan niet door de beugel, wat ons betreft. Je schouders ophalen van: waarom? Het kan niet in deze raad. In het voorstel staat niet alleen dat we € 800.000 kwijt zijn, maar ook nog een keer in de jaren 2022 tot en met 2024 nog een keer € 100.000 extra aan kosten, de gemeente is daar niet in control. Het college is niet in control. Het had het eerder moeten zien aankomen, voor de zomer al. Voor hardware geldt een afschrijvingstermijn. Software kun je kopen bij bedrijven en je weet dat het afloopt omdat je andere dingen moet gaan doen. Je mag en kan niet verrast worden in zo'n situatie. Een aantal partijen heeft mij kritisch genoemd en dat klopt, want ik ben kritisch. Ik ben in 2006, nu 15 jaar geleden, verhuisd naar deze gemeente en het is een bijzonder mooie gemeente. Het is gemoedelijk, ook hier in de raad, zoals

we elkaar toespreken, het is echt wel dorps, mensen doen wat voor elkaar. Het is een gemeente om trots op te zijn. Deze gemeente verdient zoveel meer, deze gemeente verdient zoveel beter. Mijn kritiek daarop is dat deze gemeente niet de volle potentie benut krijgt, die de gemeente daadwerkelijk verdient. Het kan meer, het moet meer. Men moet meer aan de lat staan, juist omdat het zo'n mooie gemeente is. We mogen niet achterover leunen. Mijn kritische blik is bedoeld als opbouwende kritiek om scherp te blijven. We zijn hier in de raad niet als een applausmachine voor het college of voor de coalitie, we zijn hier om kritisch te zijn. Zacht op de relatie, hard op de inhoud. Dat moeten we zijn. Nu vroeg de heer Markus aan mij of ik de vlag ga uitsteken voor een aantal dingen. Ja, dat klopt, ik ga de vlag over 1 ding uitsteken en dat is dat de vlag er niet staat en dat niemand het gemerkt heeft. De vlag had er wat ons betreft niet hoeven komen en dat die er niet is is goed, dus daar steken we de vlag over uit. De heer Van Doorn stak een hand uit. Die handreiking doen wij terug. Wij denken graag mee over een raadsbrede sessie, die we moeten gaan doen met woordvoerders en eventueel andere financieel specialisten, om eigenlijk een beetje het werk van het college te doen. Dat is triest, maar we moeten het eigenlijk maar gewoon gaan doen, omdat we allemaal het beste voor hebben met deze gemeente. Richting de heer Machielse en de heer Ruitenbergh wil ik aangeven, dat preventief cameratoezicht een illusie is. Het werkt niet. De heer Hoek zei het ook al. Het is bewezen, dat het niet werkt. Een jongerenwerker levert meer op qua preventie dan 10 camera's. Iemand die een misdaad wil plegen, iemand die een overtrekking wil maken, gaat er altijd van uit, dat die camera's net niet op hem of haar gericht staat, dat hij net niet gezien wordt. Elke week is er het programma Opsporing Verzocht, waar veel camerabeelden in staan van mensen die toch iets doen wat niet mag ook al er hing de camera er. Zet niet je geloof in op die camera's. Preventie werkt werkelijk beter. Richting de heer Machielse: ja, ik fiets weleens door deze gemeente. Niet veel, geef ik heel eerlijk toe, misschien net zo weinig als de heer Machielse zelf. Het is goed in het kader van onze conditionele opbouw om samen te gaan fietsen, ik doe dat graag met u, op voorwaarde dat we daarna wel eindigen met een biertje en een sigaretje op een terras. Maar ook als ik fiets, zie ik inderdaad veel bouwnijverheid, ik zie wat er gebeurt. Wat echter mijn vrees is, is dat er gebouwd wordt aan woningen in de klasse duur, heel duur en extreem duur vallen. Ik maak me echt zorgen over het feit dat we te weinig woningen hebben in het goedkope en sociale areaal. Als je gaat kijken naar de cijfers van 2022: 14% sociaal en bereikbaar. Dat is echt veel te weinig. Richting de heer Ruitenbergh: ja, ik drink graag ook een biertje met u, dan komt de positiviteit weer terug. Over uw verkiezingsprogramma, ja, ik ben heel nieuwsgierig wat er dan in staat over Noordpolder en andere polders. U schenkt klare wijn, wij doen in ons verkiezingsprogramma klare taal, speciaal voor de heer Markus. De voorzitter: U zit over uw tijd heen, dus we gaan geen verkiezingsprogramma's bespreken. De heer Ruitenbergh: Dit zijn mijn laatste 3 zinnen. Wat ons betreft blijft het groen. Mijn laatste woorden zijn voor mevrouw Van Tatenhove. Ik heb het in de interruptie al gezegd in uw eerste termijn. Wij vinden het jammer dat u gaat. Ik begrijp dat u gaat. Er is een kans geboden, die u niet voorbij kon laten gaan. We waarderen uw inzet, die u de afgelopen jaren heeft gedaan als wethouder, uw passie op dit terrein. Het was mooi om te zien hoe u er altijd voor stond. Het ga uw goed in uw carrière. Wij zullen u ontzettend missen. Daarmee ben ik klaar.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Ook de PvdA zal proberen om constructief bij te dragen, zodat we samen volgende week hier naar een goed debat gaan, een goede raadsvergadering. Het is toch wel een beetje zorgwekkend dat we aanstaande maandag gaan doen, ook wij nemen de hand van de heer Van Doorn aan, dat we met de fracties gaan doen wat het college tijdens het reces zo'n beetje heeft gedaan, tot nieuwe inzichten komend na de kadernota en verzuimde om de raad daarin mee te nemen en dat ook nu nog niet scherp heeft gekregen voor ons in hun eerste termijn. Dat is toch wel droevig. Ik wil nog even stil staan bij de reflectie, die het college zelf deed. Het college zegt over de bezuinigingen bij de kadernota: we staan voor dat dilemma, het doet pijn, het doet pijn, maar we maken wel een duidelijke keuze, ten tijde van turbulentie kiezen we liever voor bezuinigingen in het sociaal domein, dan dat we die intensiveringen zouden terugdraaien of alsnog de OZB zouden verhogen. Dat zei wethouder Van den Beukel. Wethouder Arends reflecteerde op de participatiewet en zei: het Nieuwe Wij kan best zelf op eigen initiatief verder, het initiatief bij de ondernemers, geen extra mensen in de bijstand gekomen door corona, gelukkig, dus we komen wel toe met dat re-integratiebudget. Maar wethouder Arends zegt niet dat alleen de meest kansrijken op een baan nu aan de beurt komen en de rest lekker thuis kijkt wat de samenleving doet en niet mee kan doen, dat granieten bestand, waar we het eerder over hebben gehad. Wethouder Arends benadrukt het belang van bouwen en dat doet zij van harte, maar dat het bouwtempo omhoog gaat, ook daar heeft ze ons niet gerust op kunnen stellen. Wethouder Van Tatenhove wil terecht meer grip hebben op de budgetten. Ze zegt: die intensiveringen zijn nodig, het komt het kind ten goede, maar het is ook belangrijk om grip te houden op de uitgaven. Aan de ene kant begrijp ik dat, haar hart ligt bij de jeugd, dat is goed en dat spreekt hier ook uit. Tegelijkertijd denk ik: de GR loopt volgens de wethouder altijd achter met de cijfers, daarom moeten wij nu een systeem inrichten van ongeveer € 6ton, maar dat is toch gek. Je zit met een GR, je zit in een gemeenschappelijke regeling omdat je denkt dat het dan beter kan. Gaan nou al die 15 gemeenten straks € 6ton of meer of minder investeren om dit beter te gaan monitoren? Ik blijf het toch nog redelijk minimaal onderbouwd vinden, al begrijp ik

dat de intenties goed zijn. Kortom, ik heb geen sterke verhalen gehoord voor de intensiveringen, maar dat heb ik ook bij de andere fracties terug gehoord. Dat is het belangrijkste, wat ik daarover wil zeggen, over de reflectie. Onze lijn is eigenlijk heel sterk, heel lijnrecht, ik vind hem zelf ook wel sterk. Onze lijn is, daar kunnen we het dan maandag over hebben: doe nu niet die intensiveringen, want er zijn nu gewoon teveel onzekerheden. Het is niet duidelijk onderbouwd. Als je nu die intensiveringen niet doet, dan hoef je ook die oh zo pijnlijke bezuinigingen niet of in ieder geval niet allemaal door te voeren. Het was dus niet zo handig om dat al te communiceren bij de kadernota, maar daar hebben we het over gehad. Voor 2022 moet dit college zorgen voor een structureel sluitende begroting en dat kan, dat heeft wethouder Van den Beukel gezegd. Hij heeft ook gezegd: dat kan zelfs zonder bezuinigingen. Wij stellen voor om pas als er een nieuw kabinet is, als er helderheid is over het precieze geld van het rijk, dat we dan verder hier goed naar gaan kijken. Het college zoekt tamelijk geforceerd beschutting in onzekerheid over de toekomst van het gemeentefonds, maar we vinden dat toch een beetje een gelegenheidsargument, want het kan zijn dat de herverdeling minder ongunstig uitvalt, misschien mogen we wel meer structureel meenemen van de jeugdbudgetten. Wat we voorstellen is: gebruik de septembercirculaire nu alvast als een voordeel in de begroting voor als het straks misschien slecht uitvalt na die herverdeling. Volgend jaar gaat dan het nieuwe college met de raad in gesprek over intensiveringen of als dat dan toch nodig is bezuinigingen. Hoe we dit amenderen kunnen we bespreken met de hele raad, zoals de heer Van Doorn heeft voorgesteld, dus integraal praten over ombuigingen, intensiveringen en de septembercirculaire. Wij willen ook het liefst niet nu weer maandenlang in gesprek over onderbouwing van de intensiveringen en sessies om het vertrouwen te herstellen dat tijdens het zomerreces wat minder is geworden. Volgens mij moeten we ons die moeite besparen. Rond deze collegeperiode nu eerst maar eens goed af, zou ik willen voorstellen en laat de intensiveringen en de precieze onderbouwingen aan het volgende college. Ik denk dat ik het daar voor dat stukje bij wil laten. Ik wil nog heel even iets zeggen over moties en amendementen. Een motie over sneller bouwen, ik kijk ook weer naar de heer Jumelet, we doen het bijna ieder jaar zou ik willen zeggen. We gaan toch nog kijken of we daar nog iets van moeten vinden deze keer. De heer Van Doorn had het ineens over gratis OV voor ouderen. Ik wil toch niet voorbij laten gaan, daar wil ik maandag toch nog even bij de koffie overleg over hebben, want van dat kleinschalige pendelverkeer, waarvoor we in 2021 extra geld hebben onttrokken, daar is eigenlijk niets van geworden, misschien kunnen we het daar toch nog even over hebben. Daar wilde ik mee afronden. Dank u wel.

Beantwoording college tweede termijn

Wethouder Van den Beukel: Eén vraag en daarnaast wat opmerkingen, die misschien om een reactie vragen of die ik misschien achterwege kan laten. Nog over de MIP, de kapitaallasten, over hoe daarover te communiceren. De regel blijft wel wat het college betreft: P&C documenten. Het MIP bestaat uit heel veel projecten en wethouder Fortuyn heeft al iets gezegd over wat prijsstijgingen voor rioolbuizen teweeg brengen. Dat is zomaar een ton op een project. Dus je wilt daar een balans in zoeken in de communicatie, maar de uitzondering bevestigt de regel. Er zijn projecten die van grote importantie zijn en er zijn grote afwijkingen. Het cultuurhuis, daar heeft de raad zich over uitgesproken, dat moet binnen die bandbreedte blijven en anders willen we het horen. Idem voor andere projecten, die hier expliciet aan de orde zijn geweest, die de aandacht van de raad vragen en verdienen. Ik denk dat we daar altijd (...) moeten zijn voor de balans, hoe we inderdaad proactief moeten informeren tussentijds buiten die P&C documenten, waar de afwijkingen plaats vinden, de in het MIP genoemde projecten. Tegelijkertijd in de P&C documenten, u heeft een voorbeeld gevonden waar dat onvoldoende is gebeurd, dat u expliciet inhoudelijk wilt ingaan op de afwijkingen die er zijn in deze projecten. De heer Ruitenberg: Ik begrijp de wethouder natuurlijk heel goed, dat hij het zoveel mogelijk in de P&C documenten wilt houden, dat zou ik ook willen als ik wethouder was. Tegelijkertijd vind ik het wel belangrijk, dat we goed de spelregels afspreken. Het zou niet alleen van sensitiviteit moeten afhangen van een individuele ambtenaar of een wethouder om te zien of het goed gaat. Als je investeert boven een bepaald bedrag, dan vind ik dat je daar een ander regime op zet dan de rioolvervangingen, die standaard vanuit het rioolplan komen. Misschien een goed moment bij de beeldvorming over het MIP om daar over door te praten en dan kijken of dat ook in onze financiële verordeningen een plek kan krijgen. Wethouder Van den Beukel: Helder. De heer Ruitenberg noemt een uitstekend moment. Dat is er juist voor ingericht om daar over door te spreken om te bezien of daar spelregels te formuleren valt. Dat lijkt me heel goed om dat daar verder op te pakken. Daarnaast zijn er opmerkingen gemaakt en daar wil ik op reageren, als u het mij toestaat. Over de kapitaallastenreserve, waarvoor de heer Markus zijn compliment over uitsprak. Daar ben ik blij mee. Het is inderdaad een exercitie geweest, die bijna uit het oog zou kunnen raken in het geweld van de hele begroting, maar hij is gelijktijdig met de begroting opgeleverd, het resultaat van het onderzoek. Er is de nodige aandacht naar uit gegaan. Bewust kiezen we daar wel, op verzoek van uw raad, om met een stuk reserve structurele ruimte te creëren prudent. Het is echt niet van toepassing of geschikt voor alle projecten. Er is nauwkeurig gekeken naar de spelregels, naar de reserves en voorzieningen, en binnen die spelregels zijn we nog extra selectief geweest en op die manier een

voorstel gedaan dat verwerkt is in de begroting. Dank voor het benoemen daarvan. Tot slot, mevrouw Verhoef is optimistisch over de herijking van het gemeentefonds. Ik wil niet de heer Ruijtenberg naar de kroon te steken, maar ik wil een beetje pessimistisch zijn. Je zou ook kunnen zeggen: de cao zou hoger uit kunnen pakken dan nu inboeken, namelijk 3% i.p.v. 2%. Dus tegenover meevallers staan meevallers. Ik begrijp dat u ook positief vooruit wilt en dat is mooi, maar we willen ons als college niet te snel rijk rekenen, daarom willen we niet al te ver op de conclusie vooruit lopen. Dank u wel. De heer Hoek: Ik kan het toch niet laten, het is een beetje een gewetensvraag. Wat vindt u er nou van, dat de politiek maandag bij elkaar komt om de begrotingsbehandeling vlot te trekken? Wethouder Van den Beukel: We hebben een goed duaal stelsel heden ten dage. Volgens mij zit u vaker bij elkaar op maandag, zowel de fractie als de fracties. Ik heb daar geen enkele moeite mee. Het is wel zo dat we als college staan voor het voorstel. We hebben daar goed over nagedacht en de integrale afweging gemaakt en daar blijven wij een goed gevoel bij houden met alle kanttekeningen en handen in de boezem die daarbij horen. Wat dat betreft, uw opmerking dat u het werk van het college doet, dat zou ik betwisten. Het college heeft wat dat betreft werk gedaan en dat ligt voor u en daar heeft u een opinie over en dat is terecht. Ik zie uit naar het resultaat van uw bespreking.

Wethouder Fortuyn: Normaal is het zo, als ik een vraag niet heb begrepen, dan is het antwoord sowieso nee, dat is ook een beetje uit veiligheid. Ik zit te twijfelen: heb ik wat gemist. Ik heb 2 opmerkingen gehoord. Dat ging over mijn invloedrijkheid bij de VNG, of ik die wil aanwenden, die was van mevrouw Den Heijer. Dat zal de vraag niet geweest zijn, nee. Tegelijkertijd was er ook een vraag over klare taal, een vraag die nog beantwoord moest worden. Ik was even zoekende, maar als dat klopt, ga ik u daar op antwoorden. De voorzitter: Het gaat om de status van de motie klare taal. Wethouder Fortuyn: Wij zijn druk bezig met trainingen voor medewerkers om helderder te gaan schrijven. Dat werpt ook al zijn vruchten af. Het is natuurlijk 450 man, het heeft best veel tijd nodig, maar we zijn nadrukkelijk bezig met die heldere schrijftaal, klare taal. Eén van de bewijzen dat het hier en daar werkt, is dat ik vandaag een mailtje kreeg waarbij ik aansprakelijk gesteld werd, met andere woorden: het was heel erg duidelijk voor degenen die het antwoord heeft gekregen en mij aansprakelijk gaat stellen. We zijn er zeer nadrukkelijk mee bezig, maar communicatief zijn we er nog niet. Er moeten veel stappen gezet worden. Het zit straks ook in de burgerparticipatie, want dan wordt het helemaal belangrijk hoe wij communiceren, hoe helder wij communiceren. Het heeft heel veel aandacht en er zijn nog stappen te zetten, het heeft de aandacht in de organisatie en we hebben er een programma voor lopen. Ik denk hiermee de vragen beantwoord te hebben. Dank u wel. De voorzitter: Er was nog een vraag over een goed ICT plan, kort en bondig, van de fractie van WIJ. Wethouder Fortuyn: Wat ik toegezegd heb, is dat wij met een plan gaan komen m.b.t. waar wij die € 8 ton voor in gaan zetten en hoe wij ook een doorkijk hebben naar de toekomst. Dat is feitelijk wat u vraagt, om meer en structureler te informeren maar ook de benen bij te trekken bij de ontwikkelingen in ICT, hoe we acteren op de informatiemaatschappij. Dat is hetgeen we van plan zijn. De heer Hoek: Ik wil geen technische exercitie, want daar ben ik niet van, maar wel duidelijk waarom u de dingen doet die u gaat doen. Wethouder Fortuyn: Dat is ook de bedoeling om het op die manier op te tuigen. Het gaat er niet om of ik hardware of software doe, dat was een vraag van meneer Ruijtenberg. Het gaat om capaciteit, het gaat ook om kennis en kunde. Wat vraagt de maatschappij van ons en hoe kunnen wij ervoor zorgen dat er een goede informatievoorziening en verbinding hebben met ons allen, zoals we dat nu ook hebben. De heer Ruijtenberg: Begrijp ik nu goed van de wethouder dat hij eerst vraagt om € 800.000 en dat u daarna pas met een plan gaat komen voor ICT. Wethouder Fortuyn: Er ligt hier weldegelijk iets onder, dat heb ik ook aangegeven. Ik ga niet in herhaling vallen van mijn eerste beantwoording. U gaf een reflectie op mijn beantwoording, waarin ik mij niet herken. Het is maar hoe je het interpreteert. Ik heb er een andere interpretatie aan gegeven dan u eraan gegeven heeft.

Wethouder Van Tatenhove: Ik had een vraag over de dag van de mantelzorg en het mantelzorgcompliment. In uw mapje overzichten zit een brief die op 13 maart heeft gekregen, waarin we hebben aangegeven, dat de dag van de mantelzorg op 10 november is dit jaar en dat er op 30 maart al voorbereidingen werden getroffen in samenwerking met ondernemers om die dag tot een mooi feestje te maken, afhankelijk van de maatregelen op dat moment, stond er in die brief. We hebben daarin ook beloofd dat we na die dag een evaluatie doen en dat we u daarover informeren om u te vertellen of het een succes is geweest en of het voor herhaling vatbaar is. Dat is mijn enige vraag. Voor de rest wil ik u in elk geval in deze samenstelling bedanken voor alle mooie woorden, die u mij nu al heeft mee gegeven. Dank u wel.

De voorzitter: Dit waren ook de laatste woorden, die u in deze raadszaal in dit verband tot ons richt. Na 7,5 jaar wethouderschap en nog een groot aantal jaren raadslid voor de CU denk ik dat u een heel mooie periode hier afsluit. Ik wens u veel succes. Morgen horen we nog een mooi verhaal van de burgemeester en van u hoogstwaarschijnlijk. Dan zijn we aan het eind van deze beraadslagingen. Ik hoef niet te vragen of het een bespreekstuk is, want dat is wel duidelijk. Het is een bespreekstuk.

De heer Hoek, WIJ: Ik heb nog het e.e.a. gevraagd over de flexwoningen. Wethouder Arends is niet aan het woord geweest over de flexwoningen. De voorzitter: Dat weet ik, maar ik ken u als iemand die heel alert is. Ik heb het agendapunt net afgesloten. De heer Hoek: Dat is geen argument. De voorzitter: Ik accepteer dat het geen argument is. U wilt iets van wethouder Arends weten over de flexwoningen.

Wethouder Arends: Ik ontdekte daar geen vraag meer in, meer een constatering van u, dat het zo lang duurt. In de beantwoording van de eerste termijn heb ik u uitgelegd waardoor de vertraging is ontstaan. Dat betekent niet dat er niets gebeurd is, er is ongelooflijk veel gebeurd, ook in samenwerking en bespreking met 3B Wonen. U krijgt in november een raadsinformatiebrief en u krijgt ook de beantwoording op uw vragen art.37. Dank u wel. De heer Hoek: Krijgen we dan ook een voorstel? Het duurt, het duurt en duurt. 3B Wonen zegt: kom met een locatie, dan kunnen we verder. Wethouder Arends: Ik kan er nu geen inhoudelijke informatie over geven, want het moet nog langs het college. In november krijgt u daar informatie over.

De voorzitter: Dan hebben we nu echt dit agendapunt afgerond.

6a. Actualiteiten uit het college

Wethouder Van den Beukel: Over dilemma's gesproken. Enerzijds sta ik in de weg tussen u en de borrel, anderzijds ben ik vaak opgeroepen om toch meer te communiceren en ook mondeling, dus ik wil 1 minuutje nemen over een punt van enige tijd geleden: de nacht van de nacht, de vraag of we daar aandacht aan konden besteden. Dat is aanstaande zaterdag. Er is geen tijd meer voor de commissie ruimte en het is niet handig om daar een brief over te sturen, heel kort. De nacht van de nacht, het gemeentehuis wordt bewust niet uitgelicht als statement. Tegelijkertijd is er overleg geweest met maatschappelijke organisaties, Rotta, milieufederatie om daar kennis over te delen. Tot slot is er een appel gegaan, gaat er nog een appel naar inwoners en ondernemers om hun bijdrage te leveren aan dit belangrijke initiatief en bijvoorbeeld meer te gaan werken met bewegingssensoren en minder met permanente verlichting. We acteren op die manier op de oproep van uw raad. Dank u wel.

6b. Actualiteiten uit de commissie

De voorzitter: Niet het geval.

6c. Verbonden partijen

De voorzitter: Ook niet.

7. Rondvraag en sluiting

De voorzitter, om 22.55 uur: Dan zijn we toe aan de sluiting van deze vergadering. Hartelijk dank voor uw aanwezigheid voor deze toch wel levendige discussie op sommige momenten. Ik wens u een goede avond nog. Welterusten en morgen weer gezond op. Morgen zien we elkaar weer in deze gemeenteraad. Ik sluit de vergadering.